

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

PAZAR VERİLERİ RAPORU

BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM
KURUMU

2018

3.
ÇEYREK

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	4
ÇİZELGELER LİSTESİ	7
ÖNSÖZ	9
2018-3. ÇEYREK ÖZET BİLGİLERİ	11
• Genel Pazar Verileri	11
• Sabit Pazar	12
• Genişbant Pazar	14
• Mobil Pazar	16
• Diğer Hizmetler	18
KISALTMALAR	19
1. GENEL PAZAR VERİLERİ	20
• 1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları	20
• 1.2 İşletmecilerin Gelir ve Kârları	21
• 1.3 İşletmeci Yatırımları	24
• 1.4 Toplam Trafik	26
• 1.5 Tüketici Şikâyetleri	29
2. SABİT PAZAR VERİLERİ	33
• 2.1 Sabit Pazarda Gelirler	36
• 2.2 Sabitten Arama Gelirleri	37
• 2.3 Sabit Pazarda Trafik Hacmi	38
• 2.4 Kısa Numaralar	43
• 2.5 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler	43
• 2.6 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)	44
• 2.7 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma	44
• 2.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)	45
• 2.9 Sabit Numara Taşınabilirliği	45
• 2.10 Sabit Pazarda Yatırım	46
3. GENİŞBANT PAZAR VERİLERİ	47
• 3.1 Abone Sayıları	47
• 3.2 Pazar Payları ve Gelirler	48
• 3.3 OECD Ülkeleri Penetrasyon Oranları	50
• 3.4 Kullanım Miktarları	51

• 3.5 Abonelerin Hızlara ve Kullanımlar Göre Dağılımı	52
• 3.6 Mobil İnternet Hız Ölçümleri	54
• 3.7 Abonelerin Teknoloji Bazlı Dağılımı	54
• 3.8 Alan Adları	55
• 3.9 Elektronik ve Mobil İmza	56
4. MOBİL PAZAR VERİLERİ	58
• 4.1 Abone Sayısı ve Penetrasyon	58
• 4.2 Mobil Abone Profili	61
• 4.3 Mobil Trafik Hacmi	67
• 4.4 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler	69
• 4.5 Kısa Numaralar	70
• 4.6 SMS ve MMS	71
• 4.7 Mobil Gelir	72
• 4.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)	75
• 4.9 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)	77
• 4.10 Mobil Yatırım	78
5. DİĞER HİZMETLER	80
• 5.1 Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	80
• 5.2 Kablolü Yayın Hizmeti	83
• 5.3 Uydu Haberleşme Hizmeti	84
• 5.4 Uydu Platform Hizmeti	85
• 5.5 GMPCS Hizmeti	87
• 5.6 Rehberlik Hizmeti	88
• 5.7 Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti (OKTH)	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1-1 Toplam Gelirin İşletmeciler Arasında Dağılımı, 2017, Milyar ₺.....	22
Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, 2017, %.....	22
Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika	26
Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika.....	27
Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, Milyar Dakika	28
Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, %	28
Şekil 1-7 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları.....	29
Şekil 1-8 Milyon Abone Başına Tüketici Şikâyeti Sayısı (Adet).....	30
Şekil 1-9 Mobil Sektörde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı	31
Şekil 1-10 ISS Sektöründe Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı	31
Şekil 1-11 Uydu Platform Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı.....	32
Şekil 1-12 Sabit Telefon Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı	32
Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon	33
Şekil 2-2 Türk Telekom'un Yıllık Gelirinin Dağılımı, %	36
Şekil 2-3 Türk Telekom'un Üç Aylık Gelirinin Dağılımı, %	37
Şekil 2-4 Türk Telekom Arama Gelirleri, Milyon ₺ *	37
Şekil 2-5 STH–TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %	38
Şekil 2-6 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %	39
Şekil 2-7 STH–TT Çağrı Başlatma (Şehir içi) Trafik Kiyaslaması, %	40
Şekil 2-8 STH–TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafik Kiyaslaması, %.....	40
Şekil 2-9 STH–TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafik Kiyaslaması, %	41
Şekil 2-10 STH–TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafik Kiyaslaması, %	41
Şekil 2-11 STH–TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafik Kiyaslaması, %	42
Şekil 2-12 STH–TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafik Kiyaslaması, %.....	42
Şekil 2-13 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %	43
Şekil 2-14 Sabit MoU, Dakika	44
Şekil 2-15 Çağrı Başlatan Abonelerin Ortalama Arama Süresi, Dakika.....	45
Şekil 2-16 Sabit ARPU, ₺.....	45
Şekil 2-17 Türk Telekom'un Yıllık Yatırım Miktarı, Milyon ₺.....	46
Şekil 2-18 Türk Telekom'un Üç Aylık Yatırım Miktarı, Milyon ₺	46
Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı	47
Şekil 3-2 OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları,%.....	50
Şekil 3-3 OECD Ülkelerinde Sabit-Mobil Genişbant İnternet Yaygınlığı , %	51
Şekil 3-4 Abone Başı Aylık Ortalama Kullanım Miktarı, GByte	52
Şekil 3-5 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı	52

Şekil 3-6 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, %	53
Şekil 3-7 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, %	53
Şekil 3-8 Mobil Veri İndirme ve Gönderme Hızları (Mbps)	54
Şekil 3-9 Sabit Genişbant Abonelerinin Teknoloji ve İşletmeci Bazında Dağılımı, %	55
Şekil 3-10 “.tr” Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı (adet)	56
Şekil 3-11 IP Adresi Ülke Bilgisi	56
Şekil 4-1 Toplam Mobil Abone Sayısı ve Nüfusa Göre Penetrasyon	58
Şekil 4-2 Aktif 4.5G Mobil Abone ve Uyumlu Cihaz Sayısı	59
Şekil 4-3 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon	59
Şekil 4-4 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Genişbant Abone Sayıları, Bin	61
Şekil 4-5 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %	61
Şekil 4-6 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %	62
Şekil 4-7 Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye’de Ön Ödemeli/Faturalı Abone Oranları, %	62
Şekil 4-8 3G ve 4.5G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %	63
Şekil 4-9 Mobil İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon	63
Şekil 4-10 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayıları	64
Şekil 4-11 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin	64
Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %	65
Şekil 4-13 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %	65
Şekil 4-14 Mobil İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %	66
Şekil 4-15 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %	66
Şekil 4-16 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %	67
Şekil 4-17 Mobil Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı,	67
Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Dönemlere göre Toplam Trafikleri, Milyar Dakika	68
Şekil 4-19 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %	68
Şekil 4-20 Mobil Trafik Dağılımı, %	69
Şekil 4-21 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika	69
Şekil 4-22 Dönemlere Göre SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet	71
Şekil 4-23 Yıllar İtbari İle Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Gelir, Milyar ₺	73
Şekil 4-24 Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar *	73
Şekil 4-25 Mobil İşletmecilerin Toplam Gelire Göre Pazar Payları, %	74
Şekil 4-26 Mobil İşletmecilerin Abonelerden Elde Ettikleri Gelire Göre Pazar Payları, %*	74
Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %	75
Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, %	75
Şekil 4-29 Mobil ARPU, ₺	76
Şekil 4-30 Ön Ödemeli Mobil ARPU, ₺	76
Şekil 4-31 Faturalı Mobil ARPU, ₺	77
Şekil 4-32 Türkiye ve AB’de Mobil ARPU, €*	77
Şekil 4-33 Mobil İşletmeci Bazında MoU Değerleri, dk/ay*	78

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ
ÜÇ AYLIK PAZAR VERİLERİ RAPORU - 2018 Yılı 3. Çeyrek

Şekil 4-34 AB ve Türkiye’de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, dk/ay*	78
Şekil 4-35 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺	79
Şekil 4-36 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺	79
Şekil 4-37 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon ₺	79
Şekil 5-1 İşletmecilerin Fiber Uzunluklarının Bir Önceki Döneme Göre Artışı, (km)	81
Şekil 5-2 Kablo İnternet Abone Sayısı, bin.....	84

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1-1 Hizmet Türlerine göre Yetkilendirme Sayıları.....	20
Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri, ₺	21
Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri ₺.....	23
Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Gelir Bilgileri, ₺.....	23
Çizelge 1-5 Diğer İşletmecilerin Yıllık Gelir Bilgileri, ₺*	24
Çizelge 1-6 Türk Telekom ve Mobil Şebeke İşletmecilerinin Üç Aylık Yatırımları, ₺	25
Çizelge 1-7 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırım, ₺ *	25
Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Yatırım Bilgileri, ₺ *	26
Çizelge 1-9 Diğer İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺ *	26
Çizelge 1-10 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları.....	29
Çizelge 1-11 Tüketici Şikâyetlerinin Konusu İtibariyle Dağılımı	30
Çizelge 2-1 Abone Sayılarının Teknoloji Bazında Dağılımı	34
Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Taşıyıcı Seçimi/Önseçimi Kullanıcı Sayıları	34
Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları	35
Çizelge 2-4 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirine Göre Pazar Payları	35
Çizelge 2-5 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirleri	38
Çizelge 2-6: Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika	39
Çizelge 2-7 Sabit Telefonlardan En Sık Aranan Kısa Numaralar	43
Çizelge 2-8 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler	44
Çizelge 3-1 Toplam İnternet Abone Sayıları	48
Çizelge 3-2 İSS Pazar Payları	49
Çizelge 3-3 İSS Yıllık Hizmet Gelirleri, ₺	49
Çizelge 3-4 İSS Çeyrek Bazında Hizmet Gelirleri, ₺.....	49
Çizelge 3-5 Elektronik ve Mobil İmza Sertifika Sayıları.....	57
Çizelge 4-1 3G ve 4.5G Hizmeti Kullanıcı Verileri	60
Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler	70
Çizelge 4-3 TT Mobil, En Sık Aranan Kısa Numaralar.....	70
Çizelge 4-4 VODAFONE, En Sık Aranan Kısa Numaralar	71
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Sık Aranan Kısa Numaralar.....	71
Çizelge 4-6 İşletmeci bazında SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet	72
Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları.....	80
Çizelge 5-2 Alternatif Altyapı İşletmecilerinin Pazar Payları.....	82
Çizelge 5-3 Alternatif Altyapı İşletmeciliği Hizmetlerine ilişkin Gelirler”	82
Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri	83
Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir	84

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ
ÜÇ AYLIK PAZAR VERİLERİ RAPORU - 2018 Yılı 3. Çeyrek

Çizelge 5-6 Uydu Haberleşme Hizmeti İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %.....	85
Çizelge 5-7 Abone ve Kullanıcı Sayıları*	86
Çizelge 5-8 Uydu Platform Hizmeti Gelirleri, ₺.....	87
Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetine İlişkin Abone Sayısı ve Gelirler	87
Çizelge 5-10 GMPCS İşletmecilerinin Pazar Payları, %	87
Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri	88
Çizelge 5-12 Rehberlik Hizmeti İşletmecilerinin Pazar Payları.....	89
Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri	89

ÖNSÖZ

Kurum olarak bilgi teknolojileri alanında siber güvenlikten blok zincir teknolojilerine kadar birçok konuda hem sektörün hem de Kurum çalışanlarımızın daha fazla bilgi sahibi olabilmesi, konunun uzmanlarının kıymetli görüşlerinin paylaşılabilmesi için çeşitli organizasyonlara ev sahipliği yapmayı sürdürüyoruz.

Bunun yanı sıra uluslararası alanda da ülkemizin söz sahibi olması için çalışıyoruz. Birleşmiş Milletler'in bir uzmanlık kuruluşu olan ve ülkemizin de kurucu üyeleri arasında yer aldığı Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'nin (ITU) 2018 yılı Tam Yetkili Temsilciler Konferansı'nda gerçekleştirilen seçimlerde, ülkemiz yeniden ITU Konsey üyesi seçildi.

Elektronik haberleşme sektörünün 2018 yılı üçüncü çeyreğine ilişkin bilgilere yer verdiğimiz bu raporumuzdaki verilerin özeti aşağıda yer almaktadır:

- Sektörde faaliyet gösteren işletmecilerimizin 2018 yılının üçüncü çeyreğinde net satış gelirleri toplamı yaklaşık 16 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

- Bu dönemde sabit telefon abone sayısı yaklaşık 11,5 milyonu, mobil abone sayısı ise 80,6 milyonu geçmiştir. Mobil penetrasyon oranı %99,8'e ulaşırken makineler arası iletişim (M2M) abone sayısı ve 0-9 yaş aralığındaki nüfusu çıkardığımızda, mobil penetrasyon oranı %113 olmaktadır. 2018 yılı üçüncü çeyrekte, 459 dakikalık ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, önceki dönemde olduğu gibi incelenebilen Avrupa ülkeleri arasında ilk sırada yer almıştır. Bu dönemde yaklaşık 2,7 milyon abone numarasını taşımış olup toplamda bugüne kadar taşınan numara sayısı yaklaşık 120,2 milyon olmuştur.

- Genişbant verilerine bakıldığında, 13 milyonu sabit abone, 60,8 milyonu mobil abone olmak üzere toplam yaklaşık 73,8 milyon genişbant internet abone sayısına ulaşılmış, internet abone sayısı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %8,5 artmıştır. En yüksek artış %41,5'lik bir oranla “Eve Kadar Fiber” abone sayısında, müteakiben %11,6'lık bir oranla da xDSL abone sayısında gerçekleşmiştir. Sabit genişbant abonelerinin aylık ortalama data kullanımı 93,9 GByte olmuştur.
- 1 Nisan 2016 tarihinde ülkemizde kullanılmaya başlanan 4.5G hizmetinin abone sayısı, 2018 Eylül sonunda 69,3 milyonu geçmiştir. Ancak bazı vatandaşlarımızın cihazı veya SIM kartının 4.5G hizmetine uyumlu olmaması nedeni ile aktif olarak bu hizmeti kullanabilenlerin sayısı ise yaklaşık 38,7 milyon olarak gerçekleşmiştir. Mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 4,7 GByte seviyesinde iken, cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan 4.5G abonelerinin data kullanımı ise aylık 7,6 GByte olmuştur.
- Fiber altyapı açısından ise, bir önceki yılın aynı döneminde 311.214 km olan fiber uzunluğu, 2018 yılı üçüncü çeyreğinde 345.275 km'ye ulaşmış ve %11 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

Elektronik haberleşme sektörümüzde yaşanan gelişmeleri ve sektörel verileri içeren bu Raporu kamuoyunun bilgilerine sunuyor, yılın geri kalan kısmının sektörümüz ve ülkemiz için başarılı geçmesini diliyorum.

Saygılarımla,

Ömer Abdullah KARAGÖZOĞLU
Kurul Başkanı

2018-3. ÇEYREK ÖZET BİLGİLERİ

2018 yılı üçüncü üç aylık dönem (Temmuz-Ağustos-Eylül) sonu itibarıyla Türkiye elektronik haberleşme pazarında yaşanan gelişmeler aşağıda özetlenmektedir.¹

Genel Pazar Verileri

- 30 Eylül 2018 itibarıyla elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 448 olup bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 794'tür.

794
Yetkilendirme

448
İşletmeci

- 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri toplamı yaklaşık 11,95 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

11,95 milyar ₺
Net Satış Geliri

- Diğer işletmecilerin 2018 yılı üçüncü çeyrekteki net satış gelirleri yaklaşık 4 milyar ₺ olmuştur.

4 milyar ₺
Net Satış Geliri

- 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık 1,5 milyar ₺'dir.

1,5 milyar ₺
Yatırım

- Diğer işletmeciler tarafından 2018 yılı üçüncü çeyreğinde yaklaşık 783 milyon ₺ yatırım gerçekleştirilmiştir.

783 milyon ₺
Yatırım

1 Bu raporda yer alan rakamlar virgülden sonra bir hane yuvarlanmıştır. Yuvarlamaya bağlı olarak raporda yer alan pazar payı bilgisi vb. bazı grafikler tam olarak %100'e ulaşmayabilmektedir. Rapordaki veri ve istatistik analizler yöntem değişikliği ve işletmecilerden kaynaklanan düzeltmeler nedeni ile dönemsel olarak revize edilebilmektedir.

- 2018 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 69 milyar dakika olurken sabit trafik miktarı ise yaklaşık 1,6 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil trafik miktarı %2 artarken, sabit trafik miktarı %6,4 oranında azalmıştır. Trafiğin büyük bir kısmını (%93,7) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır.

- 2018 yılı üçüncü çeyreğinde tüketicilerden Kuruma toplam 42.369 şikâyetin geldiği ve bu şikâyetlerin yaklaşık %56'sının internet servis sağlayıcılığı hizmeti ile ilgili olduğu görülmektedir. Milyon abone başına tüketici şikâyeti sayısı incelendiğinde ise ilk üç sırada internet servis sağlayıcılığı hizmeti, uydu platform hizmeti ve sabit telefon hizmetine yönelik şikâyetler yer almaktadır.

Sabit Pazar

- 2018 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 11.542.100 sabit telefon abonesi bulunan Türkiye'de, penetrasyon oranı yaklaşık %14,3 seviyesindedir.

- 2018 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla taşıyıcı seçimi/önseçimi bilgilerine bakıldığında, taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısının 195.905 ve arama bazında taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısının ise 21.799 olarak gerçekleştiği görülmektedir.
- 2018 yılının üçüncü çeyreğinde Türk Telekom'un PSTN gelirleri toplam gelirin %22,2'sini teşkil ederken erişim gelirleri toplam gelirin %55,8'ini oluşturmuştur.

- 2018 yılının üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla Türk Telekom'un sabit telefon gelirleri yaklaşık 726 milyon ₺ olarak gerçekleşmiş olup bir önceki senenin aynı dönemine göre %3, bir önceki üç aylık döneme göre ise %3,3 oranında artmıştır.

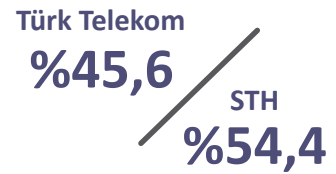
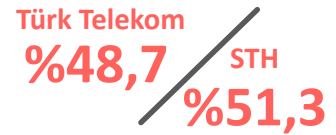

- Yaklaşık 5 milyon abone, sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecilerden hizmet almış olup bu işletmecilerin 2018 yılı üçüncü üç aylık dönem için tüm STH hizmetlerinden elde ettikleri gelirler 609 milyon ₺ civarında gerçekleşmiştir.

- Türk Telekom'un trafik dağılımı incelendiğinde; bir önceki yılın aynı döneminde %54,3 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde %50,3 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı döneminde toplam trafiğin %36,5'ini oluşturan mobile doğru trafik 2018 yılının üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin %39,9'unu teşkil etmiştir.

- 2017 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık 1,2 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık 1 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.
- Şehir içi trafikte STH işletmecilerinin payı %16,5 ve Türk Telekom'un payı ise %83,5 olarak gerçekleşmiştir.
- Şehirlerarası arama trafik miktarında STH işletmecilerinin pazar payı %37,5 ve Türk Telekom'un pazar payı ise %62,5 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %51,3 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un payı %48,7 olarak gerçekleşmiştir.
- Yurtdışına doğru çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %45,6 olarak gerçekleşirken STH işletmecilerinin payı %54,4 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %19,6 olarak gerçekleşirken STH işletmecilerinin payı %80,4 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %86,2 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un payı %13,8 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı %38,9 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un payı %61,1 olarak gerçekleşmiştir.

- Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur.
- 2018 yılı üçüncü çeyrekte de sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- 2018 yılı üçüncü üç aylık döneminde 105 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU, bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,4 azalırken, bir önceki döneme göre ise %0,8 oranında azalmıştır.
- 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 27,2 ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde yaklaşık 558 milyon ₺ olarak gerçekleşen sabit yatırım miktarı, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %68,3, bir önceki üç aylık döneme göre ise %23,6 oranında artmıştır.

Genişbant Pazar

- 2008 yılında 6 milyon civarında olan genişbant internet abonesi, 2018 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 73,8 milyona ulaşmıştır.

73,8 milyon
Geniş Bant İnternet Abonesi

- 2018 yılı üçüncü çeyreğinde toplam internet aboneliğinde bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %2,8 artış gerçekleşmiş olup fiber, xDSL ve kablo internet abone sayısının artmasıyla birlikte internet abone sayısındaki genel artış eğilimi devam etmiştir. Toplam internet abone sayısının yıllık artış oranı ise %8,5 olarak gerçekleşmiştir.

%8,5

- 2018 yılı üçüncü çeyrekte xDSL abone sayısı 9,3 milyona yaklaşırken, fiber abone sayısı ise 2,6 milyonu aşmıştır.

2,6 milyon
Fiber Abone

- Kablo internet abone sayısı önceki üç aylık döneme göre %2,8 oranında artarak 883 bine çıkmıştır.
- 2018 yılı üçüncü çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir 2 milyar ₺ seviyesine yaklaşmıştır.

- 2018 yılı üçüncü çeyrekte sabit genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 93,9 GB seviyesinde, mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı ise 4,7 GB seviyesinde gerçekleşirken, cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan 4.5G abonelerinin data kullanımı ise 7,6 GB olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %68’nin 10-30 Mbps hızda bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir.
- Mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına bakıldığında aylık 100 MB üzeri kullanımı olan abonelerin oranının %72,9 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 MB aralığında ise abonelerin yaklaşık %24,6’sı bulunmaktadır. Mobil cepten internet abonelerinden aylık 100 MB üzeri kullanımı olanların oranı ise %80,7’dir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek döneminde hizmet kalitesi bildirimleri kapsamında 5 ilimizde yapılan ölçümlere göre;
 - Bu illerdeki mobil veri indirme hızında ilk üç ilimiz olan Antalya, Rize ve İstanbul’da mobil veri indirme hızı sırasıyla 8,0 Mbps, 7,8 Mbps ve 7,4 Mbps; mobil veri gönderme hızı ise 1,3 Mbps, 1,4 Mbps ve 1,5 Mbps;
 - Muğla ve Bolu’da mobil veri indirme hızı olarak 7,0 Mbps ilâ 6,6 Mbps; mobil veri gönderme hızı olarak ise 1,4 Mbps ilâ 1,3 Mbps arasında değişen değerler ölçülmüştür.
- Alternatif işletmecilerin xDSL teknolojisi ile sundukları hizmetin sabit genişbant pazarındaki payı 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla %18,4 olarak gerçekleşirken bu dönemde TTNNet’in sabit genişbant pazarındaki xDSL payı gerilemeye devam ederek %53,3 seviyesine inmiştir. Ayrıca toplam sabit genişbant pazarında kablo internet hizmeti sunan işletmecinin pazar payı %6,8 olurken fiberin pazar payı %20,3 olarak gerçekleşmiştir. Bunun yanında 9,3 milyona yaklaşan xDSL abonelerinde alternatif işletmecilerin payı %25,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Bu çeyrekte nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %16 iken mobil genişbant penetrasyon oranı %75,3 olmuştur.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla “Nic.tr” kayıtlarında 396.777 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının %82’si “.com.tr”, %4,2’si “.gen.tr”, %3,4’ü “.gov.tr”, %2,6’sı ise “.org.tr” uzantısına sahiptir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla toplam 6 (altı) adet yetkilendirilmiş elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı bulunmakta olup bu şirketler tarafından Eylül 2018 sonu itibarıyla 3.092.381 elektronik imza ve 535.740 mobil imza olmak üzere toplam 3.628.121 elektronik sertifika oluşturulmuştur.

Mobil Pazar

- Eylül 2018 sonu itibarı ile Türkiye’de yaklaşık %99,8 penetrasyon oranına karşılık gelen, makineler arası iletişim (M2M) aboneleri dâhil, toplam 80.637.671 mobil abone bulunmaktadır. Makineler arası iletişim (M2M) ve 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı %113 olarak gerçekleşmiştir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrekte 3G abone sayısı 8.662.636’ya düşerken 4.5G abone sayısı 69.341.236’ya çıkmıştır. 3G ve 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı 60.834.927 olmuştur. 2018 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 842.208 TByte olarak gerçekleşmiştir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla M2M abone sayısı 5 milyona ulaşmıştır.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ön ödemeli mobil genişbant abone sayısı 25.238.206, faturalı mobil genişbant abone sayısı ise 35.596.721 olarak gerçekleşmiştir.
- 2018 yılı üçüncü üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin %44,3’ünü ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %53’den %55,7’ye çıktığı görülmektedir.
- 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobil numara taşıma sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %1,69 oranında azalmış ve 2.712.164 olarak gerçekleşmiştir. 14 Kasım 2018 tarihi itibarıyla toplam 120.186.821 mobil numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.
- 2018 yılı üçüncü üç aylık dönem itibarıyla abone sayısına göre Turkcell’in %43,3, Vodafone’un %30,9 TT Mobil’in ise %25,8’lik paya sahip olduğu görülmektedir.
- 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla TT Mobil abonelerinin %56,5’i, Vodafone abonelerinin ise %56,7’si, Turkcell abonelerinin ise %54,5’i, faturalı abonelerden oluşmaktadır.
- Toplam mobil abonelerin yaklaşık %88,2’si bireysel, %11,8’i ise kurumsal abonelerdir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik hacmi yaklaşık 69 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam mobil trafiğin yaklaşık %2 oranında, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %2,7 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise bir önceki döneme göre Turkcell’in trafiğinin %3,7 oranında, TT Mobil’in trafiğinin ise %2,3 oranında arttığı, Vodafone’un trafiğinin %0,2 oranında azaldığı görülmektedir.

- 2018 yılı üçüncü çeyrekte de mobil şebekelerden toplamda en fazla trafik gönderilen ve en fazla trafik alınan ülke Almanya'dır.
- TT Mobil, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu)'dur.
- 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde toplam SMS sayısının yaklaşık 21,307 milyon, MMS sayısının ise yaklaşık 14 milyon civarında gerçekleştiği görülmektedir.
- TT Mobil'in SMS sayısı %4,7 oranında, MMS sayısı %2,4 oranında; Vodafone'un SMS sayısı %3,35 oranında azalmış, MMS sayısı %9,4 oranında artmış; Turkcell'in SMS sayısı %0,9 oranında azalmış, MMS sayısı ise %4,1 oranında artmıştır.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %41,4, Vodafone'un pazar payının %36,7 ve TT Mobil'in pazar payının ise %21,9 seviyelerinde olduğu görülmektedir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrekte gelire göre pazar payları bir önceki dönem ile kıyaslandığında Vodafone'un pazar payının 1,7 puan azaldığı, TT Mobil'in pazar payının 0,3 puan, Turkcell'in pazar payının ise 1,4 puan arttığı görülmektedir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla abonelerden elde edilen gelire göre Turkcell'in pazar payının %45,2, Vodafone ve TT Mobil'in pazar paylarının ise sırasıyla %30,6 ve %24,3 seviyelerinde olduğu görülmektedir.
- Konuşma gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %12,8'ini, Vodafone'un gelirlerinin %10,7'sini ve TT Mobil'in gelirlerinin %40,1'ini oluşturmaktadır. SMS ve MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %2,9'unu, Vodafone'un gelirlerinin %7,2'sini ve TT Mobil'in gelirlerinin %5,5'ini oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Turkcell'de %68, Vodafone'da %81,1 ve TT Mobil'de %51,8'lik paya sahiptir.
- 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla abone başına aylık gelir Turkcell için 34,3 ₺, Vodafone için 32,5 ₺, TT Mobil için ise 31 ₺'dir.
- Eylül 2018 itibarıyla Turkcell'in MoU değeri 388 dakika, Vodafone'un 493 dakika ve TT Mobil'in ise 502 dakika olarak gerçekleşmiştir.
- 2018 yılı üçüncü çeyreğinde 459 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, yer verilen Avrupa ülkelerine kıyasla mobil telefonla en fazla görüşme yapan ülke olmuştur.

459 dk

Ortalama Aylık Mobil Kullanım Süresi

Diğer Hizmetler

- 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 71.563 km'dir. Türk Telekom'un ise 273.712 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 124.802 km'si omurga, kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.
- Alternatif altyapı işletmecilerinin 2018 yılı üçüncü çeyreğinde elde ettikleri toplam gelir yaklaşık 635 milyon ₺ seviyesindedir.
- Türksat'ın 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam kablo TV abone sayısı 1.227.372 olup Teledünya markasıyla sunulan sayısal kablo TV abone sayısı 1.064.342 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca kablo telefon hizmetinden yararlanan 462.537 Türksat abonesi bulunmaktadır.
- Uydu Haberleşme Hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2018 yılı üçüncü çeyreği sonunda 11.050 aboneye hizmet sağlarken bu hizmete ilişkin aynı dönemde elde edilen toplam gelirler ise yaklaşık 207 milyon ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Uydu Platform Hizmetinden "İmzalanan Abonelik Sözleşmesi ile Hizmet Alan Kullanıcı Sayısı" toplamı 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile 4.520.683 olmuştur. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler ise yaklaşık 84,7 milyon ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.
- GMPCS Mobil Telefon hizmetinde toplam abone sayısı 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile 6.234 olmuş, GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir ise yaklaşık 4,1 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- Rehberlik hizmeti kapsamında 2018 yılı üçüncü çeyreğinde toplam çağrı sayısı 2.396.175 olup toplam çağrı süresi 3.576.350 dakikadır. Bu dönemde 3.026.955 adet isim ile sorgulama, 894.676 adet de numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yapılan sorgulamaların 14.342.745 adedinde bireysel numara ve 1.432.131 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır. Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 9.6 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- Bu dönemde Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti sunan işletmecilerin toplam abone sayısı 3.131 ve kullanıcı sayısı 118.312 olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı üçüncü çeyreğinde bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 7 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

KISALTMALAR

Rapor kapsamında adı geçen işletmeciler ve kısaltmalarına aşağıda yer verilmektedir.

İŞLETMECİ ADI	KISALTIMA
11818 REHBERLİK VE MÜŞTERİ HİZMETLERİ AŞ	11818 Rehberlik
ALFA İLETİŞİM HİZMETLERİ PAZARLAMA TİCARET AŞ	Alfa İletişim
AT&T GLOBAL İLETİŞİM SERVİSLERİ LTD. ŞTİ.	AT&T Global
BN TELEKOM HABERLEŞME TİCARET AŞ	BN Telekom
BT BİLİŞİM HİZM. AŞ	BT Bilişim
CALLTÜRK TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİ AŞ	Callturk
DEMİRÖREN TV DİJİTAL PLATFORM İŞLETMELİĞİ AŞ (Eski unvanı: Doğan TV)	Demirören TV Digital (D-Smart)
DİJİTAL PLATFORM TEKNOLOJİ HİZMETLERİ AŞ	Digital Platform (Digiturk)
ESER TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. AŞ	Eser Telekom
EQUANT İSTANBUL TELEKOM AŞ	Equant İstanbul
GLOBALSTAR AVRASYA UYDU SES VE DATA İLETİŞİMİ AŞ	Globalstar
INFOLINE REHBERLİK VE ÇAĞRI MERKEZİ HİZM. AŞ	Infoline
İŞ NET ELEKTRONİK BİLGİ ÜRETİM DAĞITIM TİC. VE İLETİŞİM HİZM. AŞ	İş Net
JAN İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Jan İletişim
KULE HİZMET VE İŞLETMELİK AŞ	Kule
MEGA ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Mega Telekom
MİLLENİCOM TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Millenicom
MOBİLİŞİM İLETİŞİM AŞ	Mobilışim
MOBİLKOM ELEKTRONİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	Mobilkom
NETGSM İLETİŞİM VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ AŞ	Netgsm
PLATFORMTURK DİJİTAL PLATFORM HİZMETLERİ AŞ	Platformturk (Filbox)
PLUSS TELEKOM İLETİŞİM TİC. AŞ	Pluss Telekom
SUPERONLINE İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Superonline
T SYSTEMS TELEKOMÜNİKASYON LTD. ŞTİ.	T-Systems
TEKNOMOBİL UYDU HABERLEŞME AŞ	Teknomobil
TTM TEL. VE İLETİŞİM HİZM. AŞ	TTM Telekom
TTNET A.Ş.	TTNET
TT MOBİL İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ (Eski unvanı: Avea)	TT Mobil
TURKCELL İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Turkcell
TURKNET İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Turknet
TÜRK TELEKOMÜNİKASYON AŞ	Türk Telekom
TÜRKSAT UYDU HABERLEŞME KABLO TV VE İŞLETME AŞ	Türksat
VODAFONE NET İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Vodafone Net
VODAFONE TELEKOMÜNİKASYON AŞ	Vodafone

1. GENEL PAZAR VERİLERİ

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmış olup, rapor kapsamında 2018 yılı üçüncü üç aylık (Temmuz-Ağustos-Eylül) dönemine ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

30 Eylül 2018 itibarıyla elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 448 olup bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 794'tür. Çizelge 1-1'de hizmet türlerine göre yetkilendirme sayılarına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Hizmet Türlerine göre Yetkilendirme Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM Hizmeti	3
	IMT-2000/UMTS Hizmeti	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	32
	Uydu Platform Hizmeti	12
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	134
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	259
	Kablolu Yayın Hizmeti	16
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	7
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	2
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	32
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	IMT Hizmeti	3
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	4
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	68
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	12
	Sabit Telefon Hizmeti	162
	Rehberlik Hizmeti	12
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	31
TOPLAM		794

1.2 İşletmecilerin Gelir ve Kârları

İşletmecilerden hisseleri yurtiçinde ya da yurtdışında halka açık olanların mali bilgileri Kurumumuza Vergi Usul Kanunu (VUK)'nun yanı sıra Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) göre raporlanmakta olup UFRS ve VUK'a göre yapılan raporlamalarda mali bilgiler arasında bazı farklılıklar bulunabilmektedir.² Bununla birlikte, söz konusu işletmecilerin yatırımcılarına yaptığı açıklamalarda UFRS'ye göre bilgi sundukları dikkate alınarak, işletmecilerin açıkladığı bilgilerle Kurumumuz tarafından hazırlanan raporlardaki bilgilerin azami ölçüde uyumluluğunun sağlanmasını teminen, bu raporda aksi belirtilmediği sürece anılan işletmecilerin mali bilgileri UFRS'ye göre hesaplanmış değerlerden oluşmaktadır.

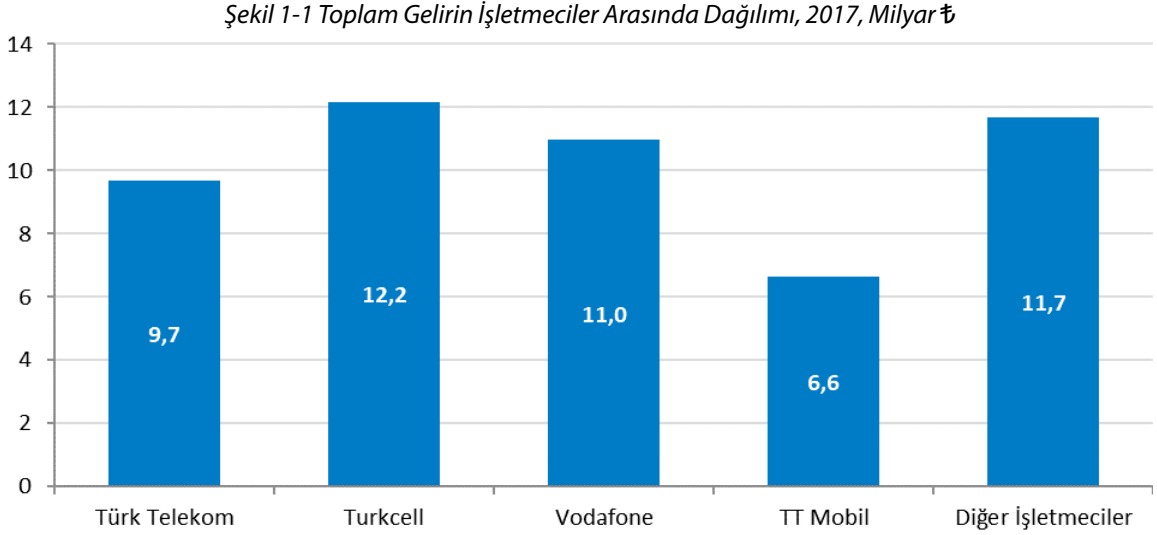
Bu kapsamda, Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin UFRS ve VUK esas alınarak 2013 yılından itibaren yıllık net satış gelirleri ile üçer aylık ARPU değerleri ve abone sayıları esas alınarak hesaplanan yıllık gelirlerine Çizelge 1-2'de yer verilmektedir. Söz konusu işletmecilerin 2017 yılında toplam net satış gelirleri bir önceki yıla göre %11,7 artışla 39,45 milyar ₺'ye ulaşmıştır.

Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri, ₺

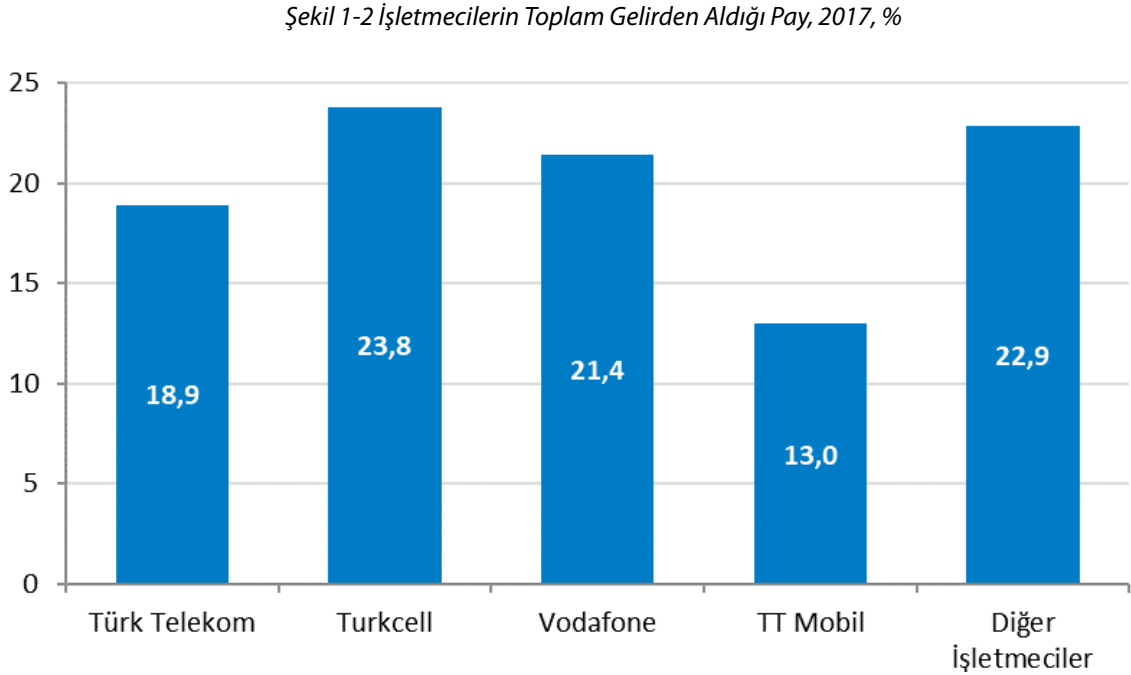
Net Satış (₺)		2013	2014	2015	2016	2017
UFRS	Türk Telekom	7.774.326.701	7.698.705.632	7.935.891.670	8.970.047.591	9.667.090.166
	Turkcell	9.123.141.855	9.371.204.954	10.060.441.508	10.583.662.879	12.176.754.583
	Vodafone	5.734.389.736	6.747.411.285	8.427.327.284	10.015.336.567	10.963.199.653
	TT Mobil	3.838.111.740	4.312.489.175	4.966.653.570	5.766.290.784	6.645.526.224
	Toplam	26.469.970.032	28.129.811.046	31.390.314.032	35.335.337.821	39.452.570.626
VUK	Türk Telekom	7.237.240.887	7.299.814.772	7.551.953.946	8.487.048.768	8.938.157.411
	Turkcell	9.339.277.751	9.569.192.094	10.231.570.128	10.775.188.882	12.103.871.275
	Vodafone	4.773.658.515	5.153.420.107	6.152.362.942	7.158.815.763	8.018.324.661
	TT Mobil	3.808.180.931	4.269.465.539	4.925.584.027	5.720.532.260	6.596.296.916
	Toplam	25.158.358.084	26.291.892.512	28.861.471.043	32.141.585.672	35.656.650.263
ARPU	Turkcell	9.133.846.200	9.364.888.800	9.846.855.000	10.427.553.637	11.948.367.999
	Vodafone	5.114.836.200	5.352.176.100	6.301.707.000	7.325.034.646	8.203.983.676
	TT Mobil	3.759.390.000	4.194.895.800	4.672.428.000	5.447.636.038	6.306.541.361
	Toplam	18.008.072.400	18.911.960.700	20.820.990.000	23.200.224.322	26.458.893.036

2 UFRS kapsamında işletmecinin iş modeline göre cihaz satışından elde edilen gelirler, işletmecinin cihaz tedarikçisi ile yaptığı sözleşmenin kapsamına veya söz konusu sözleşme kapsamında işletmeci tarafından alınan risk derecesine göre işletmecinin geliri olarak kaydedilebilirken, cihaz satışlarına sadece aracılık yapılması halinde gelir olarak kaydedilememektedir.

Şekil 1-1'de 2017 yılı sonu itibarıyla işletmecilerin gelir dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricindeki işletmecilerin net satış gelirleri toplamı yaklaşık 11,7 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-2'de 2017 yılında elde edilen toplam gelirin işletmeciler arasında yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2017 yılında toplam gelirlerin yaklaşık %23,8'ini Turkcell, %21,4'ünü Vodafone, %18,9'unu Türk Telekom, %13'ünü TT Mobil ve %22,9'unu diğer işletmeciler elde etmiştir.

Çizelge 1-3'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmekte olup söz konusu değerler, işletmecilerin Kurumumuza bildirdiği gelir bilgilerini içermektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 11,95 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri ₺

	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Türk Telekom	2.323.705.834	2.545.744.966	2.410.359.520	2.514.955.987	2.706.572.034
Turkcell	3.205.982.657	3.191.228.299	3.215.603.688	3.420.797.236	3.817.265.404
Vodafone	2.843.174.790	2.988.032.201	3.098.548.987	3.280.611.277	3.391.221.867
TT Mobil	1.717.040.924	1.702.694.467	1.729.629.661	1.851.871.637	2.036.895.629
Toplam	10.089.904.205	10.427.699.933	10.454.141.856	11.068.236.137	11.951.954.935

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricindeki işletmecilerin çeyrek dönemler itibarıyla gelir bilgilerine yer verilmektedir. Yetkilendirme türleri arasında gelir kırımını sağlayamayan işletmecilerin gelir bilgilerine ana faaliyet alanında yer verilmiştir. Bu çerçevede, aşağıda belirtilen yetkilendirme türleri kapsamında sektörde faaliyet gösteren diğer işletmecilerin toplam gelirleri 2018 yılı üçüncü çeyreğinde yaklaşık 3,7 milyar ₺ olmuştur.

Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Gelir Bilgileri, ₺

Yetkilendirme Türü	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
İSS	1.760.419.226	1.866.742.195	1.907.885.072	1.930.401.058	1.990.779.141
STH	406.335.907	386.555.505	388.098.761	434.829.398	609.406.624
Altyapı	499.435.500	568.397.069	598.959.294	620.107.043	634.988.133
Uydu Haberleşme	121.326.199	135.623.252	201.896.007	167.120.937	207.100.819
Rehberlik	11.337.534	8.778.536	8.587.139	9.511.389	9.618.422
Kablo TV	185.582.798	179.140.317	180.523.324	197.308.932	233.501.492
GMPCS	2.650.027	4.262.675	3.832.800	6.623.069	4.065.084
OKTH	7.437.956	7.896.112	8.445.152	6.680.157	6.987.176
Toplam	2.994.525.148	3.157.395.662	3.298.227.549	3.372.581.983	3.696.446.891

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık gelir bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Çizelge 1-5'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricinde, aşağıda belirtilen yetkilendirme türleri kapsamında hizmet sunan işletmecilerin 2013-2017 yılları arasında sahip oldukları yetkilendirmeler kapsamında işletmeci veri formları ile Kurumumuza sundukları gelir bilgilerine yer verilmektedir.

Çizelge 1-5 Diğer İşletmecilerin Yıllık Gelir Bilgileri, ₺*

Yetkilendirme Türü	2013	2014	2015	2016	2017
İSS	4.186.874.148	4.727.462.320	5.016.168.787	6.051.876.856	6.973.587.152
STH	972.781.534	1.139.833.515	1.283.312.696	1.338.845.104	1.511.824.982
Altyapı	514.474.454	676.161.483	914.404.177	1.469.796.979	1.966.215.893
Uydu Haberleşme	240.456.133	281.045.706	358.538.288	443.961.513	502.648.222
Rehberlik	79.572.290	73.282.533	74.988.425	69.760.806	50.331.653
Kablo TV	337.772.475	442.094.384	513.812.412	477.102.461	641.351.419
GMPCS	12.309.523	13.128.713	10.211.031	14.444.743	14.651.649
OKTH	12.334.586	17.688.158	18.058.901	29.638.217	33.890.717
Toplam	6.356.575.144	7.370.696.812	8.189.494.718	9.895.426.680	11.694.501.687

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık gelir bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.3 İşletmeci Yatırımları

Çizelge 1-6 ve Çizelge 1-7'de sırasıyla Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin çeyrek dönemler halinde yatırım bilgilerine ve 2013-2017 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin toplam yatırım miktarının yaklaşık 1,5 milyar ₺ olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 1-6 Türk Telekom ve Mobil Şebeke İşletmecilerinin Üç Aylık Yatırımları, ₺

	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Türk Telekom	331.616.016	1.051.405.316	165.611.318	451.657.843	558.194.831
Turkcell	402.625.375	908.612.475	401.209.522	633.452.118	444.841.006
Vodafone	228.451.707	330.631.548	214.531.331	299.139.747	199.883.181
TT Mobil	123.417.209	628.028.300	164.806.455	268.523.737	305.977.325
Toplam	1.086.110.307	2.918.677.639	946.158.625	1.652.773.445	1.508.896.342

Çizelge 1-7’de yer alan yıllık yatırım bilgilerine göre, bir önceki yıla kıyasla 2017 yılı sonunda Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırımlarının bir önceki yıla oranla %2,6 oranında arttığı; şirketler bazında ise Türk Telekom’un ve Turkcell’in yatırımlarının sırası ile %26,9 ve %10,4 oranında arttığı, Vodafone’un ve TT Mobil’in yatırımlarının ise sırası ile %15,9 ve %20,2 oranında azaldığı görülmektedir.

Çizelge 1-7 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺ *

	2013	2014	2015	2016	2017
Türk Telekom	1.372.029.459	1.012.532.009	1.219.033.242	1.439.668.995	1.827.515.219
Turkcell	1.057.753.655	1.360.000.236	6.772.281.657	1.876.971.946	2.072.239.104
Vodafone	621.412.373	942.973.136	3.853.415.613	1.170.575.054	984.173.712
TT Mobil	705.706.897	782.085.603	4.112.035.110	1.236.550.438	986.850.087
Toplam	3.756.902.385	4.097.590.985	15.956.765.623	5.723.766.433	5.870.778.122

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık yatırım bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. 26 Ağustos 2015 tarihinde gerçekleştirilen IMT Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme İhalesi kapsamında mobil şebeke işletmecilerinin ihale bedelleri, ilk ödemenin yapıldığı 26 Ekim 2015 tarihli TCMB Avro kuru üzerinden ₺’ye dönüştürülerek 2015 yılı yatırım bedellerine eklenmiştir.

Çizelge 1-8’de pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin çeyrek dönemler itibariyle yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Buna göre, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde diğer işletmeciler tarafından yaklaşık 783 milyon ₺ yatırım gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Yatırım Bilgileri, ₺ *

	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Diğer İşletmeciler	492.748.333	1.073.273.753	356.847.019	376.688.516	782.877.056

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık yatırım bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Diğer işletmecilerin 2013 - 2017 yılları arasında gerçekleştirdikleri toplam yıllık yatırım miktarlarına ise Çizelge 1-9'da yer verilmektedir.

Çizelge 1-9 Diğer İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺ *

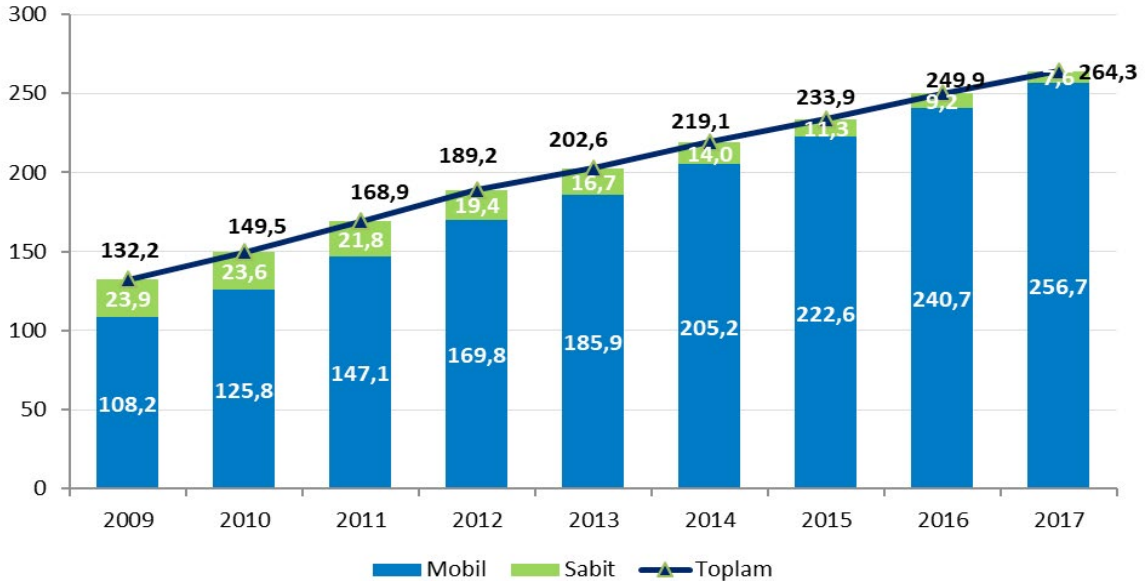
	2013	2014	2015	2016	2017
Diğer İşletmeciler	1.705.499.637	1.572.643.140	1.318.208.361	1.703.826.153	2.283.465.048

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık yatırım bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.4 Toplam Trafik

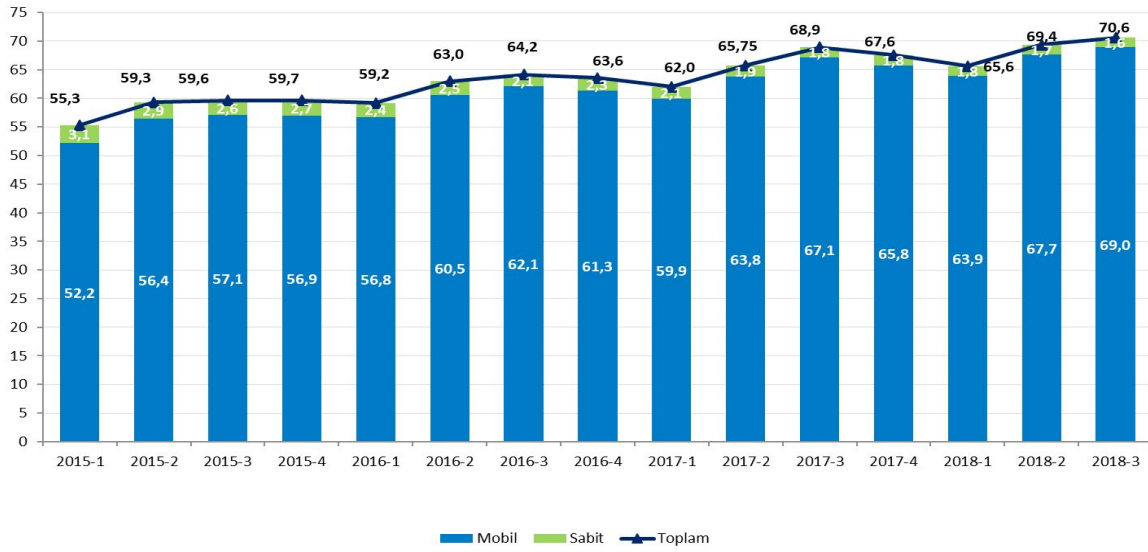
Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme sektöründe sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibarıyla mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2017 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı %5,8 artarak 264,3 milyar dakikaya ulaşırken bu trafiğin yaklaşık %97,1'ini mobil trafik oluşturmuştur.

Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

Şekil 1-4'te 2015 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik miktarı yaklaşık 69 milyar dakika olurken sabit trafik miktarı ise 1,6 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil trafik miktarı yaklaşık %1,95 artarken, sabit trafik miktarı ise yaklaşık %6,4 oranında azalmıştır. 2017 yılı üçüncü çeyrekte yaklaşık 68,9 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2018 yılı üçüncü çeyrekte 70,6 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

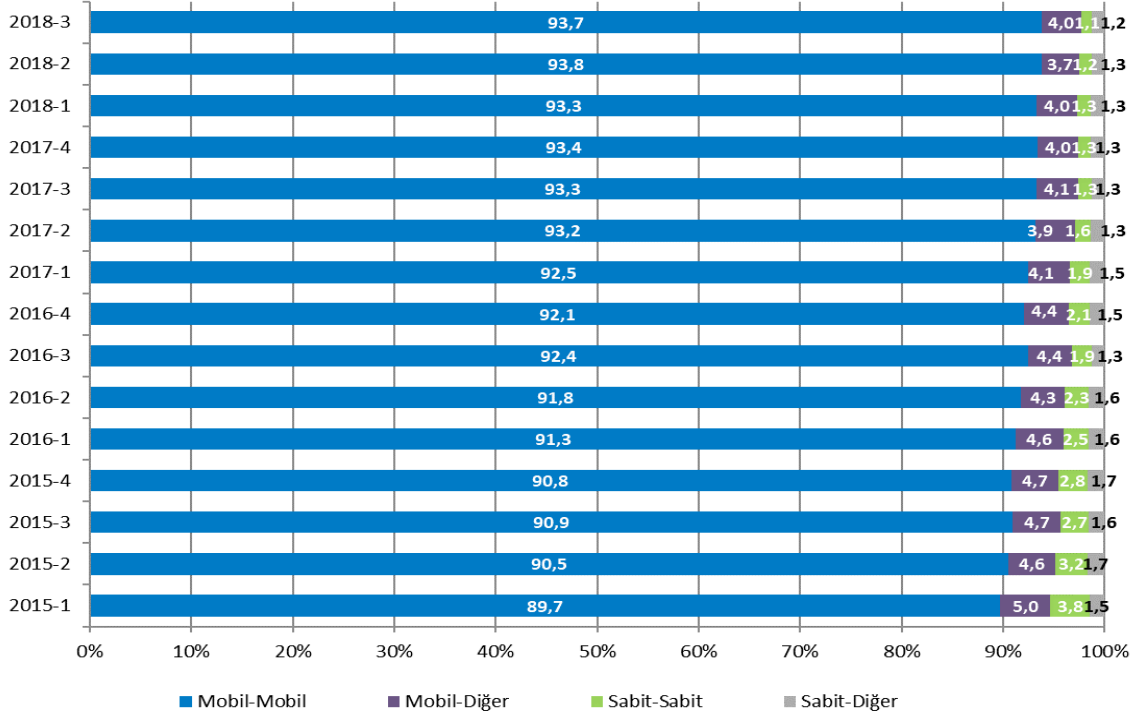
Türkiye elektronik haberleşme sektöründe sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlerine göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde aşağıdaki şekillerde kıyaslanmaktadır. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %2,9 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı %19,5 oranında azalmıştır. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobilden mobile trafik miktarı yaklaşık %1,7 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı %11 oranında azalmıştır.

Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, Milyar Dakika

Yılın üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin büyük bir kısmını (%93,7), mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşan mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır (Şekil 1-6).

Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, %

1.5 Tüketici Şikâyetleri

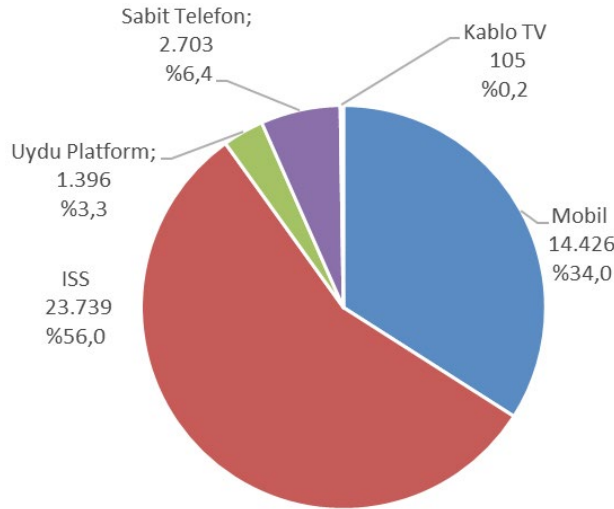
Çizelge 1-10'da üçer aylık dönemler itibarı ile, BTK Online Tüketici Şikâyet Sistemi üzerinden Kuruma iletilen şikâyet sayılarına sektörler bazında yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Kuruma toplam 42.369 şikâyet iletilmiştir.

Çizelge 1-10 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları

	2017-2	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Mobil	27.573	21.531	18.598	18.192	14.146	14.426
ISS	19.263	21.424	26.904	23.679	18.059	23.739
Uydu Platform	1.109	1.953	1.220	1.084	940	1.396
Sabit Telefon	5.034	4.797	2.937	2.431	2.282	2.703
Kablo TV	69	101	143	138	122	105
Toplam	53.048	49.806	49.802	45.524	35.549	42.369

Şekil 1-7'de, 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile toplam şikâyetlerin sektör bazında dağılımına yer verilmektedir. Buna göre en fazla şikâyetin %56 oranında İSS hizmetleri ile ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Şekil 1-7 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları

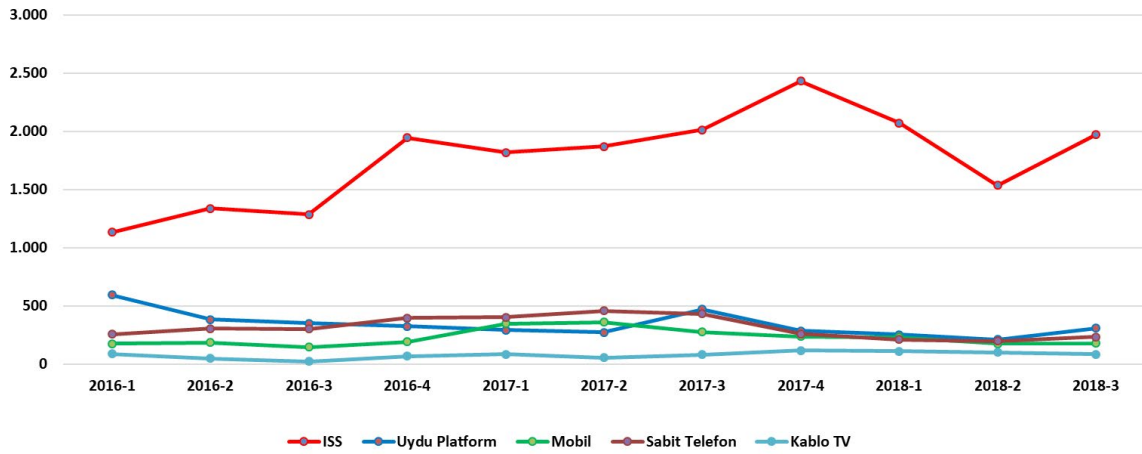
Sektörler bazında alınan şikâyetlerin içinde en fazla yer tutan şikâyet konularının yüzdesel dağılımına aşağıdaki çizelgede yer verilmektedir.

Çizelge 1-11 Tüketici Şikâyetlerinin Konusu İtibarıyla Dağılımı

İlgili Sektörde En Fazla Şikâyet Edilen Konunun Toplam Şikâyet içindeki Payı	
Mobil Hizmetler	Faturalar → %26,7
İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	Bağlantı / Altyapı Sorunu → %45
Uydu Platform Hizmeti	Fesih/geçici durdurma → %27,9
Sabit Telefon Hizmeti	Bağlantı / Altyapı Sorunu → %70,7
Kablo TV Hizmeti	Hizmet kalitesi → %17,4

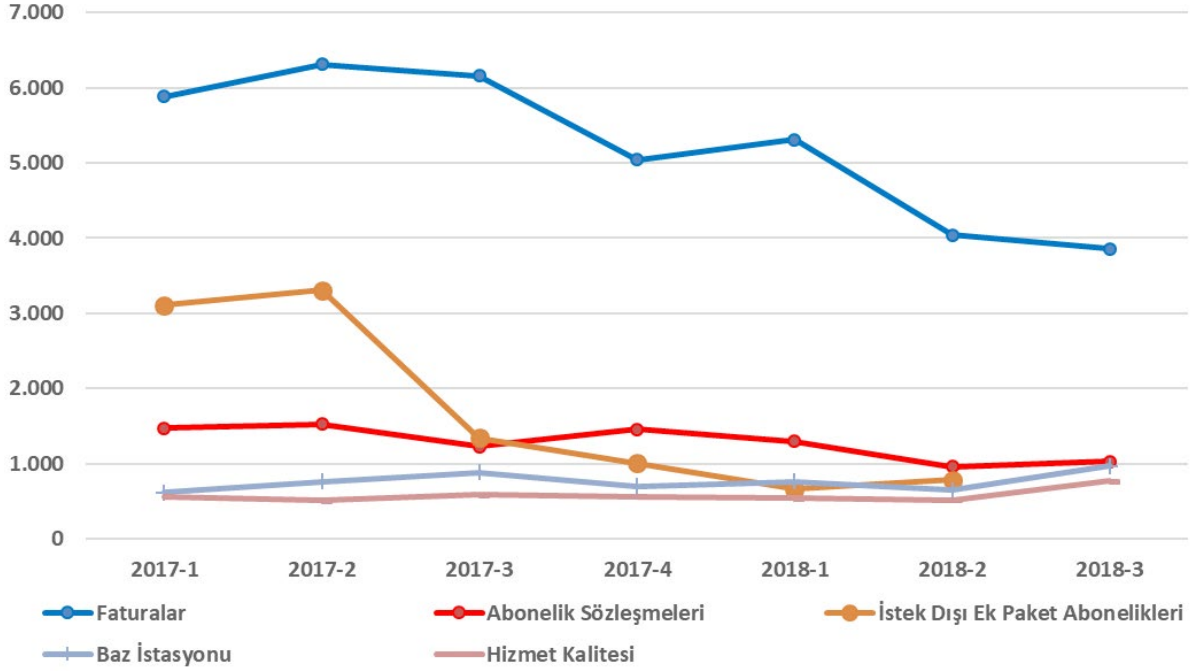
Şekil 1-8'de ise, sektörel bazda milyon abone başına tüketici şikâyeti sayısına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile bir milyon abone başına ortalama olarak İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetine yönelik 1.969, Uydu Platform Hizmetlerine yönelik 309, sabit telefon hizmetlerine yönelik 234, mobil hizmetlere yönelik 179 ve Kablo TV hizmetlerine yönelik 86 tüketici şikâyeti gelmiştir.

Şekil 1-8 Milyon Abone Başına Tüketici Şikâyeti Sayısı (Adet)

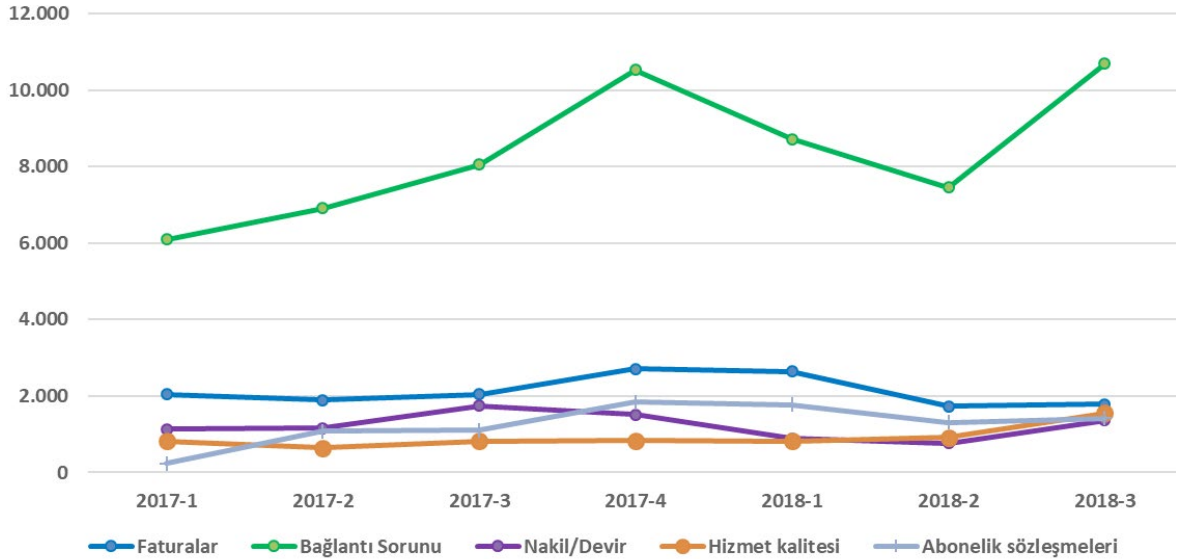
Şekil 1-9'da mobil sektörde en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. Mobil sektörde en fazla şikâyet faturalara ilişkin olup, 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile faturalarla ilgili şikâyetler, şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın %52,6'sını oluşturmaktadır.

Şekil 1-9 Mobil Sektörde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı

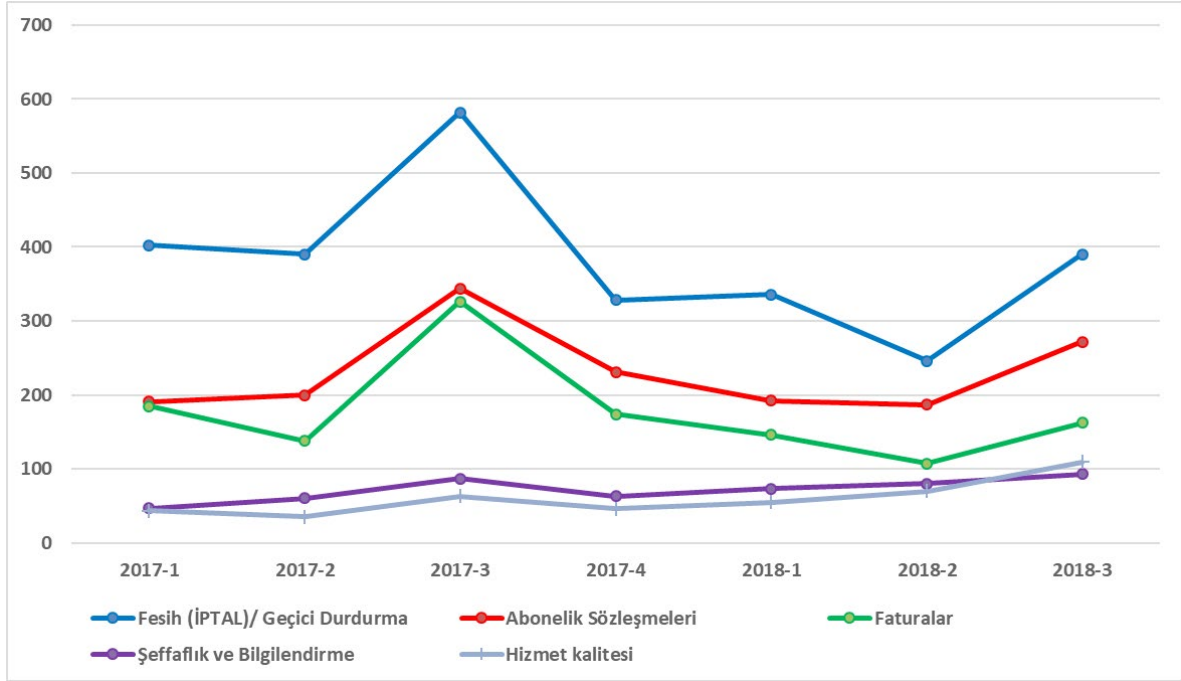
Şekil 1-10'da İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetine ilişkin en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetinde en fazla şikâyet bağlantı sorununa ilişkin olup 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile söz konusu şikâyetler, şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın yaklaşık %63,5'ini oluşturmaktadır.

Şekil 1-10 ISS Sektöründe Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı

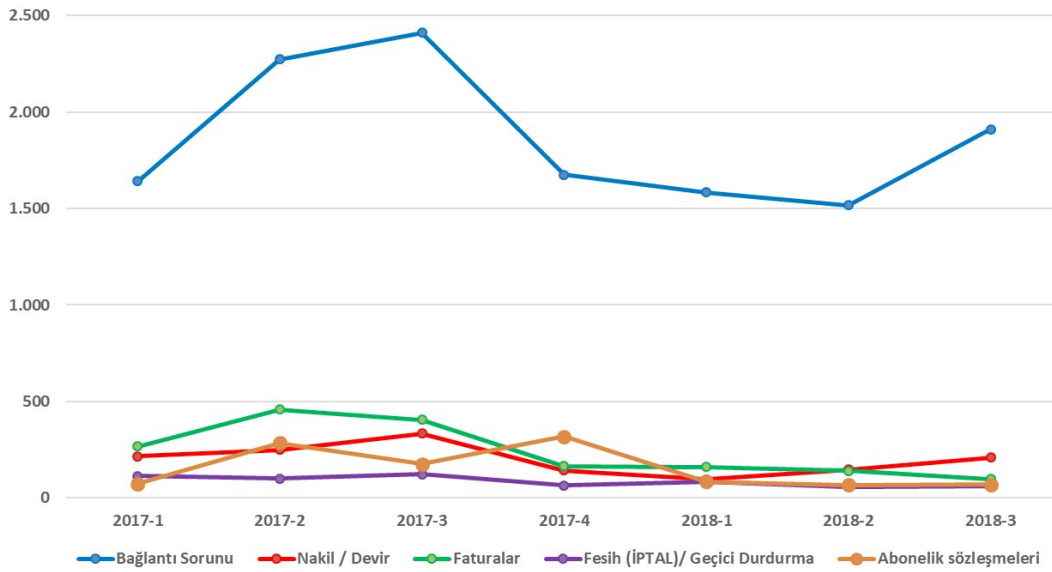
Şekil 1-11'de Uydu Platform Hizmetine ilişkin en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. Uydu Platform Hizmetinde en fazla şikâyet aboneliğin feshi/iptali veya geçici olarak durdurulmasına ilişkin olup 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile söz konusu şikâyetler, şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın yaklaşık %38'ini oluşturmaktadır.

Şekil 1-11 Uydu Platform Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı

Şekil 1-12’de Sabit Telefon Hizmetine ilişkin en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. Sabit Telefon Hizmetinde en fazla şikâyet bağlantı sorununa ilişkin olup, bu sorun şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın yaklaşık %81,5’ini oluşturmaktadır.

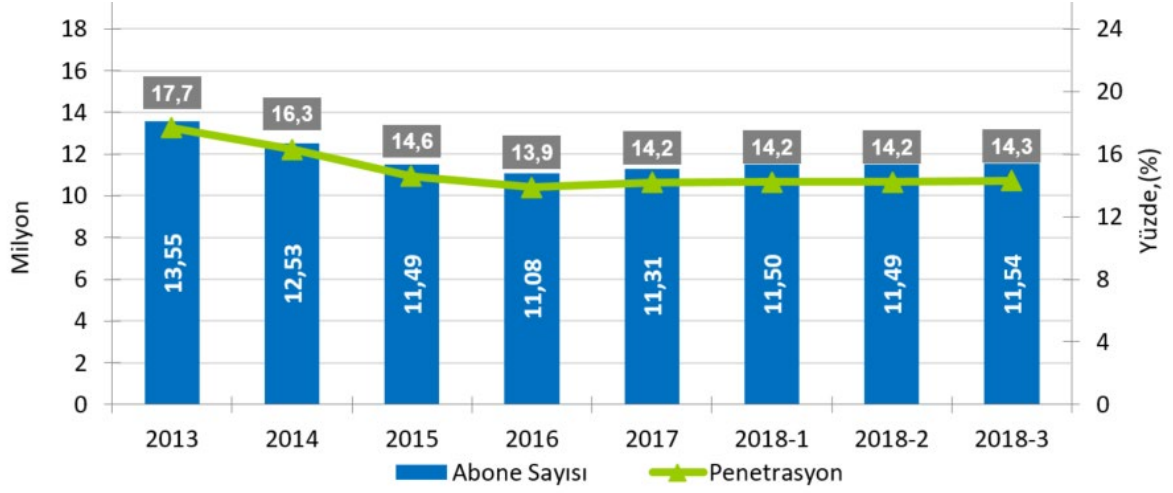
Şekil 1-12 Sabit Telefon Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı

2. SABİT PAZAR VERİLERİ

2018 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 11.542.100 sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı yaklaşık %14,3 olmuştur (Şekil 2-1)³.Türkiye’de ortalama hane halkı büyüklüğünün 3,4⁴ olduğu göz önünde bulundurulduğunda sabit telefon hizmetlerinin Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon

Çizelge 2-1’de yer alan teknoloji bazında toplam abone sayısı bilgilerine bakıldığında, analog sabit telefon hat sayısının, ISDN ses kanalı dengi sayısının ve ankesörlü telefon sayısının azalma eğiliminde olduğu görülmektedir. VoIP abonelik sayısı ise 2018 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 1.320.694’e düşmüştür.

- 3 2013 yılı ikinci çeyreği itibarıyla veri formlarında değişikliğe gidilmiştir. Sabit telefon abone sayısı ilgili dönemin veya çeyreğin sonu itibarıyla aktif sabit hat sayısı (analog telefon hat sayısı, ISDN ses kanalı dengi sayısı, VoIP abonelikleri sayısı gibi unsurların) toplamını kapsamaktadır.
- 4 TÜİK’in 10 Mayıs 2018 tarihli haber bülteninde yer alan 2017 yılı verisidir.

Çizelge 2-1 Abone Sayılarının Teknoloji Bazında Dağılımı

		Analog Sabit Telefon (PSTN) Hat Sayısı	ISDN Ses Kanalı Dengi Sayısı	VoIP Abonelik Sayısı	Ankesörlü Telefon Sayısı	TOPLAM
2017-3	Türk Telekom	6.916.080	292.264	-	69.160	11.049.953
	STH	2.587.257	28.075	1.157.117		
2017-4	Türk Telekom	6.735.355	292.816	-	67.517	11.308.444
	STH	2.834.614	29.905	1.348.237		
2018-1	Türk Telekom	6.520.797	291.316	-	66.149	11.495.057
	STH	3.180.518	35.614	1.400.663		
2018-2	Türk Telekom	6.344.618	291.816	-	65.172	11.491.629
	STH	3.392.354	32.484	1.365.185		
2018-3	Türk Telekom	6.177.626	291.174	-	64.711	11.542.100
	STH	3.652.152	35.743	1.320.694		

Sabit telefon hizmetleri (STH) sunan işletmecilerin⁵ 2018 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla taşıyıcı seçimi/önseçimi bilgilerine bakıldığında, taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısının 195.905 ve arama bazında taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısının ise 21.799 olarak gerçekleştiği görülmektedir (Çizelge 2-2).

Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Taşıyıcı Seçimi/Önseçimi Kullanıcı Sayıları

Yöntem	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Taşıyıcı Ön Seçimi	202.676	213.423	205.516	194.575	195.905
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	34.587	25.793	24.464	23.030	21.799

Çizelge 2-3'te abone sayısı açısından STH işletmecilerinin pazar payları yer almaktadır. Buna göre ilk üç sırada TTNET, Türksat ve Superonline yer almaktadır.

5 STH yetkilendirmesine sahip olan işletmecilerden 60 adedine ait verilerden elde edilmiştir.

Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları

İşletmeci	Pazar Payı (%)
TTNet	65,1
Turksat	9,2
Superonline	6,0
Turknet	4,8
İş Net	2,7
NetGSM	2,0
Millenicom	1,8
Alfa İletişim	1,4
Vodafone Net	1,3
Diğer	5,6

2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile net satışlarına göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-4'te gösterilmektedir. Bu çerçevede, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde STH net satışlarına göre en yüksek paya sahip ilk üç işletmeci sırasıyla Superonline, Vodafone Net ve TTNNet olmuştur.

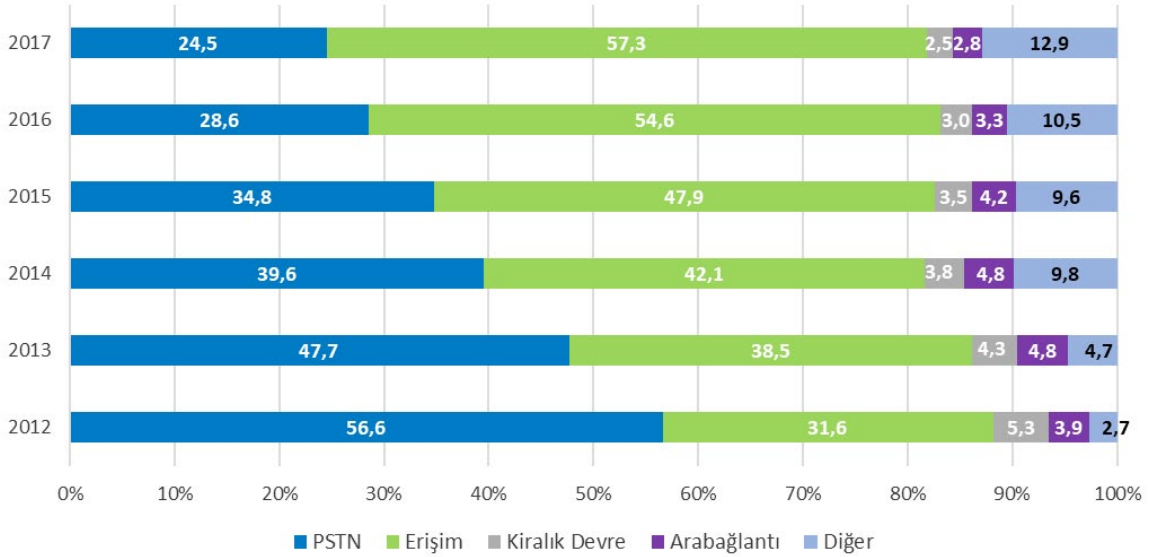
Çizelge 2 4 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirine Göre Pazar Payları

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Superonline	32,5
Vodafone Net	29,8
TTNet	13,0
Eser	10,7
Millenicom	2,2
Turknet	2,0
İş Net	1,7
TTM Telekom	1,3
NETGSM	0,5
Diğer	6,3

2.1 Sabit Pazarda Gelirler

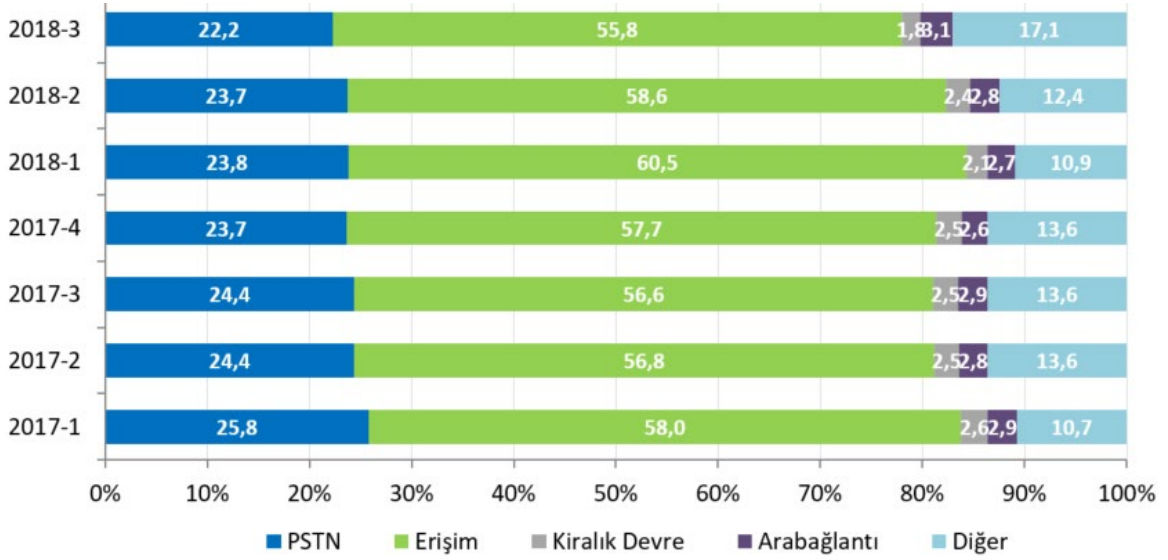
Şekil 2-2’de sabit pazarda Türk Telekom’un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2017 yılında erişim hizmetlerinden elde edilen gelirlerin toplam gelirdeki payının bir önceki yıla göre arttığı, sabit telefon (PSTN) hizmetleri, arabağlantı ve kiralık devre hizmetlerinden elde edilen gelirlerin payının ise değişen oranlarda azaldığı görülmektedir. 2012 yılında toplam gelirlerin %56,6’sını oluşturan PSTN hizmetlerinden elde edilen gelirlerin 2017 yılında toplam gelirlerdeki payı %24,5’e düşmüştür. Buna karşın, 2012 yılında toplam gelir içinde %31,6’lık bir paya sahip olan erişim hizmetlerinin 2017 yılında toplam gelir içindeki payı %57,3’e çıkmıştır. 2017 yılına bakıldığında; toplam sabit gelirlerin %2,5’ini kiralık devre gelirleri oluştururken, %2,8’ini arabağlantı geliri ve %12,9’unu ise diğer gelirlerin oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 2-2 Türk Telekom’un Yıllık Gelirinin Dağılımı, %

Şekil 2-3’te 2017 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde Türk Telekom’un gelirlerinin dağılımı yer almaktadır. Şekilden görüldüğü üzere, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde PSTN gelirleri toplam gelirin %22,2’sini teşkil ederken erişim gelirleri toplam gelirin %55,8’ini oluşturmuştur. 2017 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında, PSTN gelirlerinin ve erişim gelirlerinin toplam gelir içindeki payının azaldığı gözlenmektedir.

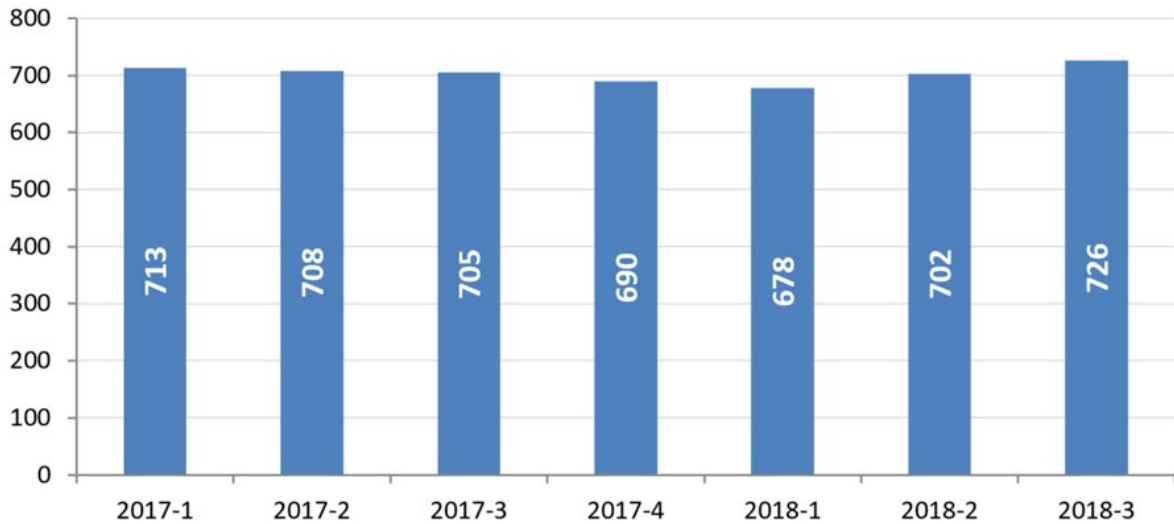
Şekil 2-3 Türk Telekom'un Üç Aylık Gelirinin Dağılımı, %

2.2 Sabitten Arama Gelirleri

2018 yılının üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla Türk Telekom'un sabit telefon gelirleri yaklaşık 726 milyon ₺ olarak gerçekleşmiş olup bir önceki senenin aynı dönemine göre %3 ve bir önceki üç aylık döneme göre ise %3,3 oranında artmıştır (Şekil 2-4).

Şekil 2-4 Türk Telekom Arama Gelirleri, Milyon ₺*

* Brüt satışlar üzerinden hesaplanmıştır.

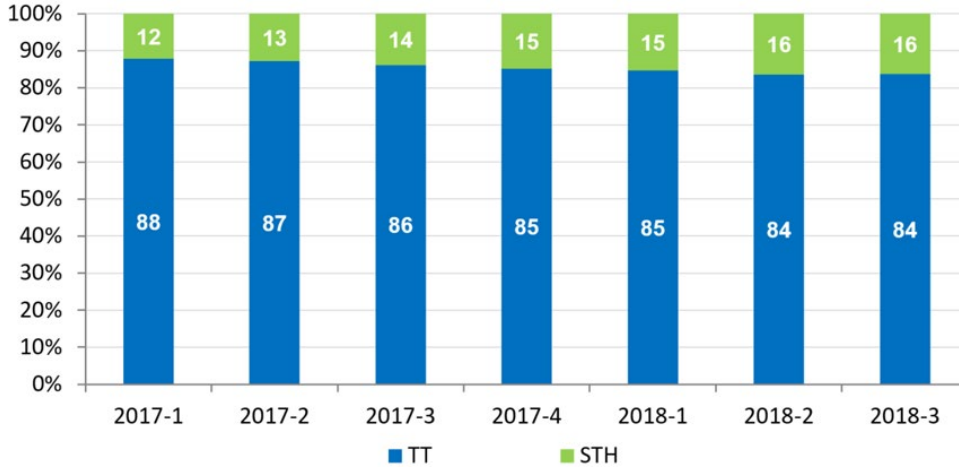
Çizelge 2-5'te 2017 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren STH işletmecilerinin elde ettikleri net satış gelirleri toplamına yer verilmektedir. Yaklaşık 5 milyon abone, sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecilerden hizmet almış olup bu işletmecilerin 2018 yılı üçüncü üç aylık dönem için tüm STH hizmetlerinden elde ettikleri gelirler 609 milyon ₺ civarında gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-5 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirleri

Dönem	Net Satış Geliri, ₺
2017-3	406.335.907
2017-4	386.555.505
2018-1	388.098.761
2018-2	434.829.398
2018-3	609.406.624

Şekil 2-5'de STH işletmecileri ile Türk Telekom'un telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. Bu çerçevede, STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un pazar payları 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde sırasıyla %16 ve % 84 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-5 STH-TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

* Türk Telekom'un şehir içi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır.

2.3 Sabit Pazarda Trafik Hacmi

2017 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık 1,2 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık 1 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 2-6). Söz

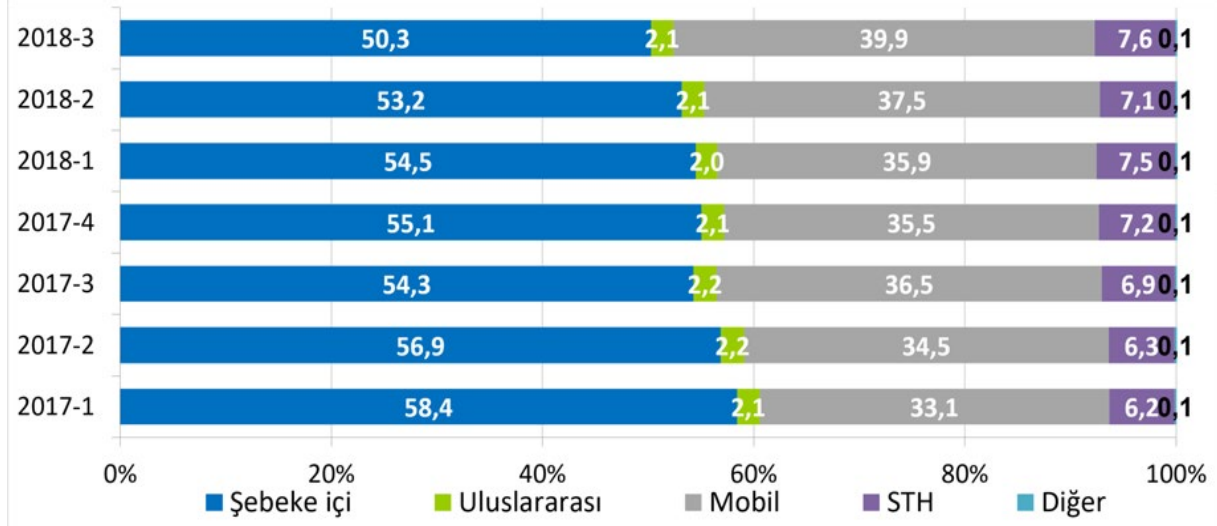
konusu trafik bir önceki yılın aynı dönemine göre %18,3 oranında azalırken, bir önceki çeyreğe göre ise %8,5 oranında azalmıştır.

Çizelge 2-6: Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Trafik Dağılımı	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Şebeke içi	648	654	602	567	490
Mobil	435	422	396	399	389
STH	83	86	83	76	74
Uluslararası	26	25	23	23	20
Rehberlik	1	1	1	1	1
Toplam	1.193	1.189	1.104	1.065	975

Üçer aylık dönemler itibarıyla trafik dağılımının seyrinin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %54,3 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde %50,3 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı döneminde toplam trafiğin %36,5'ini oluşturan mobile doğru trafik 2018 yılının üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin %39,9'unu teşkil etmiştir.

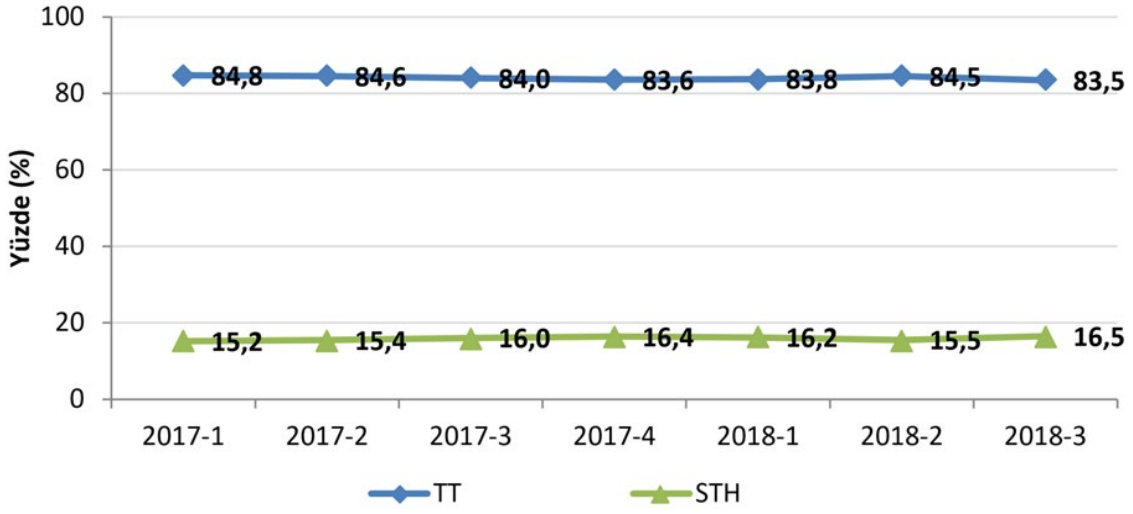
Şekil 2-6 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %

STH işletmecilerinin internet şebekesi üzerinden ses taşıma (VoIP) yöntemini etkin bir şekilde kullandıkları görülmekte olup STH işletmecilerince başlatılan çağrılarının toplam süresi içinde VoIP ile başlatılan çağrılarının payı %74,6'sını bulmaktadır.

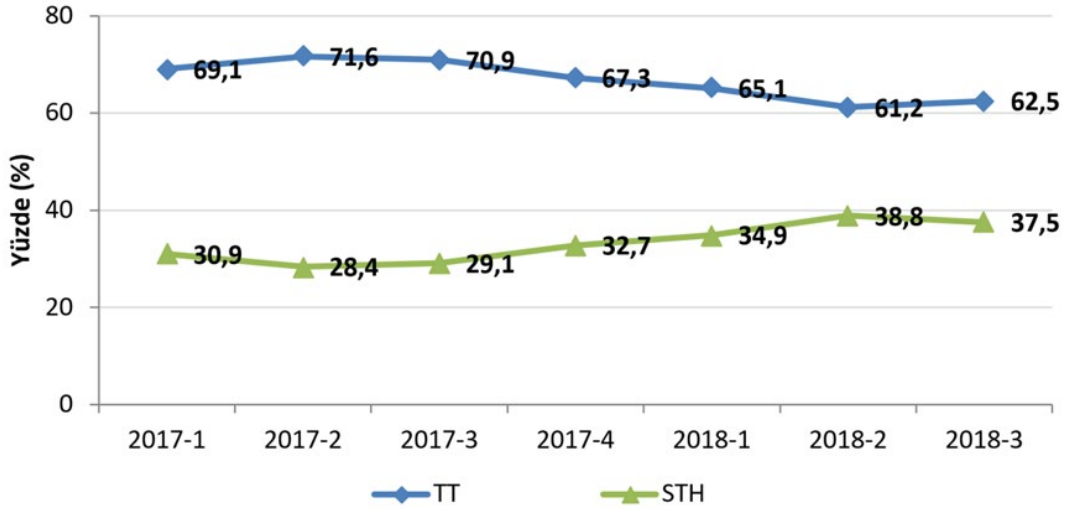
Şekil 2-7'de STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehir içi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %15,5 oranında pay alan STH işletmecilerinin 2018 yılının üçüncü üç aylık dönemindeki payları %16,5 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-7 STH–TT Çağrı Başlatma (Şehir içi) Trafik Kiyaslaması, %

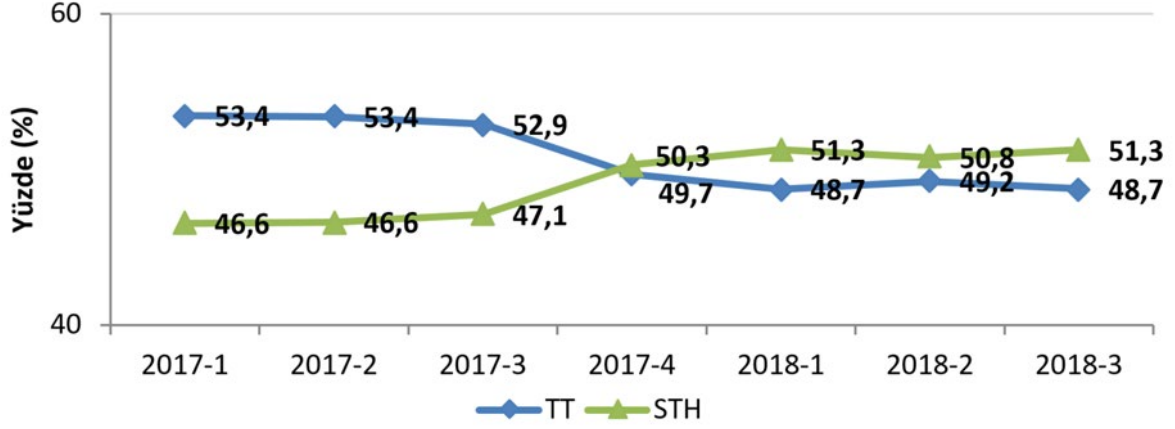
Şekil 2-8’de STH işletmecileri ve Türk Telekom’un şehirlerarası trafikteki payları 2017 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde şehirlerarası trafikte STH işletmecilerinin pazar payı %37,5 olarak gerçekleşirken Türk Telekom’un pazar payı ise %62,5 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-8 STH–TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafik Kiyaslaması, %

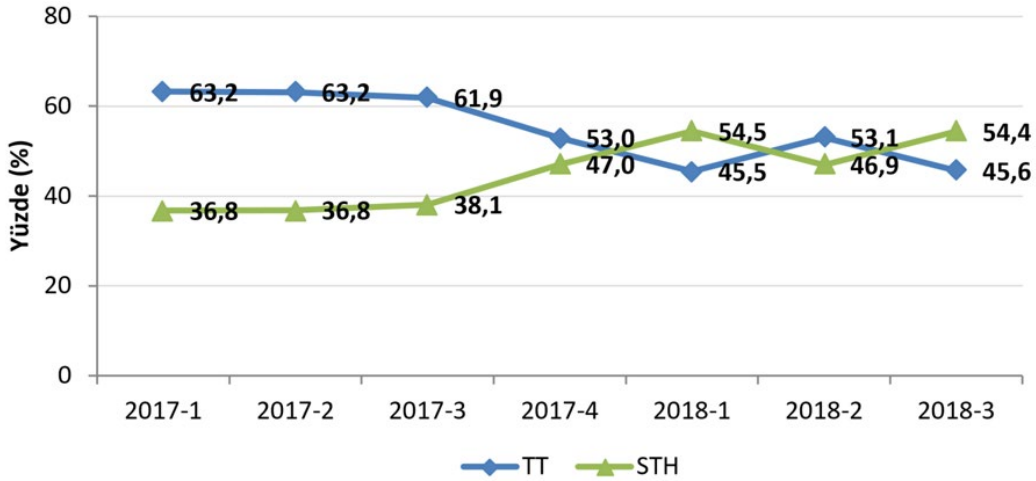
Şekil 2-9’da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un mobile doğru çağrı trafiğine ilişkin pazar payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2017 yılının üçüncü üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %47,1 iken 2018 yılının üçüncü çeyreğinde aldıkları pay %51,3 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom’un pazar payı ise aynı dönemde %52,9’dan %48,7’ye düşmüştür.

Şekil 2-9 STH–TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafik Kiyaslaması, %

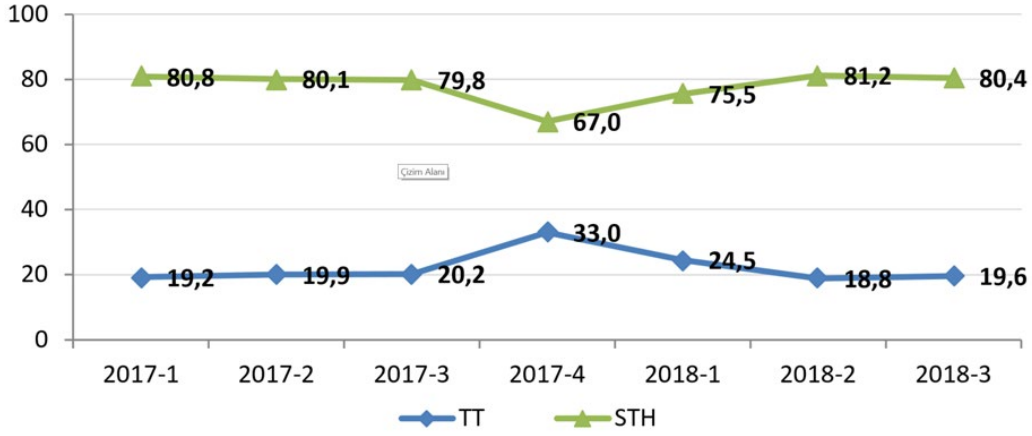
STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un yurtdışına doğru çağrı trafiklerine ait pazar payları karşılaştırıldığında, 2017 yılının üçüncü üç aylık döneminde söz konusu pazarda Türk Telekom'un %61,9 olan payı 2018 yılının üçüncü çeyreği sonunda %45,6'ya düşmüş, aynı dönemde STH işletmecilerinin payı ise %38,1'den %54,4'e yükselmiştir.

Şekil 2-10 STH–TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafik Kiyaslaması, %

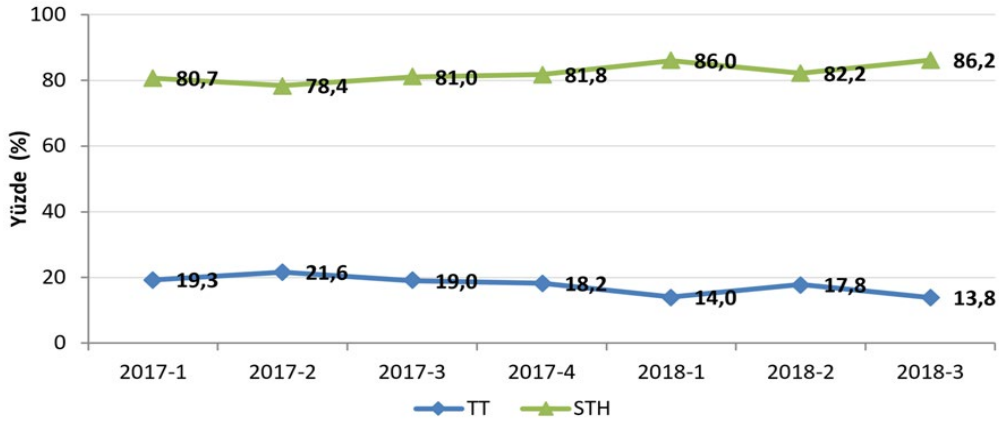
Şekil 2-11'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar paylarına yer verilmektedir. 2018 yılının üçüncü üç aylık dönemi 2017 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında; Türk Telekom'un söz konusu trafikten aldığı pay %20,2'den %19,6'ya düşerken, STH işletmecilerinin payı ise aynı dönemde %79,8'den %80,4'e yükselmiştir.

Şekil 2-11 STH–TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikliği Kıyaslaması, %

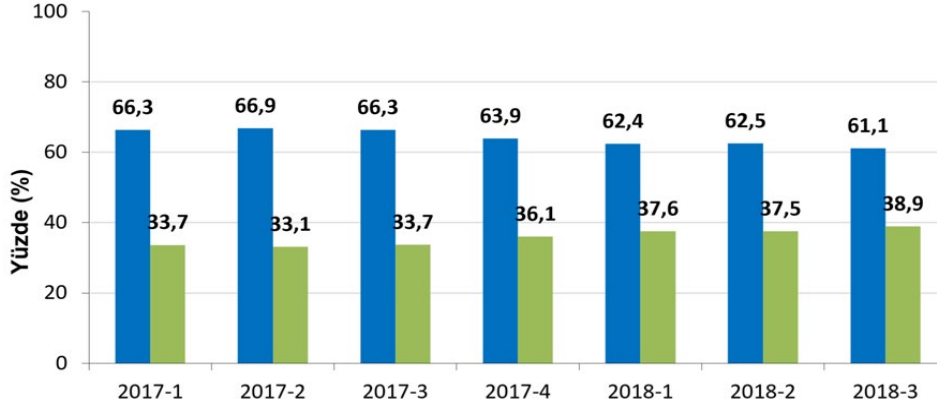
Şekil 2-12’de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2017 yılının üçüncü üç aylık döneminde ilgili pazardan %81 pay alan STH işletmecilerinin 2018 yılının üçüncü çeyreğinde pazar payı %86,2’ye yükselmiştir. Türk Telekom’un ilgili trafiğe ilişkin pazar payı ise aynı dönemde %19’dan %13,8’e düşmüştür.

Şekil 2-12 STH–TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikliği Kıyaslaması, %

Şekil 2-13’te STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2017 yılının üçüncü çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %33,7 iken 2018 yılı üçüncü çeyreğinde %38,9’a çıkmış, Türk Telekom’un payı ise aynı dönemde %66,3’ten %61,1’e gerilemiştir.

Şekil 2-13 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %

2.4 Kısa Numaralar

Çizelge 2-7’de 2018 yılı Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında Türk Telekom hatlarından (arama sayısına göre) en sık aranan beş kısa numaranın ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde en sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur. Aynı dönemde 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza), 155 (Polis İmdat) ve 153 (Alo Zabıta/Büyükşehir/Belediye) en sık aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-7 Sabit Telefonlardan En Sık Aranan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	185
112	29
186	127
155	75
153	160

2.5 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 2-8’de 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, sırasıyla en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler İngiltere, ABD, KKTC ve Rusya; en fazla trafik alınan ülkeler ise ABD, Fransa, KKTC ve İngiltere olmuştur.

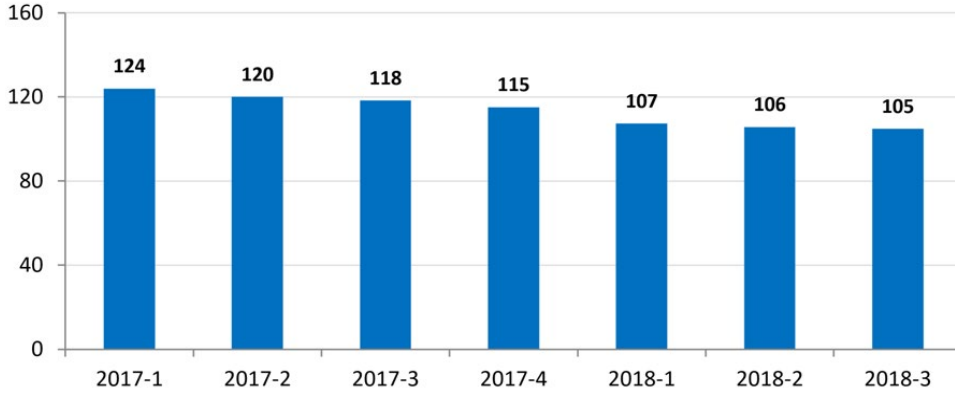
Çizelge 2-8 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
İngiltere	ABD
ABD	Fransa
KKTC	KKTC
Rusya	İngiltere

2.6 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

Şekil 2-14'te 2017 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde 105 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁶, bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,4 azalırken, bir önceki döneme göre ise %0,8 oranında azalmıştır.

Şekil 2-14 Sabit MoU, Dakika

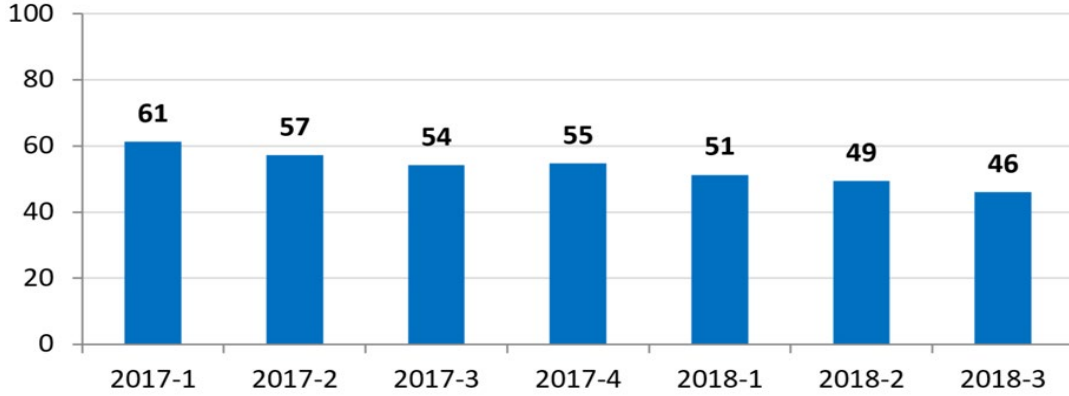

2.7 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit telefon abonelerinin ortalama arama sürelerine dönemler itibarıyla Şekil 2-15'te yer verilmektedir. Sabit abonelerin gerçekleştirdikleri ortalama trafik miktarı 2017 yılının üçüncü çeyreğinde 54 dakika iken, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde 46 dakikaya düşmüştür.

6 Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle, sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süreyi) göstermektedir.

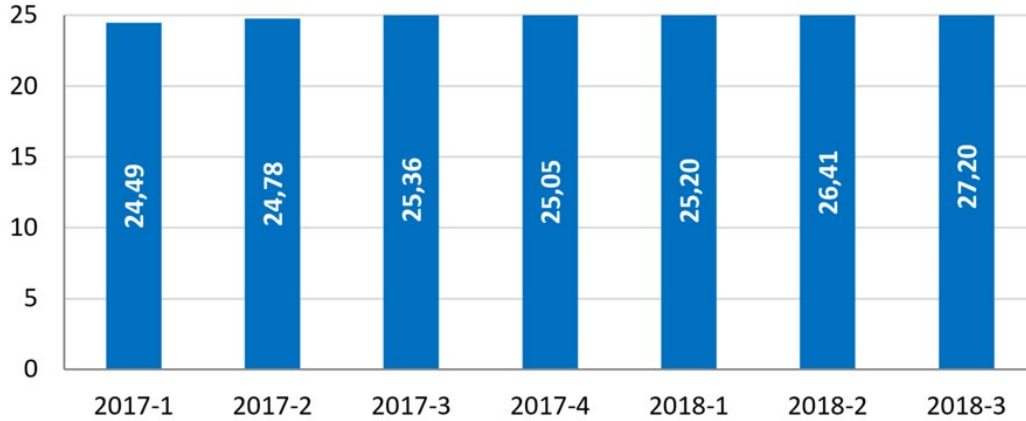
Şekil 2-15 Çağrı Başlatan Abonelerin Ortalama Arama Süresi, Dakika

2.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Şekil 2-16'da Türk Telekom'un ses hizmetlerine ilişkin 2017 yılından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla aylık bazda ortalama ARPU (Average Revenue per User: Abone Başına Ortalama Gelir) rakamlarına yer verilmektedir. 2018 yılının üçüncü çeyrek verilerine göre Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 27,2 ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-16 Sabit ARPU,

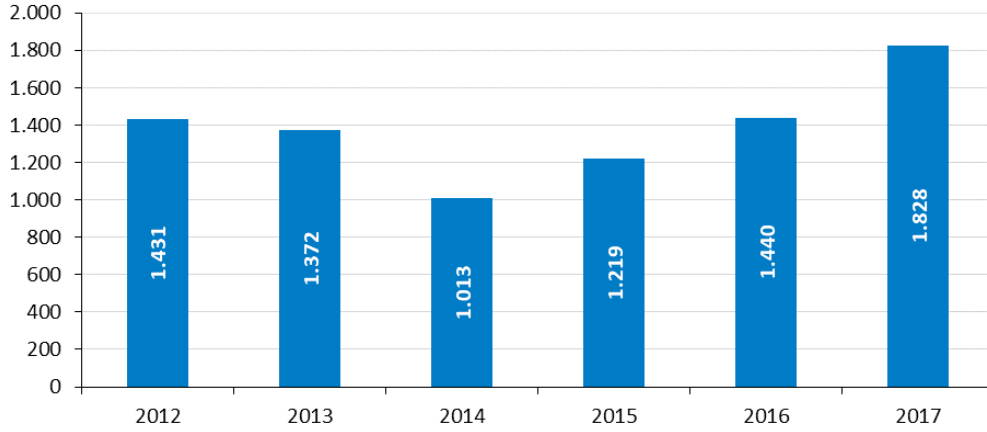
2.9 Sabit Numara Taşınabilirliği

2018 yılının üçüncü çeyreğinde Türk Telekom net olarak 27.159 abone kaybederken Superonline 6.107 abone kazanmıştır. Sabit hatlarda numara taşınabilirliği uygulamasının başladığı 10 Eylül 2009 tarihinden 30 Eylül 2018 tarihine kadar toplam 1.716.281 adet numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

2.10 Sabit Pazarda Yatırım

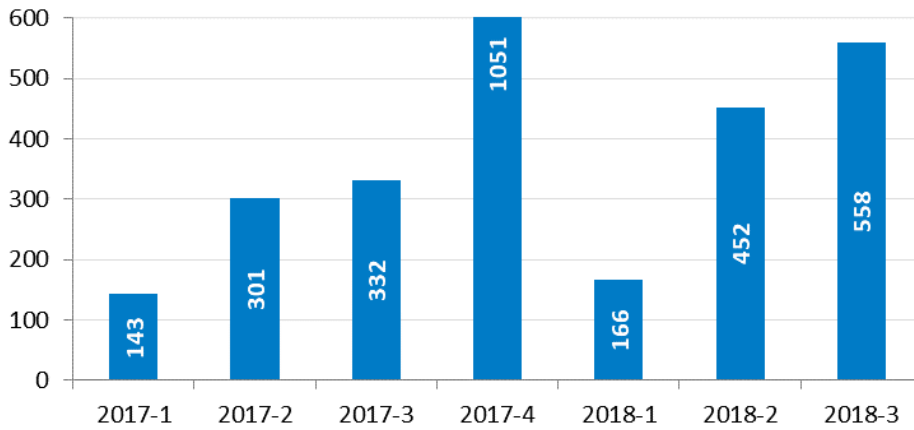
Şekil 2-17’de 2012-2017 yılları arasında Türk Telekom’un toplam yatırımları incelenmektedir. 2017 yılında bir önceki yıla göre %27 oranında artan yatırım miktarı 1,83 milyar ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 2-17 Türk Telekom’un Yıllık Yatırım Miktarı, Milyon ₺

Şekil 2-18’de Türk Telekom’un yatırımları üçer aylık dönemler halinde incelenmektedir. Türk Telekom’un, 2018 yılının üçüncü üç aylık dönemindeki yatırım miktarı, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %68,3 oranında artarken, bir önceki üç aylık döneme göre ise %23,6 oranında artarak yaklaşık 558 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-18 Türk Telekom’un Üç Aylık Yatırım Miktarı, Milyon ₺

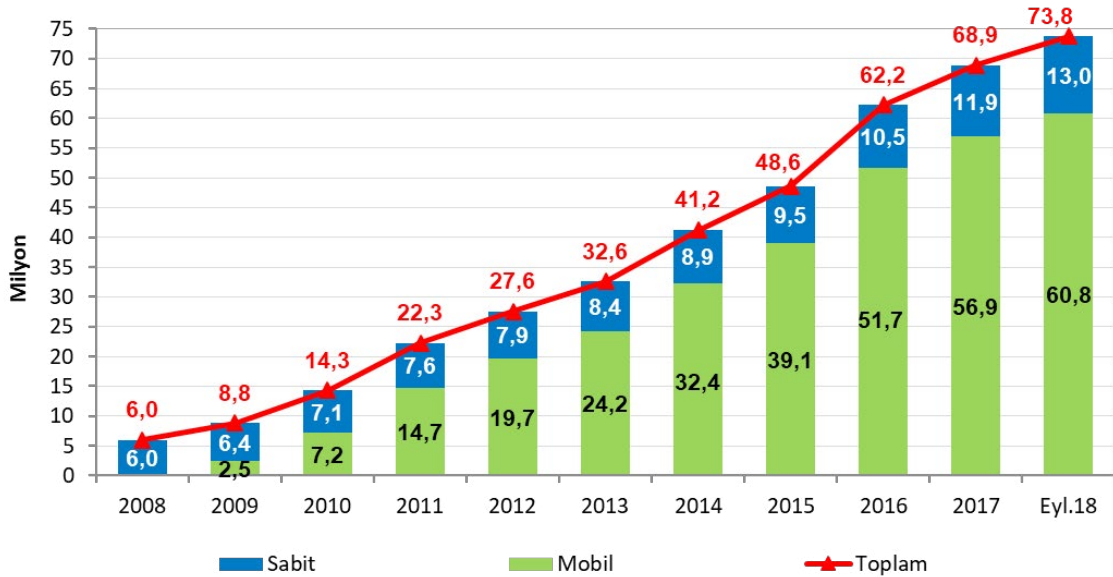

3. GENİŞBANT PAZAR VERİLERİ

3.1 Abone Sayıları

2008 yılında 6 milyon olan genişbant internet abone sayısının 2018 yılı üçüncü çeyreğinde 73,8 milyona ulaştığı ve genişbant abone sayısının bir önceki çeyreğe göre %2,8 oranında arttığı görülmektedir. Artış oranı “Eve Kadar Fiber” abone sayısında %13,7 ve “Mobil Cepten İnternet” abone sayısında ise %3 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Şekil 3-1’de 2008 yılından itibaren Türkiye’deki toplam genişbant internet abone sayılarına, sabit ve mobil ayrımında yer verilmektedir.

Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı

Çizelge 3-1’de Türkiye’de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ile çeyrek ve yıllık bazda artış oranlarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam internet aboneliğinde bir önceki üç aylık döneme göre %2,8 artış gerçekleşmiş olup, özellikle fiber, Mobil ve xDSL internet abone sayılarının artmasıyla birlikte internet abone sayısındaki genel artış eğilimi devam etmiştir. Toplam internet abone sayısında yıllık artış oranı ise %8,5 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-1 Toplam İnternet Abone Sayıları

	2017-3	2018-2	2018-3	Çeyrek Dönem Büyüme Oranı (2018-2...2018-3)	Yıllık Büyüme Oranı (2017-3...2018-3)
xDSL	8.327.239	9.090.914	9.291.599	2,2%	11,6%
Mobil Bilgisayardan İnternet	989.985	743.173	733.376	-1,3%	-25,9%
Mobil Cepten İnternet	55.518.684	58.358.956	60.101.551	3,0%	8,3%
Kablo İnternet	804.217	858.475	882.922	2,8%	9,8%
Eve Kadar Fiber (FTTH)	950.135	1.182.781	1.344.361	13,7%	41,5%
Binaya Kadar Fiber (FTTB)	1.239.117	1.388.483	1.291.641	-7,0%	4,2%
Fiber (Toplam)	2.189.252	2.571.264	2.636.002	2,5%	20,4%
Diğer	149.750	137.650	144.284	4,8%	-3,7%
TOPLAM	67.979.127	71.760.432	73.789.734	2,8%	8,5%

3.2 Pazar Payları ve Gelirler

Çizelge 3-2’de internet servis sağlayıcıların abone sayısı ve gelir bakımından pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip ilk üç işletmeci TTNNet, Superonline, Vodafone Net olup, bunları diğer işletmeciler izlemektedir.

Çizelge 3-2 İSS Pazar Payları⁷

İşletmeci	Abone (%)	İşletmeci	Gelir (%)
TTNet	67,08	TTNet	66,09
Superonline	18,09	Superonline	21,19
Vodafone Net	6,26	Vodafone Net	5,49
D-Smart	3,34	D-Smart	2,44
Turknet	1,76	Millenicom	1,76
Millenicom	1,65	Turknet	1,61
Diğer	1,83	Diğer	1,43
TOPLAM	100,00	TOPLAM	100,00

İnternet servis sağlayıcılığı yetkilendirmesine sahip işletmecilerden temin edilen bilgilerden 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla yaklaşık 110 dolayında işletmecinin aktif olarak hizmet verdiği görülmektedir. Çizelge 3-3'de internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin son 5 yıllık gelir bilgilerine yer verilmektedir. İSS'lerin 2017 yılı gelirleri bir önceki yıla göre %15,2'lik artışla 7 milyar ₺ seviyesine ulaşmıştır.

Çizelge 3-3 İSS Yıllık Hizmet Gelirleri, ₺

Gelir	2013	2014	2015	2016	2017
	4.186.874.148	4.727.462.320	5.016.091.773	6.051.876.856	6.973.587.152

Çizelge 3-4'te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir yaklaşık 1,99 milyar ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir. Buna göre 2018 yılı üçüncü çeyreğinde İSS'lerin gelirlerinde 2017 yılının aynı çeyreğine göre yaklaşık %13,1'lik artış gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-4 İSS Çeyrek Bazında Hizmet Gelirleri, ₺

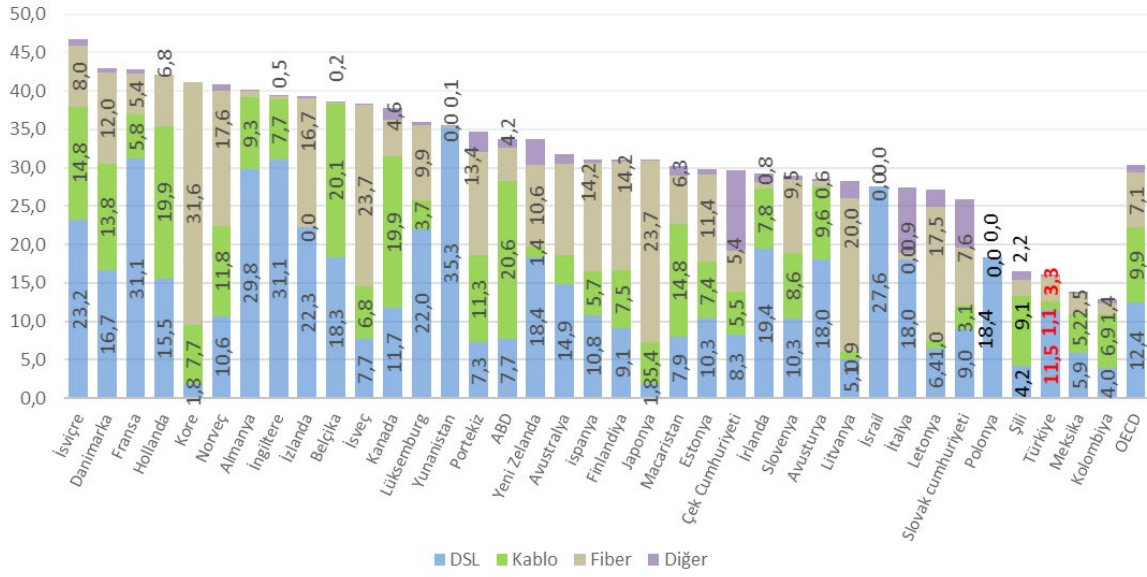
Gelir	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
	1.760.419.226	1.866.742.195	1.907.885.072	1.930.401.058	1.990.779.141

7 Kablo ve ISDN hariç diğer sabit internet (xDSL, Fiber, Metro, FR, PLC, ATM v.b.) bağlantılarını kapsamaktadır.

3.3 OECD Ülkeleri Penetrasyon Oranları

Şekil 3-2’de Türkiye ve OECD ülkelerinde sabit genişbant internet penetrasyon oranları temel bağlantı teknolojilerine göre verilmektedir. OECD genelinde ağırlıklı ortalama penetrasyon oranı Aralık 2017 itibarıyla DSL için %12,4, kablo için %9,9 ve fiber için %7,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye’de ise Eylül 2018 itibarıyla sabit genişbant internet penetrasyonunun DSL için %11,5 kablo için %1,1 ve fiber için %3,3 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Şekil 3-2 OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları, %⁸

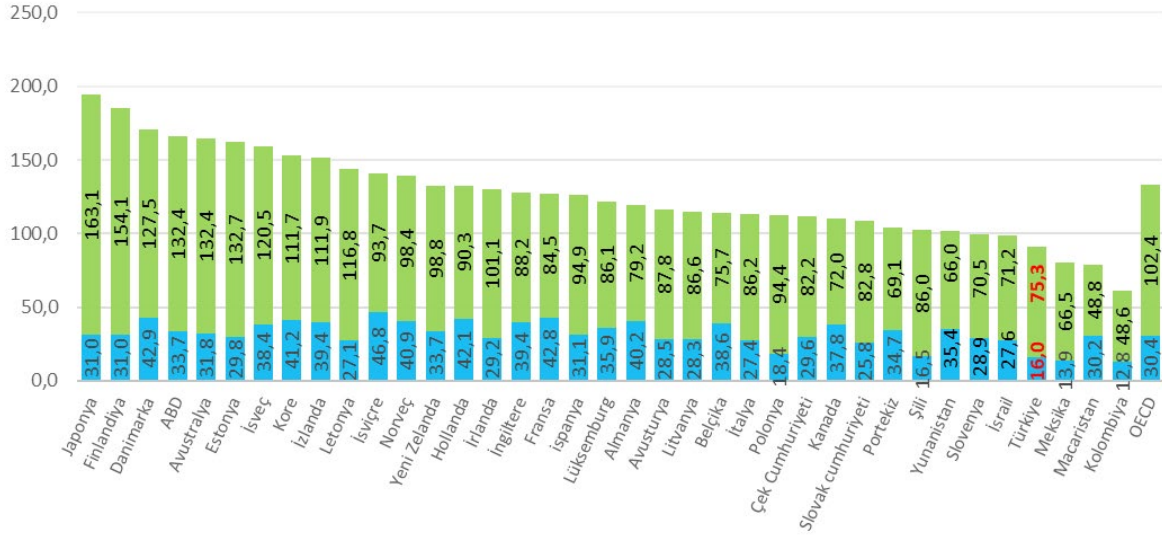

Kaynak: OECD Genişbant Portalı, BTK.

Şekil 3-3’de OECD ülkeleri ve Türkiye’de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye’de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %16 iken OECD ortalaması %30,4’dür. Mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye’de %75,3 iken OECD ortalaması %102,4’dür.

8 OECD ülkelerinin verileri Aralık 2017, Türkiye verileri ise Eylül 2018 tarihlidir.

Şekil 3-3 OECD Ülkelerinde Sabit-Mobil Genişbant İnternet Yaygınlığı, %⁹

Kaynak: OECD Genişbant Portalı, BTK.

3.4 Kullanım Miktarları

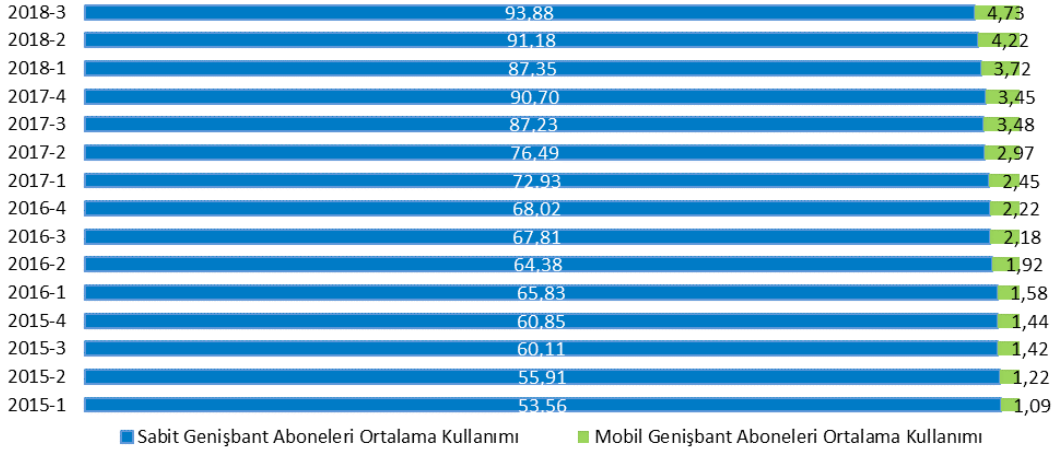
2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan mobil genişbant hizmetinde, mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %2,9 oranında artmış ve 60,8 milyonu aşmıştır. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı, bir önceki çeyreğe göre %15,3 oranında artarak 842.208 TByte olmuştur.

2018 yılı üçüncü çeyreğinde kablo internet dahil toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı ise yaklaşık 3.563.129 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %92'si veri indirme, %8'i veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

Şekil 3-4'de kablo internet dahil sabit genişbant ile bilgisayardan ve cepten mobil genişbant ayırımında aylık abone başına ortalama kullanım miktarlarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreğinde sabit genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 93,9 GByte seviyesinde, mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı ise 4,7 GByte seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre 2018 yılı üçüncü çeyreğinde, sabit genişbant internet abonelerinin ortalama kullanımında %3 ve mobil genişbant internet abonelerinin ortalama kullanımında ise %12 artış gerçekleşmiştir.

9 OECD ülkelerinin verileri Aralık 2017, Türkiye verileri ise Eylül 2018 tarihlidir.

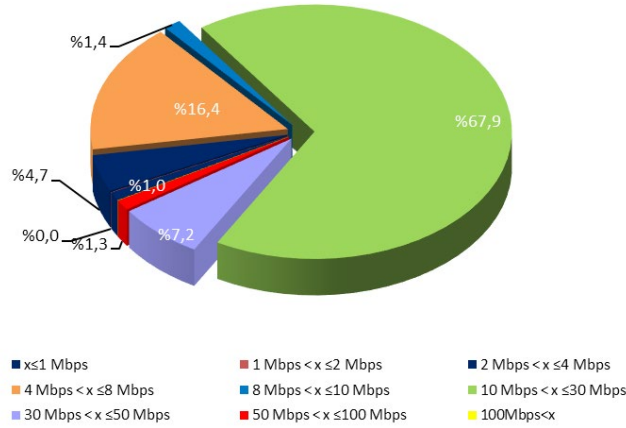
Şekil 3-4 Abone Başı Aylık Ortalama Kullanım Miktarı, GByte

3.5 Abonelerin Hızlara ve Kullanımlar Göre Dağılımı

Şekil 3-5’de sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre 2018 yılı üçüncü çeyrekte Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %68’inin 10-30 Mbit/sn arası hızda bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/sn hızdan düşük hız tercih eden abonelerin oranı %1 olup 4-8 Mbit/sn arası hızlardaki bağlantıları tercih eden abonelerin oranı ise %16,4 olarak gerçekleşmiştir.

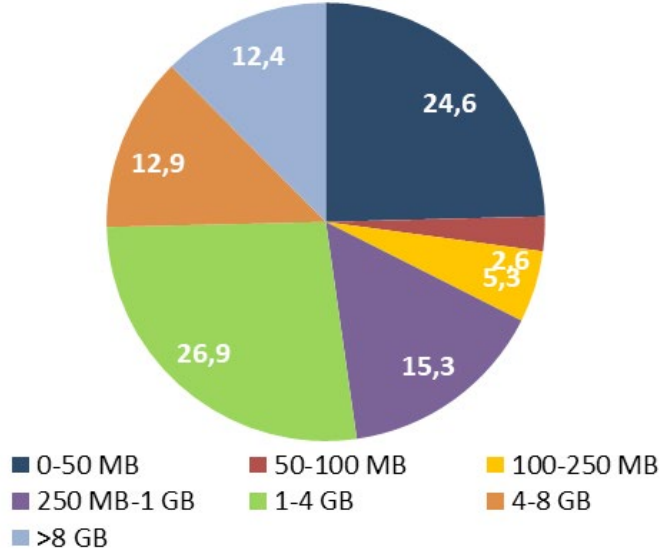
Şekil 3-5 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı

2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla kablo haricindeki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %93’ü bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %7 ise kurumsal abonelerdir.

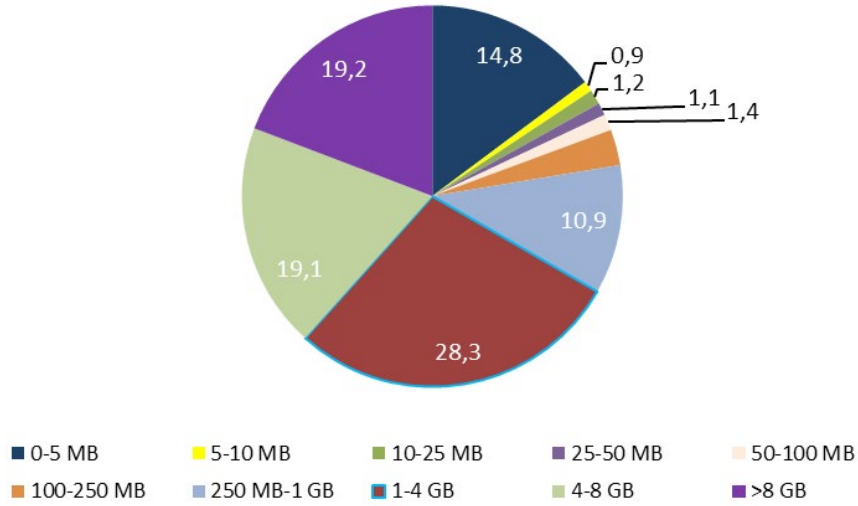
Şekil 3-6’da mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 MB üzeri kullanımı olan abonelerin oranının %72,9 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 MB aralığında ise abonelerin %24,6’sı bulunmaktadır.

Şekil 3-6 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, %

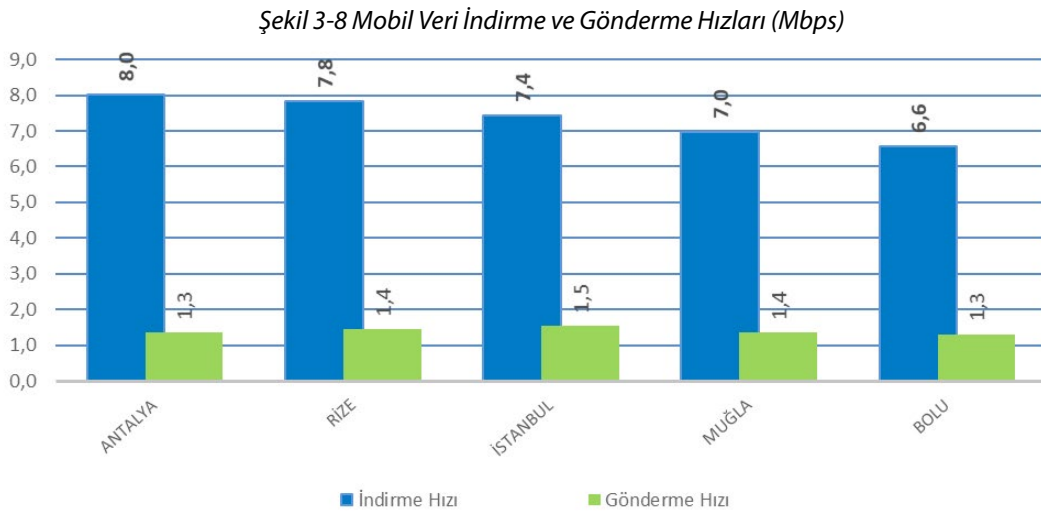
Şekil 3-7’de mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Mobil cepten internet abonelerinden 100 MB üzeri kullanımı olan abonelerin oranı %80,7’dir. Buradaki abone dağılımında %28,3’lük oran ile 1-4 GB arasında yoğunlaşma olduğu görülmektedir.

Şekil 3-7 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, %

3.6 Mobil İnternet Hız Ölçümleri

Şekil 3-8’de, 2018 yılı üçüncü çeyrek döneminde hizmet kalitesi bildirimleri kapsamında 5 ilimizde yapılan ölçümlere göre mobil internet erişim hızlarına yer verilmektedir. Bu beş ildeki yapılan ölçümler sonucunda mobil veri indirme hızında ilk üç ilimiz olan Antalya, Rize, İstanbul’da mobil veri indirme hızı sırasıyla 8 Mbps, 7,8 Mbps ve 7,4 Mbps; mobil veri gönderme hızı ise 1,3 Mbps, 1,4 Mbps ve 1,5 Mbps olarak ölçülmüştür. Muğla ve Bolu’da yapılan ölçümlerde ise mobil veri indirme hızı olarak 7 Mbps ilâ 6,6 Mbps mobil veri gönderme hızı olarak ise 1,4 Mbps ilâ 1,3 Mbps arası değerler ölçülmüştür.¹⁰

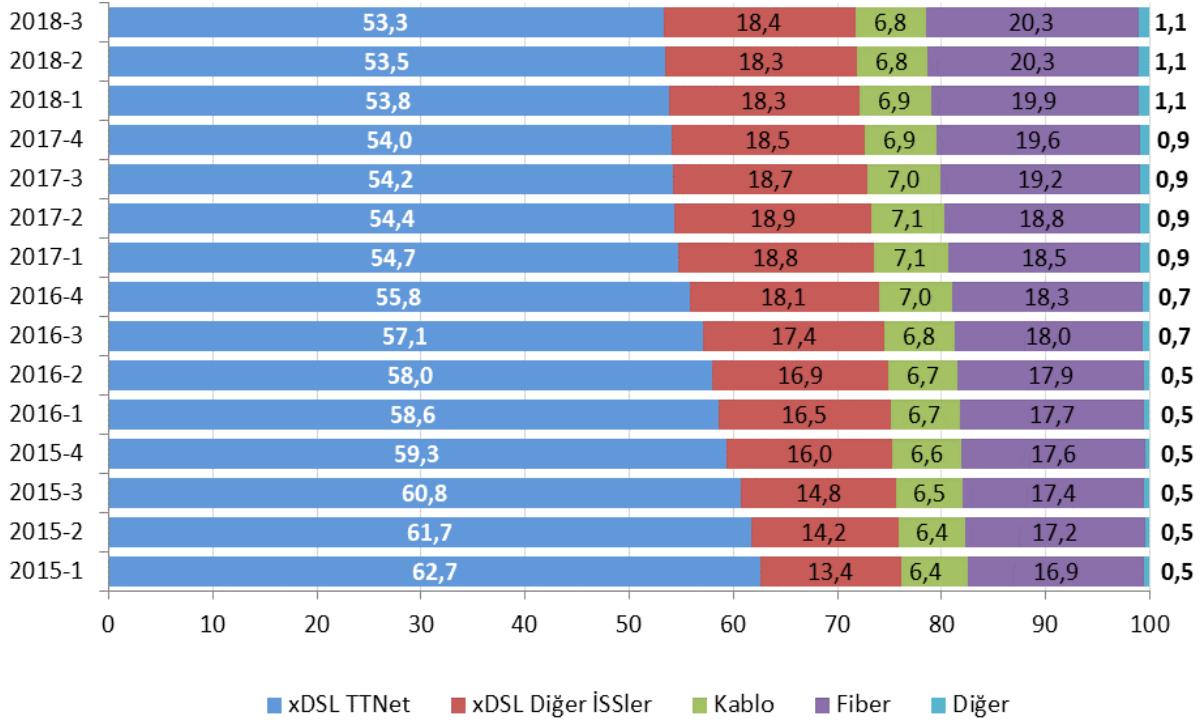

3.7 Abonelerin Teknoloji Bazlı Dağılımı

Şekil 3-9’da Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin teknoloji bazında dağılımına yer verilmektedir. xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmecilerin toplam sabit genişbant pazarı içindeki payı 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla %18,4 olarak gerçekleşirken bu dönemde TTNNet’in sabit genişbant pazarındaki xDSL pazar payı gerilemeye devam ederek %53,3 seviyesine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecinin pazar payı %6,8 olurken fiber internet sunan işletmecilerin toplam sabit genişbant pazarı içindeki payı %20,3 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan 9,3 milyona yaklaşan xDSL hizmetlerinde alternatif işletmecilerin payı %25,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

¹⁰ Mobil internet erişim hızı, üç mobil işletmecisinin “3G Hizmet Kalitesi Tebliği” kapsamında saha ölçümleri sonucu hesaplanan ağırlıklı ortalama erişim hızını ifade etmektedir. Ölçümler, yerleşim yerinin yoğun saatini de içerecek şekilde yapılmış olup, bu değerler ölçüm yapılan esnadaki şebeke kullanım (trafik) yoğunluğu, ölçüm güzergâhı, ölçüm zamanı ve yöntemi, hizmet alan kullanıcıların el terminallerinin desteklediği teknoloji gibi parametrelere bağlı olarak değişebilmektedir

Şekil 3-9 Sabit Genişbant Abonelerinin Teknoloji ve İşletmeci Bazında Dağılımı, %

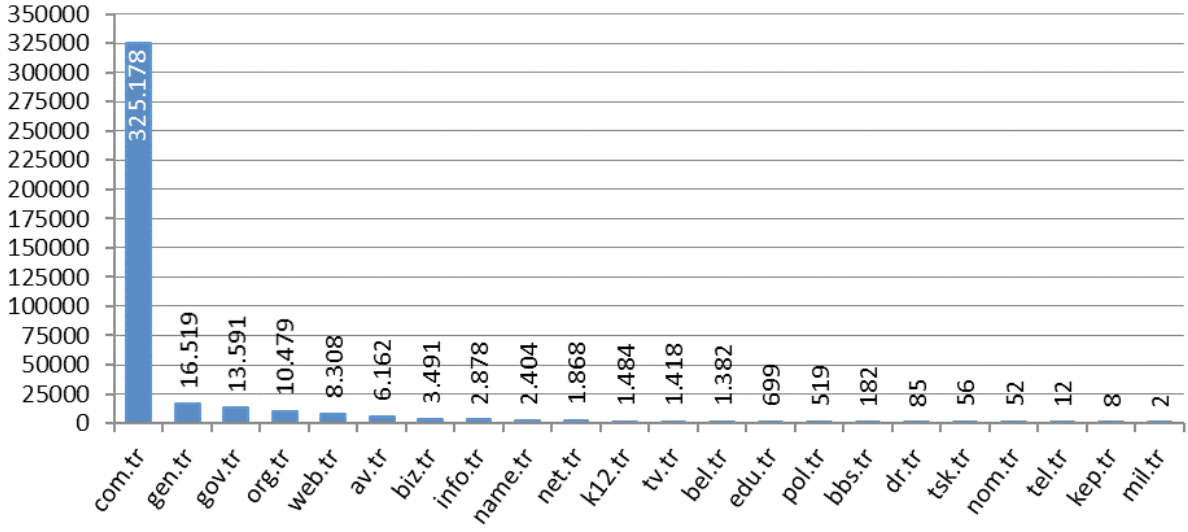

xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmeciler Türk Telekom'dan toptan seviyede xDSL Al-Sat (yeniden satış), IP Seviyesinde Veri Akışı Erişimi (VAE) ve Yerel Ağa Ayrıştırılmış Erişim (Yerel Ağın Paylaşımına Açılması-YAPA) hizmetleri almaktadır. Eylül 2018 itibarıyla YAPA abone sayısı 41.784 olarak gerçekleşirken bunların 41.781'i tam erişim, 3'ünü ise paylaşımlı erişim aboneleri oluşturmaktadır. Aynı dönem itibarıyla xDSL Al-Sat (yeniden satış) yöntemiyle hizmet sunulan abone sayısı 49.929 olarak gerçekleşmiştir. Diğer xDSL abonelerine hizmet sunumunda VAE yöntemi tercih edilmektedir.

3.8 Alan Adları

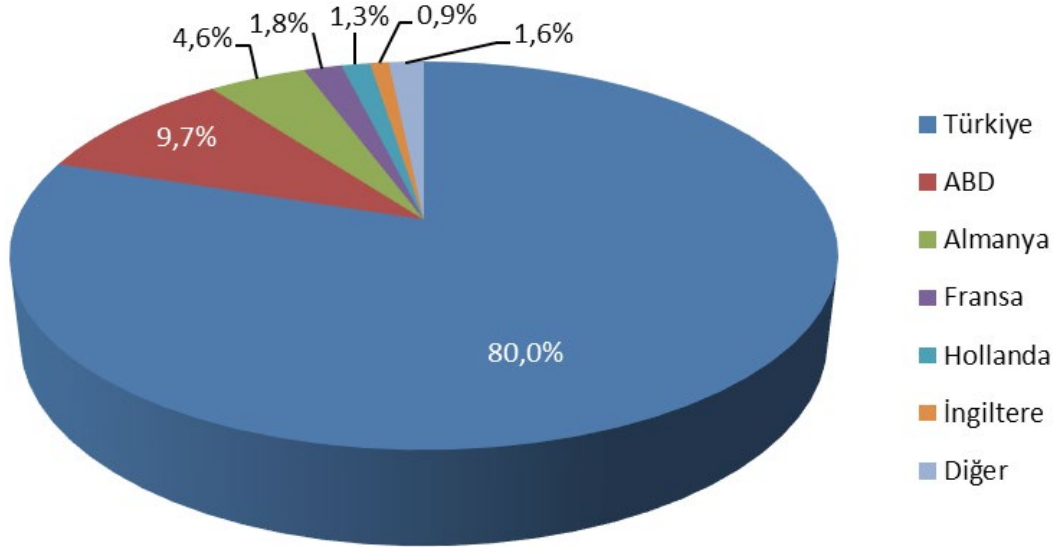
Şekil 3-10'da ".tr" alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla "Nic.tr" kayıtlarında 396.777 adet ".tr" uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının %82,0'ı "com.tr", %4,2'si "gen.tr", %3,4'ü "gov.tr", %2,6'sı ise "org.tr" uzantısına sahiptir.

Şekil 3-10 “tr” Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı (adet)

Şekil 3-11’den görüleceği üzere bu alan adlarını kullanan internet sitelerinin %80,0’i Türkiye’de, %9,7’si ABD’de, %4,6’sı Almanya’da, %1,8’i Fransa’da, %1,3’ü Hollanda’da %0,9’u İngiltere’de ve %1,6’sı diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

Şekil 3-11 IP Adresi Ülke Bilgisi

3.9 Elektronik ve Mobil İmza

2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla toplam 6 (altı) adet yetkilendirilmiş elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı bulunmakta olup, Çizelge 3-5’te görüleceği üzere bu elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının Eylül 2018 sonu itibarıyla oluşturdukları sertifika sayısı, 3,1 milyonu elektronik imza ve 536 bini mobil imza olmak üzere toplam 3,6 milyondur.

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ
ÜÇ AYLIK PAZAR VERİLERİ RAPORU - 2018 Yılı 3. Çeyrek

2018 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre elektronik imza sayısında %3,3, mobil imza sayısında ise %3,4 oranında artış gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-5 Elektronik ve Mobil İmza Sertifika Sayıları

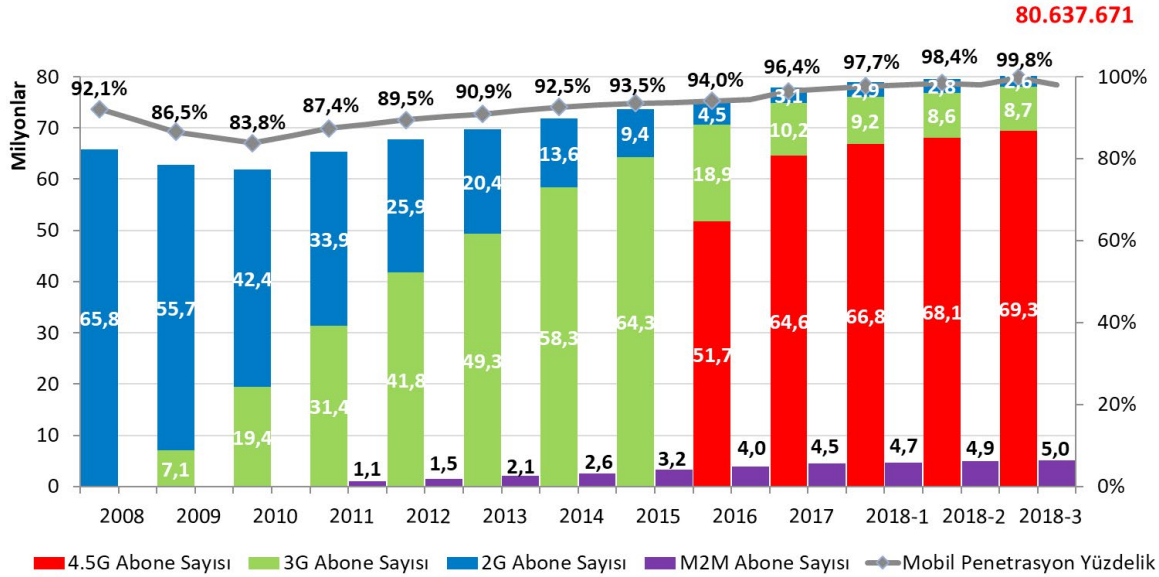
	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3	Çeyrek Dönemlik Artış %
Elektronik İmza	2.598.408	2.752.738	2.881.967	2.992.301	3.092.381	3,3
Mobil İmza	476.202	492.142	507.183	518.160	535.740	3,4
TOPLAM	3.074.610	3.244.880	3.389.150	3.510.461	3.628.121	3,4

4. MOBİL PAZAR VERİLERİ

4.1 Abone Sayısı ve Penetrasyon

Eylül 2018 sonu itibarı ile Türkiye’de yaklaşık %99,8 penetrasyon oranına karşılık gelen, makineler arası iletişim (M2M) aboneleri dâhil, toplam 80.637.671¹¹ mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da sunulmaya başlanan 3G hizmeti Mart 2016 sonu itibarıyla 65.949.652 aboneye ulaşmış, ancak 1 Nisan 2016 tarihinde 4.5G’nin hayata geçmesiyle 3G aboneliğinden 4.5G aboneliğine hızlı bir geçiş süreci yaşanmıştır. Eylül 2018 sonunda 3G abone sayısı 8.662.636’ya düşerken 4.5G abone sayısı 69.341.236’ya çıkmıştır. Şekil 4-1’de 2G, 3G ve 4.5G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibarıyla karşılaştırılmaktadır. Diğer taraftan, Eylül 2018 sonu itibarı ile makineler arası iletişim (M2M) abone sayısı 5 milyona ulaşmıştır.

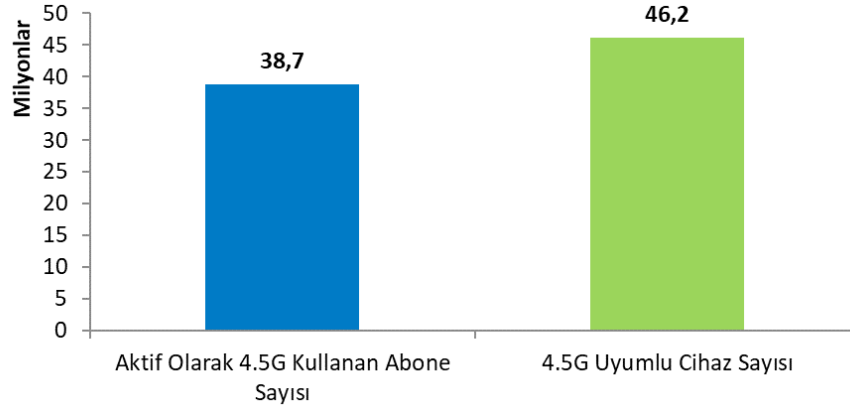
Şekil 4-1 Toplam Mobil Abone Sayısı ve Nüfusa Göre Penetrasyon

1 Nisan 2016 tarihinde başlayan 4.5G hizmeti için 2018 yılı Eylül ayı sonunda “aktif 4.5G abone sayısı” (cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan abone sayısı) 38.731.761 iken 4.5G uyumlu cihaz sayısı 46.180.751 olarak gerçekleşmiştir. (Şekil 4-2).

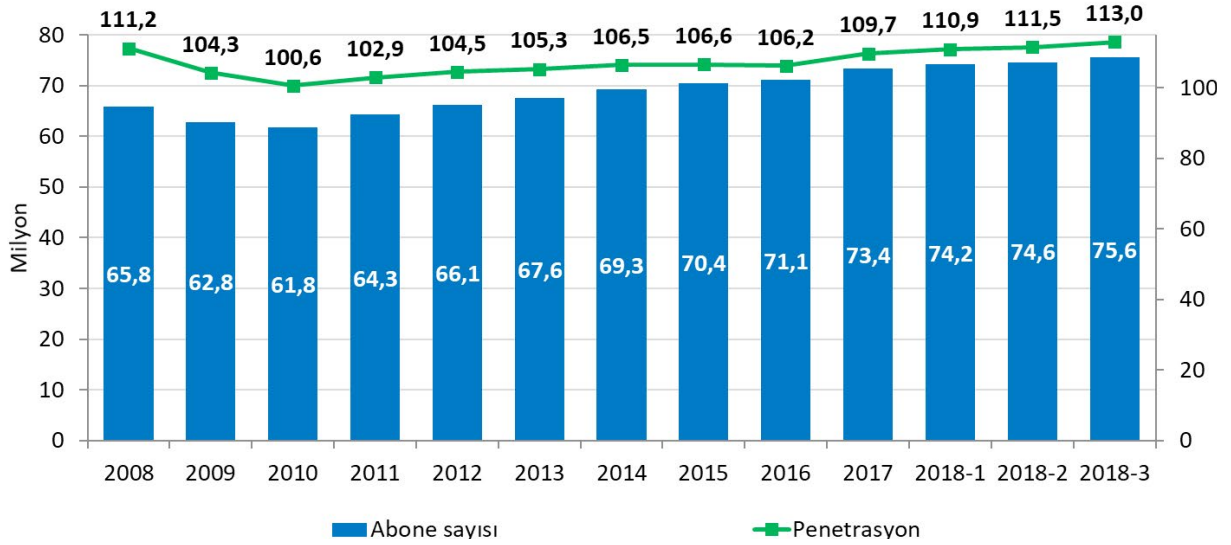
11 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Türkiye’nin nüfusu 80.810.525 kişidir (TÜİK)

Şekil 4-2 Aktif 4.5G Mobil Abone ve Uyumlu Cihaz Sayısı

Mobil cihazların genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle Şekil 4-3'te 0-9 yaş nüfus ve M2M kullanıcıları hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır. Buna göre mobil penetrasyon oranının %113 olarak gerçekleştiği görülmektedir.¹²

Şekil 4-3 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon¹³

Çizelge 4-1'de 3G ve 4.5G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2018 yılı üçüncü çeyrekte 3G abone sayısı 4.5G hizmetinin hayata geçmesinin ardından düşüşünü sürdürerek 8.662.636 olurken, 4.5G abone sayısı 69.341.236'ya ulaşmıştır.

12 TÜİK henüz 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere Türkiye nüfusunu açıklamamıştır. Bu rakam önceki yılların nüfus ve 0-9 yaş hariç olmak üzere nüfus değerleri oranlanarak 66.922.180 kişi olarak hesaplanmıştır.

13 Grafik gerçek kişilerin kullanım durumunu yansıtmak amacıyla M2M abone sayıları çıkarılarak hazırlanmıştır.

3G ve 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant¹⁴ abone sayısı 60.834.927 sadece 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı da 42.075.427 olmuştur. 2018 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 842.208 TByte, 4.5G kullanıcılarının toplam mobil internet kullanım miktarı ise 822.773 TByte olarak gerçekleşmiştir.

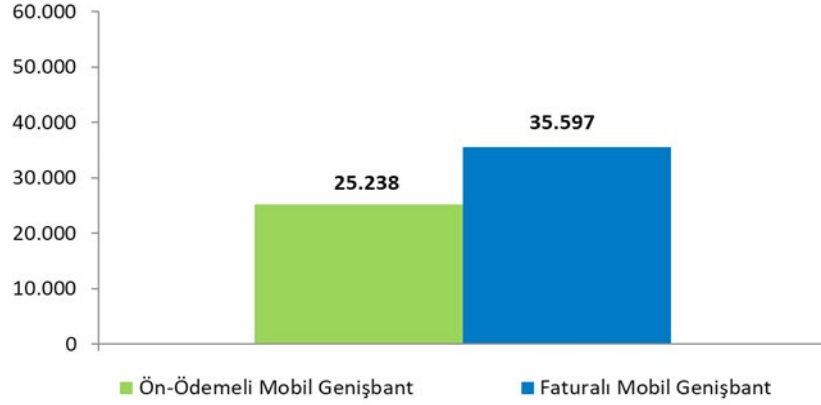
Çizelge 4-1 3G ve 4.5G Hizmeti Kullanıcı Verileri

	2017-2	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
3G Abone Sayısı	13.238.510	11.586.255	10.249.089	9.198.537	8.625.877	8.662.636
4.5G Abone Sayısı	59.860.787	62.992.758	64.558.929	66.831.965	68.115.199	69.341.236
Mobil Bilgisayardan İnternet (Toplam)	1.092.758	989.985	828.369	763.505	743.173	733.376
Mobil Bilgisayardan İnternet (4.5G)	573.501	540.858	455.855	447.654	453.495	440.857
Mobil Cepten İnternet (Toplam)	54.237.327	55.518.684	56.116.304	56.924.248	58.358.956	60.101.551
Mobil Cepten İnternet (4.5G)	39.306.191	41.721.078	39.547.399	39.645.193	40.525.926	41.634.570
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, TByte (Toplam)	481.862	556.189	576.245	628.374	730.744	842.208
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, TByte (4.5G)	455.584	534.778	557.993	612.916	715.904	822.773

Şekil 4-4'te faturalı-ön ödemeli ayırımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ön ödemeli mobil genişbant abone sayısı 25.238.206, faturalı mobil genişbant abone sayısı ise 35.596.721 olarak gerçekleşmiştir.

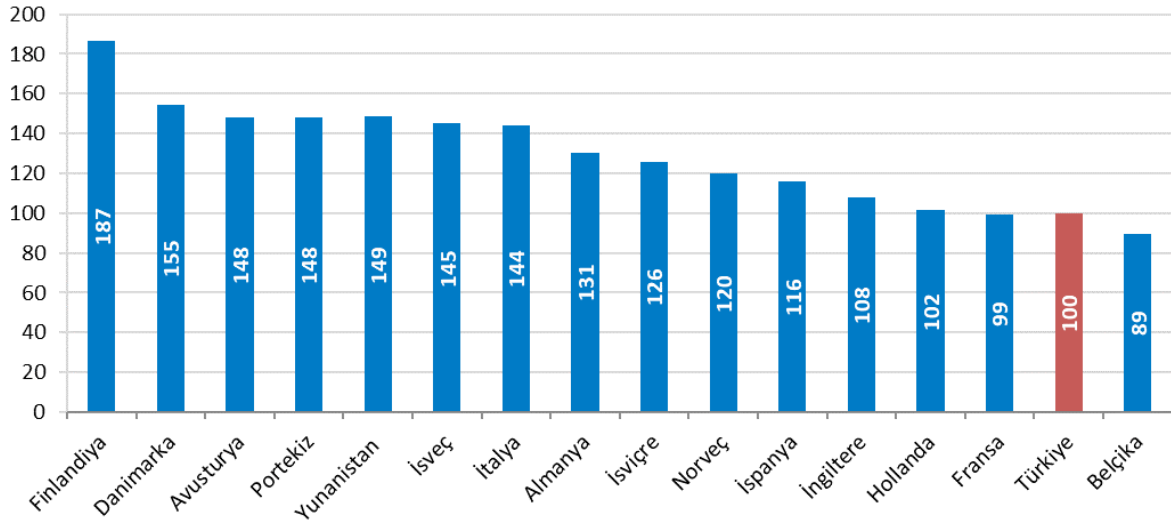
14 Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır. Mobil genişbant abone sayısı hesaplamasında bir aydan kısa süreli paket kullanan aboneler, hiç paket kullanmaksızın internete erişen aboneler ve bir aydan uzun süreli paket kullanan aboneler dikkate alınmaktadır

Şekil 4-4 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Genişbant Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-5'te Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Avrupa ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler Finlandiya, Danimarka, Avusturya, Portekiz ve Yunanistan olarak görülmektedir. İncelenen ülkelerin ortalama mobil penetrasyon oranı yaklaşık olarak %131,8'dir. Türkiye'de ise Eylül 2018 itibarıyla mobil penetrasyon oranı %100 seviyesindedir.

Şekil 4-5 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %

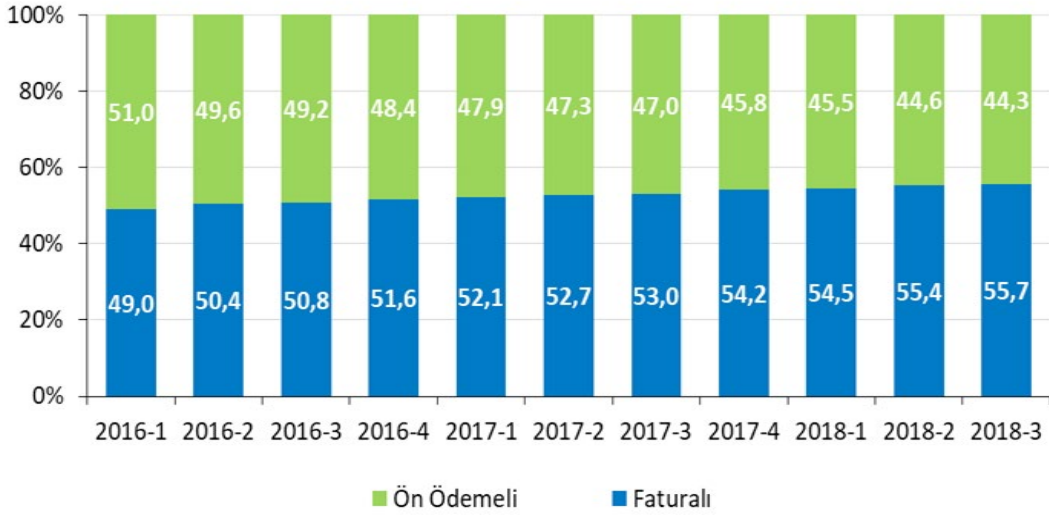

*Kaynak: GSMA Intelligence 2018-3. Çeyrek, BTK.

4.2 Mobil Abone Profili

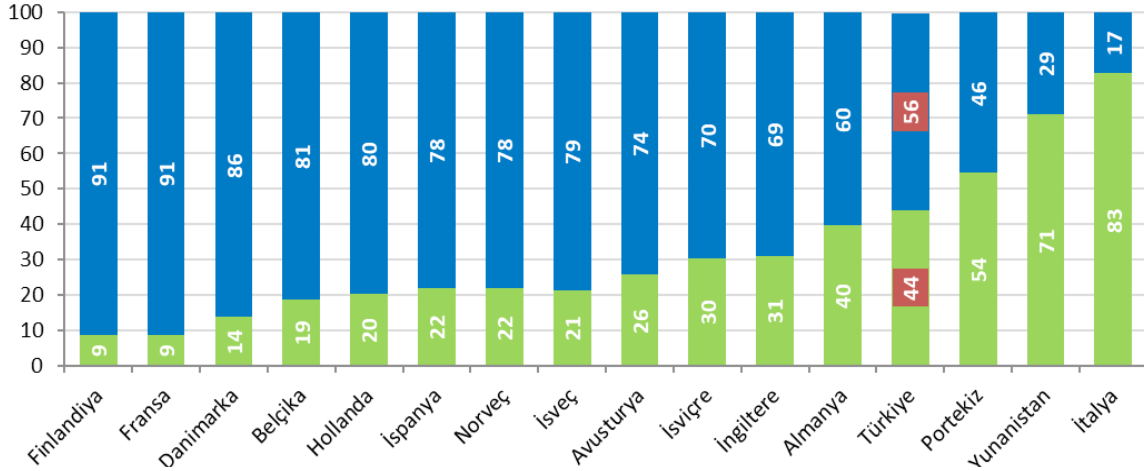
Şekil 4-6'da Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin %44,3'ünü ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %53'den %55,7'ye çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-6 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-7’de bazı Avrupa ülkeleri ve Türkiye’de ön ödemeli ve faturalı mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. Raporda yer verilen Avrupa ülkelerinde ön ödemeli abone oranı ortalama olarak %31 seviyelerinde iken Türkiye’de %44’tür.

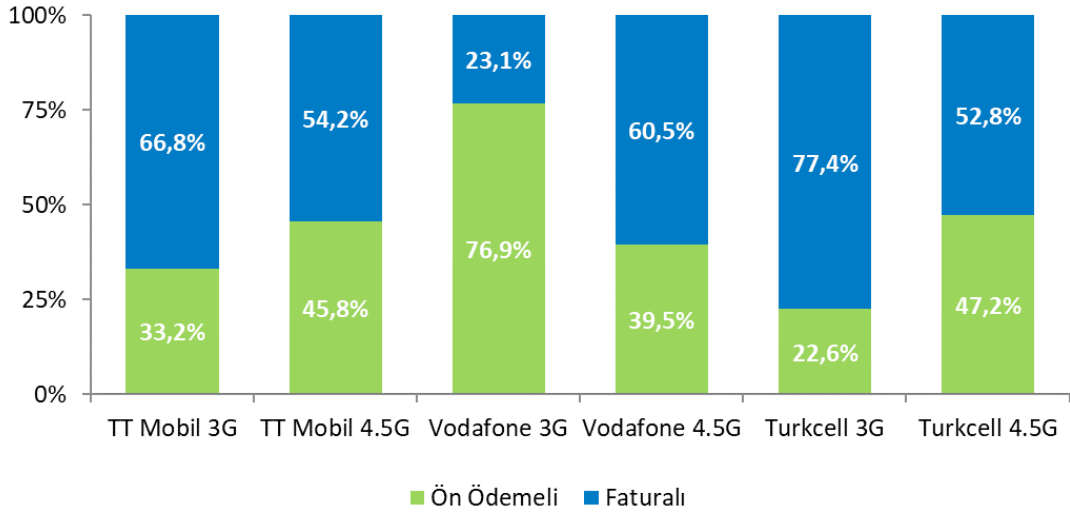
Şekil 4-7 Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye’de Ön Ödemeli/Faturalı Abone Oranları, %

Kaynak: GSMA Intelligence 2018-1. Çeyrek, BTK.

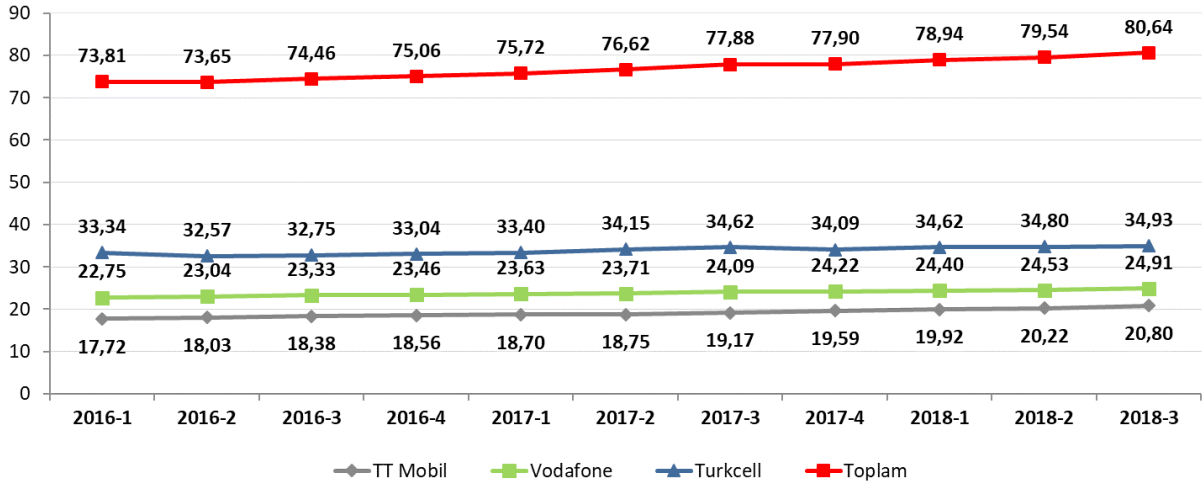
Şekil 4-8’de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G ve 4.5G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla faturalı 3G abone oranlarınının TT Mobil’de %66,8, Vodafone’da %23,1 ve Turkcell’de %77,4 olduğu görülmektedir. Faturalı 4.5G oranları ise TT Mobil’de %54,2, Vodafone’da %60,5 ve Turkcell’de %52,8’dir.

Şekil 4-8 3G ve 4.5G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

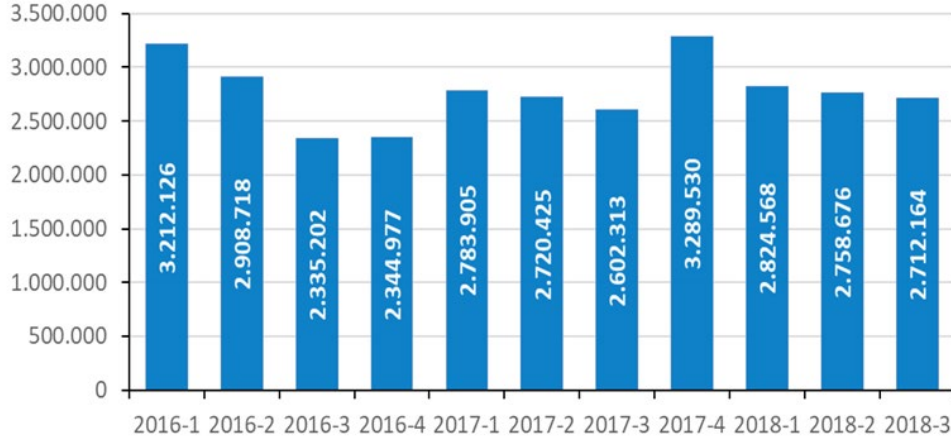
Şekil 4-9'da mobil şebeke işletmecilerinin üçer aylık dönemler itibarıyla toplam abone sayıları verilmiştir. 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından TT Mobil'de %2,9, Vodafone'da %1,57, Turkcell'de ise %0,37 oranında artış yaşanmıştır.

Şekil 4-9 Mobil İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

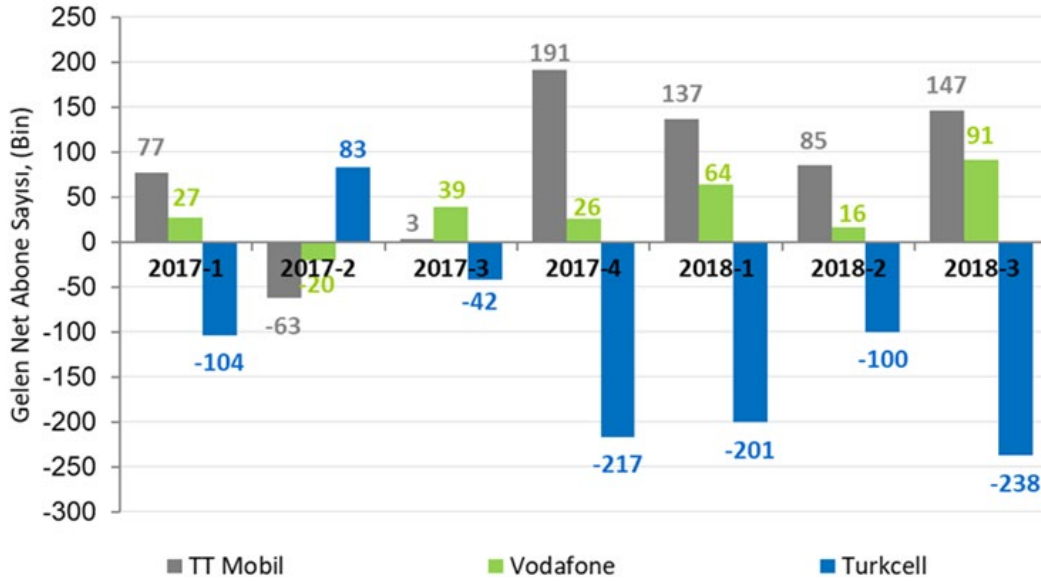
Şekil 4-10'da üç aylık dönemler içinde başarılı bir şekilde gerçekleştirilen mobil numara taşıma sayılarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobil numara taşıma sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %1,69 oranında azalmış ve 2.712.164 olarak gerçekleşmiştir. 14 Kasım 2018 tarihi itibarıyla toplam 120.186.821 mobil numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4-10 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayıları

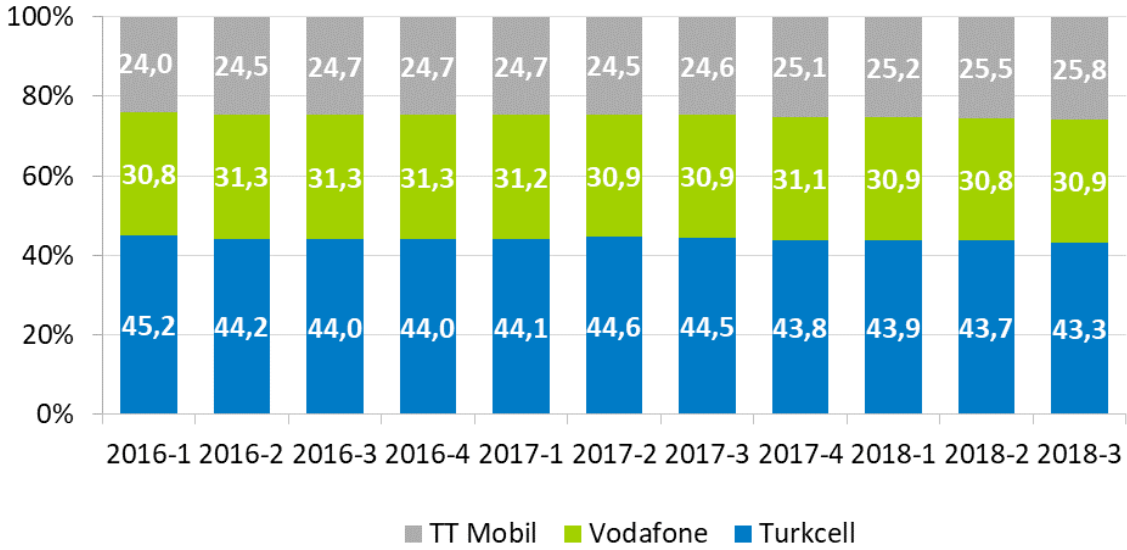
Şekil 4-11’de numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde TT Mobil yaklaşık 147 bin abone, Vodafone yaklaşık 69 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 238 bin abone kaybetmiştir.

Şekil 4-11 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

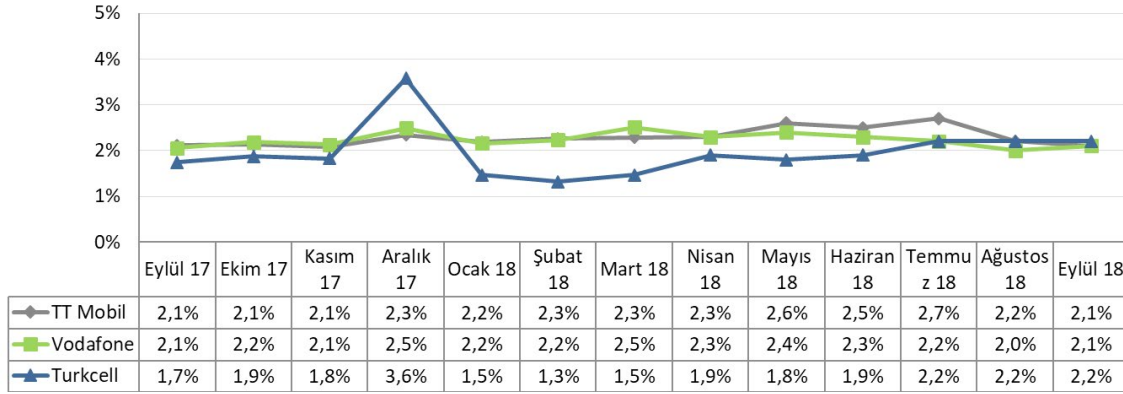
Şekil 4-12’de mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönem itibarıyla abone sayısına göre Turkcell’in %43,3, Vodafone’un %30,9 TT Mobil’in ise %25,8’lik paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-13'te 2018 yılının üçüncü çeyreğini de kapsayacak şekilde son 12 ay için aylık bazda mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına¹⁵ yer verilmektedir. 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla TT Mobil, Vodafone ve Turkcell'in abone kayıp oranları sırasıyla %2,1, %2,1 ve %2,2 olarak gerçekleşmiştir.

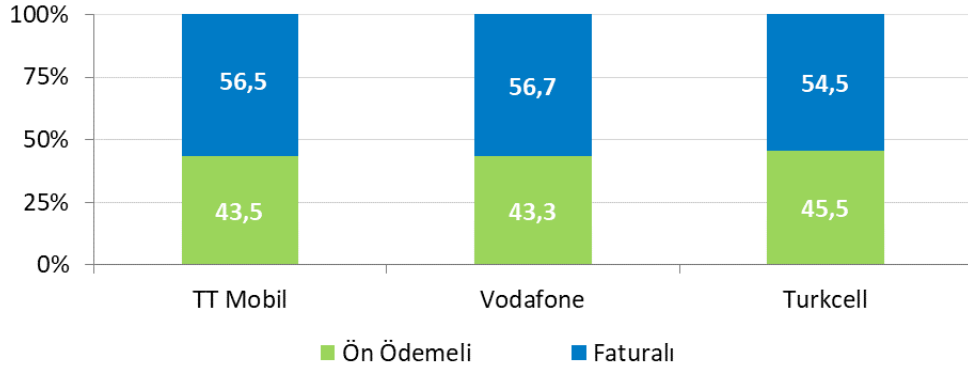
Şekil 4-13 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

Şekil 4-14'te mobil işletmecilerin 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla abone profiline (2G, 3G ve 4.5G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Vodafone'un sahip olduğu ve Vodafone'un abonelerinin %56,7'sinin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Vodafone'u %56,5 ile TT Mobil ve %54,5 ile Turkcell takip etmektedir.

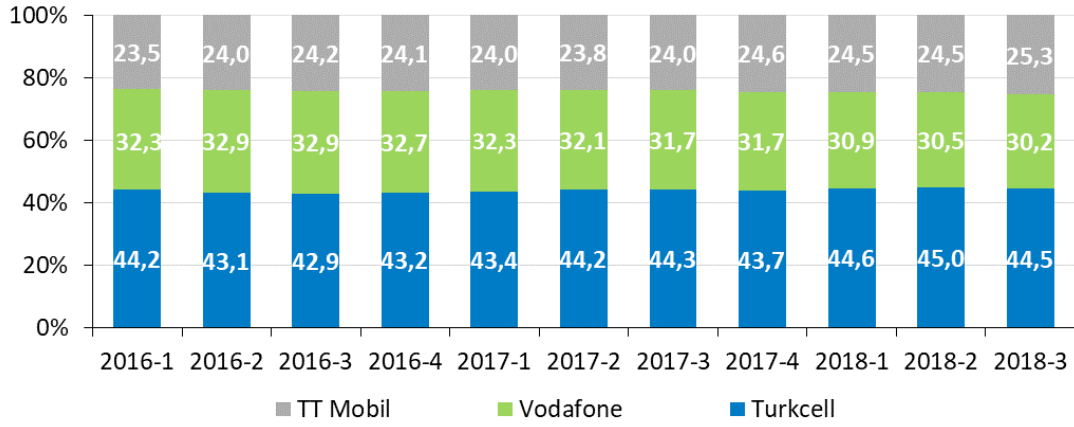
15 Abone kayıp oranı işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

Şekil 4-14 Mobil İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

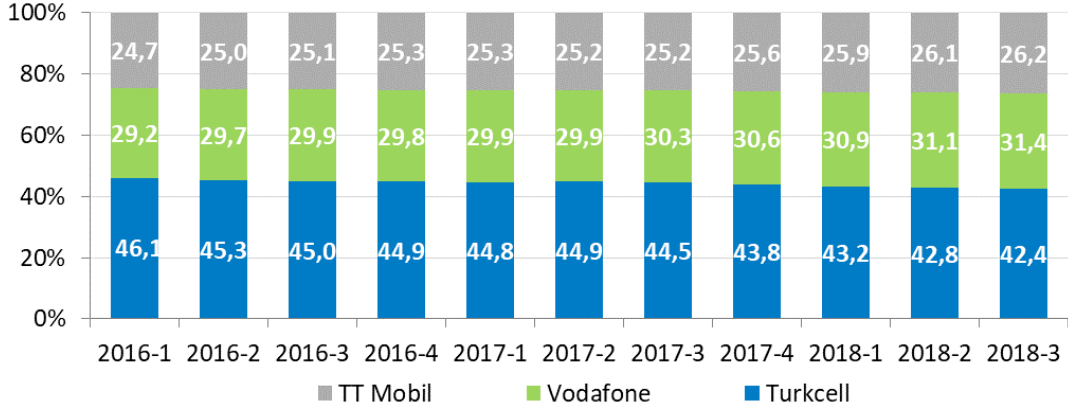
Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-15 ve Şekil 4-16) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-15'te 2016 yılı ilk çeyrekte itibaren ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %44,5, Vodafone'un %30,2, TT Mobil'in ise %25,3 pay aldığı görülmektedir.

Şekil 4-15 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

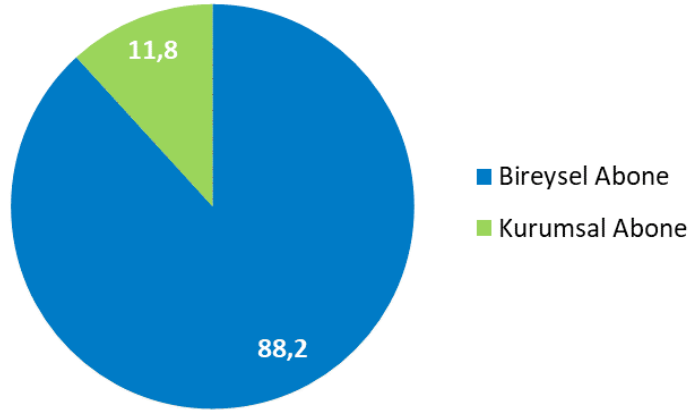
Faturalı abonelerin işletmecilere dağılımında ise 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla Turkcell'in %42,4, Vodafone'un %31,4, TT Mobil'in ise %26,2 pay aldığı görülmektedir(Şekil 4-16).

Şekil 4-16 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-17’de mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik)/kurumsal (tüzel kişilik) ayrımında incelenmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla mobil abonelerin yaklaşık %88,2’si bireysel, %11,8’i ise kurumsaldır.

Şekil 4-17 Mobil Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı,

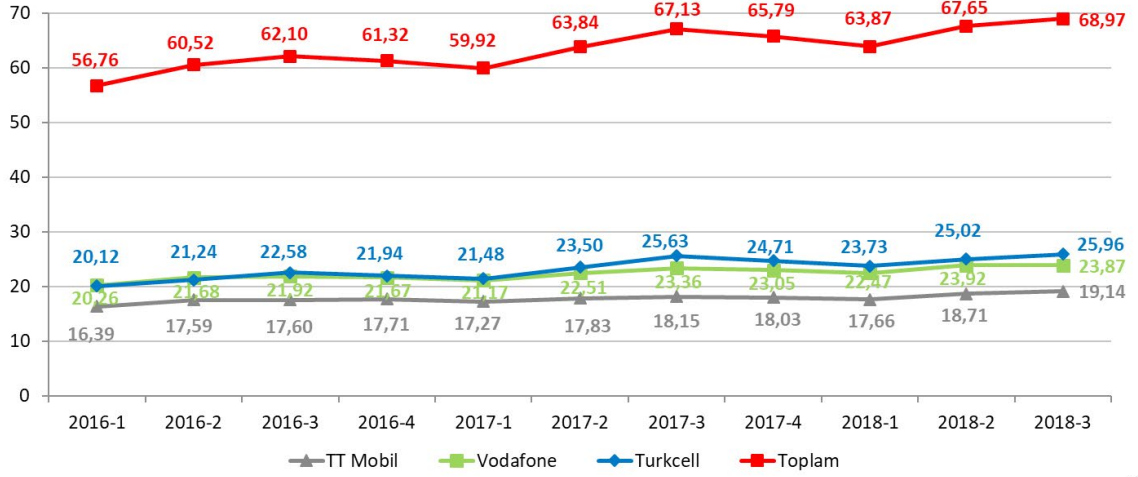
4.3 Mobil Trafik Hacmi

2018 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 68,9 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam mobil trafiğin %2 oranında, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %2,7 oranında arttığı görülmektedir.

İşletmeci bazında incelendiğinde ise bir önceki döneme göre Turkcell’in trafiğinin %3,7 oranında arttığı, Vodafone’un trafiğinin %0,2 oranında azaldığı, TT Mobil’in trafiğinin ise %2,3 oranında arttığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell’in trafik hacmi %1,3, Vodafone’un trafik hacmi %2,2 ve TT Mobil’in trafik hacmi %5,5 oranında artmıştır. Mobil trafik hacmindeki¹⁶ bu değişim dönemler itibarıyla Şekil 4-18’de verilmektedir.

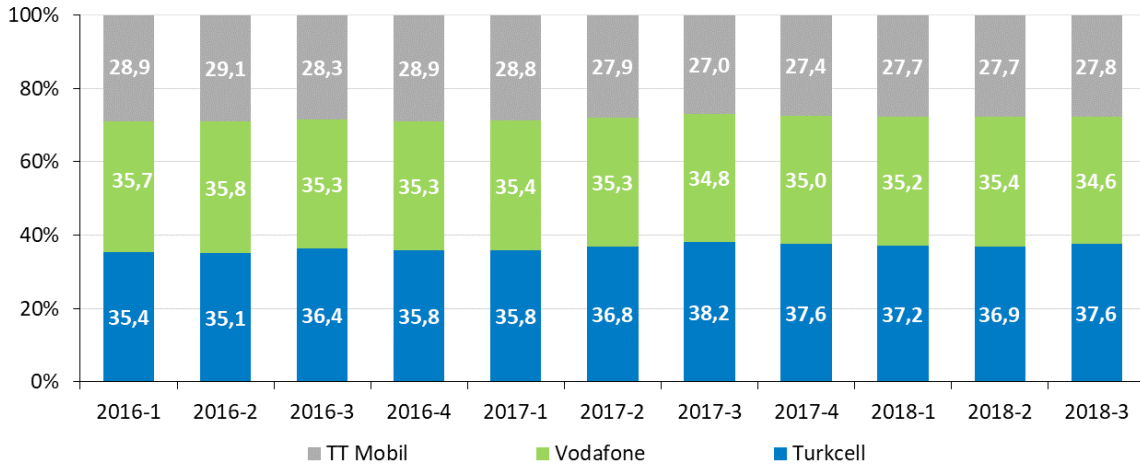
16 Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Dönemlere göre Toplam Trafikleri, Milyar Dakika

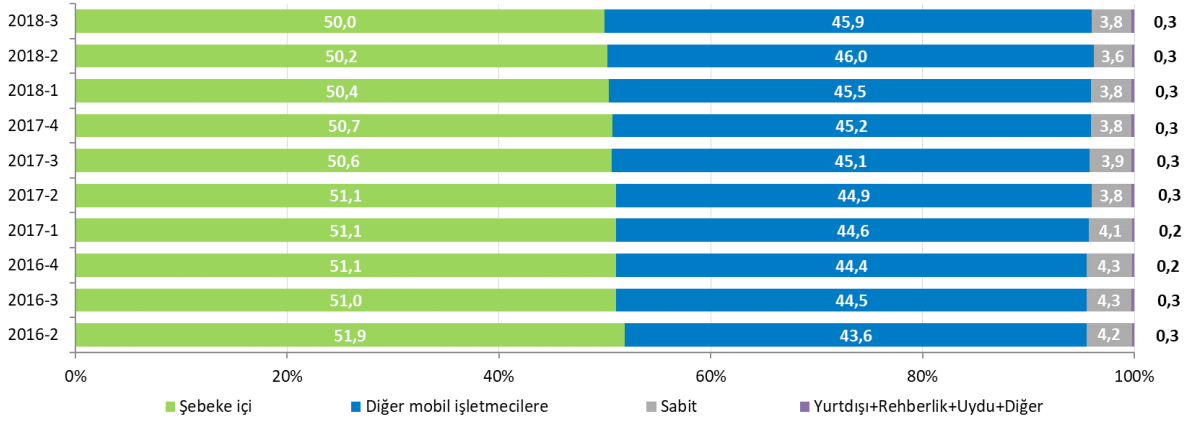
Mobil işletmecilerin dönemler itibarıyla toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-19'da gösterilmektedir. Bir önceki dönemle kıyaslandığında trafiğe göre TT Mobil'in pazar payı %27,7'den %27,8'e, Turkcell'in pazar payı %36,9'dan %37,6'ya, çıkmıştır. Vodafone'un pazar payı ise %35,4'ten %34,6'ya düşmüştür. Geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında ise, Turkcell'in pazar payının %38,2'den %37,6'ya, Vodafone'un pazar payının %34,8'den %34,6'ya düştüğü, TT Mobil'in pazar payının %27,0'dan %27,8'e çıkmış olduğu görülmektedir.

Şekil 4-19 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %

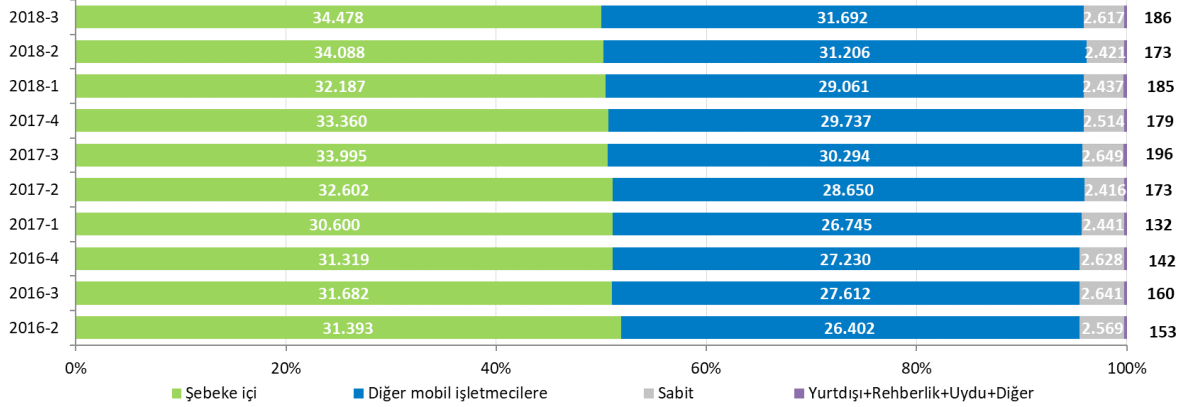
Şekil 4-20'de mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilden görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%50,0) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik ise toplam trafiğin %45,9'unu oluşturmaktadır.

Şekil 4-20 Mobil Trafik Dağılımı, %

Şekil 4-21’de yer alan yönlere göre mobil trafik dağılımına göre toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2018 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %1,6 oranında artarak yaklaşık 34,5 milyar dakika, diğer mobil işletmecilere doğru trafik miktarı ise %1,14 oranında artarak yaklaşık 32 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-21 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

4.4 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 4-2’de 2018 yılı üçüncü çeyreğinde mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, İngiltere, Rusya ve Suudi Arabistan ve Hollanda en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya’dan sonra Avusturya, Rusya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Fransa’dır.

Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
İngiltere	Avusturya
Rusya	Rusya
Suudi Arabistan	KKTC
Hollanda	Fransa

4.5 Kısa Numaralar

Çizelge 4.3'te 2018 yılı üçüncü çeyreğinde TT Mobil hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2018 yılı üçüncü çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 182 (Hastane Randevü), 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza), 155 (Polis İmdat), 170 (Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi) numaralarının yer aldığı görülmektedir. En sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevü) için ortalama çağrı süresi 188 saniye seviyelerindedir.

Çizelge 4-3 TT MOBİL, En Sık Aranan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	188
112	28
186	128
155	73
170	234

Çizelge 4.4'te 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Vodafone hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2018 yılı üçüncü çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 182 (Hastane Randevü), 186 (Elektrik Arıza), 112 (Sihhi İmdat), 155 (Polis İmdat) ve 170 (Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi) numaralarının yer aldığı görülmektedir. En sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevü) için ortalama çağrı süresi 187 saniye seviyelerindedir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Sık Aranılan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	187
186	127
112	34
155	78
170	228

Çizelge 4.5'te 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Turkcell hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2018 yılı üçüncü çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 182 (Hastane Randevu), 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza), 155 (Polis İmdat) ve 153 (Alo Zabıta/Büyükşehir/Belediye) numaralarının yer aldığı görülmektedir. En sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) için ortalama çağrı süresi 185 saniye seviyelerindedir.

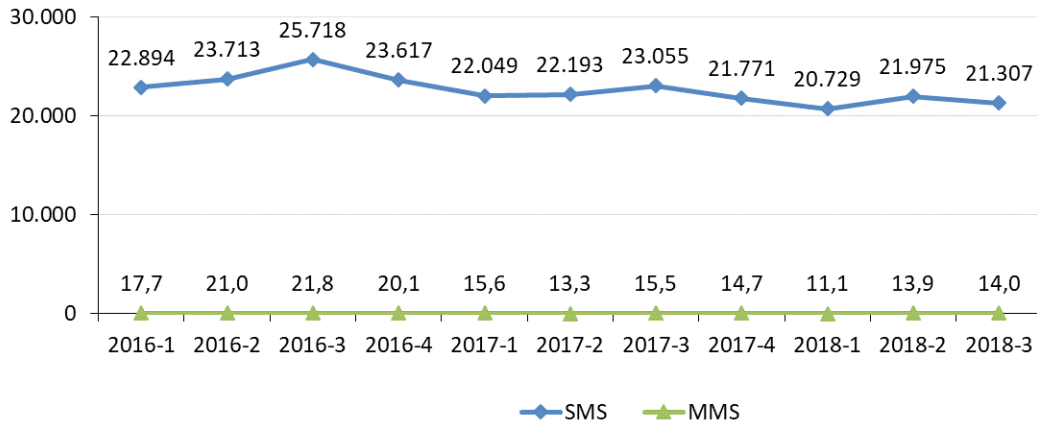
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Sık Aranılan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	185
112	27
186	126
155	77
153	165

4.6 SMS ve MMS

SMS ve MMS sayıları çeyrekler itibariyle incelendiğinde; 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde toplam SMS sayısının yaklaşık 21.307 milyon, MMS sayısının ise yaklaşık 14 milyon civarında gerçekleştiği görülmektedir (Şekil 4-22).

Şekil 4-22 Dönemlere Göre SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

İşletmeci bazında gönderilen SMS ve MMS sayıları incelendiğinde 2018 yılı üçüncü üç aylık döneminde bir önceki çeyreğe göre TT Mobil'in SMS sayısı %4,7 oranında, MMS sayısı %2,4 oranında, Vodafone'un SMS sayısı %3,35 oranında azalmış, MMS sayısı %9,4 oranında artmış, Turkcell'in SMS sayısı %0,9 oranında azalmış, MMS sayısı ise %4,1 oranında artmıştır. Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS ve MMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Çizelge 4-6'da gösterilmektedir.

Çizelge 4-6 İşletmeci bazında SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

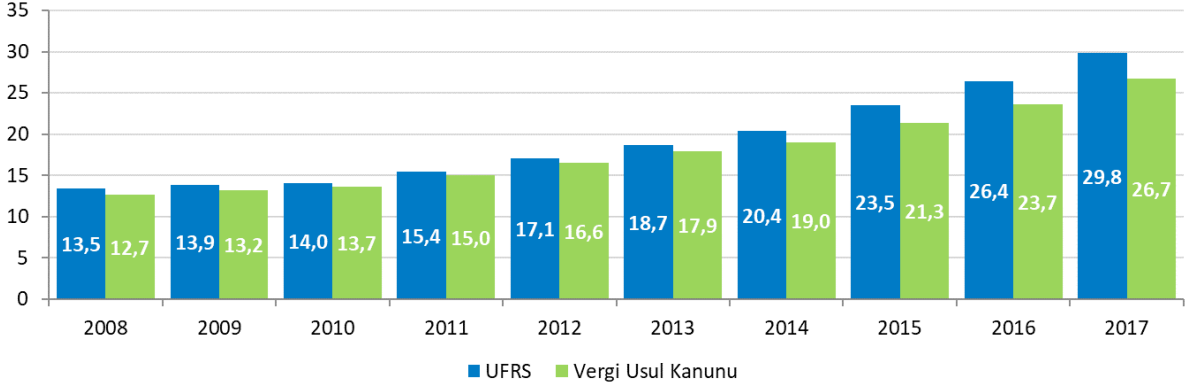
	Hizmet Türü	TT Mobil	Vodafone	Turkcell
2016-1	SMS	7.825	9.615	5.453
	MMS	9,6	2,1	5,9
2016-2	SMS	8.219	9.867	5.626
	MMS	11,6	2,9	6,5
2016-3	SMS	8.441	10.642	6.634
	MMS	9,9	5	6,9
2016-4	SMS	7.962	9.676	5.978
	MMS	8,9	4,2	7
2017-1	SMS	7.439	8.983	5.626
	MMS	7,8	1,4	6,3
2017-2	SMS	7.586	8.908	5.699
	MMS	9,1	1,3	2,9
2017-3	SMS	7.638	9.127	6.290
	MMS	7,9	1,1	6,4
2017-4	SMS	7.446	8.469	5.855
	MMS	7,9	1	5,75
2018-1	SMS	7.132	7.875	5.722
	MMS	7,0	0,9	3,2
2018-2	SMS	7.447	7.872	6.656
	MMS	7,5	0,9	5,5
2018-3	SMS	7.099	7.608	6.599
	MMS	7,3	0,9	5,8

4.7 Mobil Gelir

Şekil 4-23'te 2008 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen yıllık gelir bilgilerine Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) ve Vergi Usul Kanunu

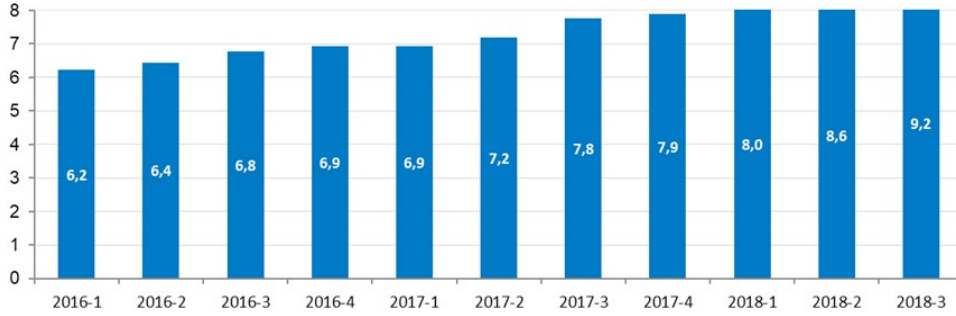
(VUK) bazında yer verilmektedir. Gelirlerin her iki standarda göre de artış eğiliminde olduğu görülmekte olup UFRS bazında 2016 yılında 26,4 milyar ₺ olan toplam gelirin 2017 yılında bir önceki yıla göre %13,03 oranında artış göstererek 29,8 milyar ₺'ye yükseldiği, VUK bazında 2016 yılında 23,7 milyar ₺ olarak gerçekleşen toplam gelirin ise 2017 yılında bir önceki yıla göre %12,95 oranında artış göstererek 26,7 milyar ₺'ye yükseldiği görülmektedir.

Şekil 4-23 Yıllar İtibariyle Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Gelir, Milyar ₺

Şekil 4-24'te işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2016 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobil hizmet gelirleri yaklaşık 9,2 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-24 Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar *

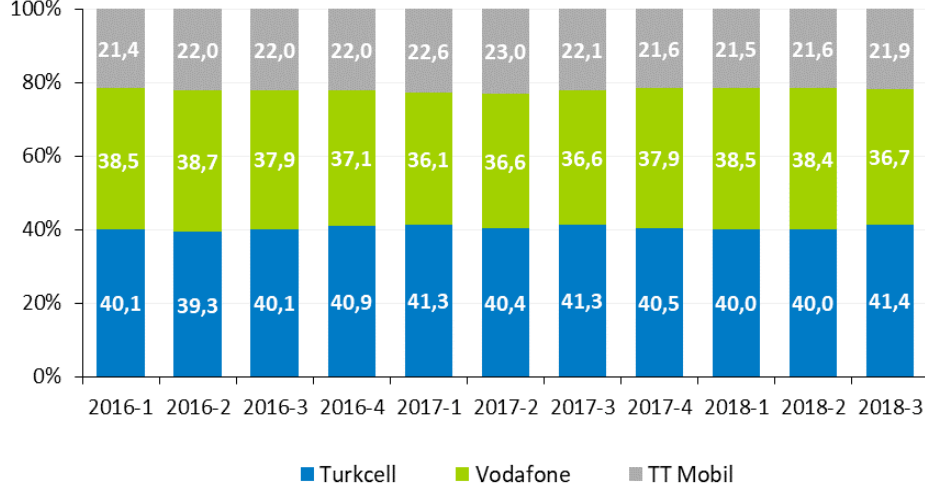

* İşletmecilerin UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standardı) sistemi aracılığıyla hesaplayarak Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 4-25'te mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %41,4, Vodafone'un pazar payının %36,7 ve TT Mobil'in pazar payının ise %21,9 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrekte gelire göre pazar payları bir önceki dönem ile kıyaslandığında Vodafone'un pazar payının 1,7 puan azaldığı, TT Mobil'in pazar payının 0,3 puan, Turkcell'in pazar payının ise 1,4 puan arttığı görülmektedir. 2017 yılının aynı dönemi ile kıyaslama yapıldığında ise, Turkcell'in pazar payının

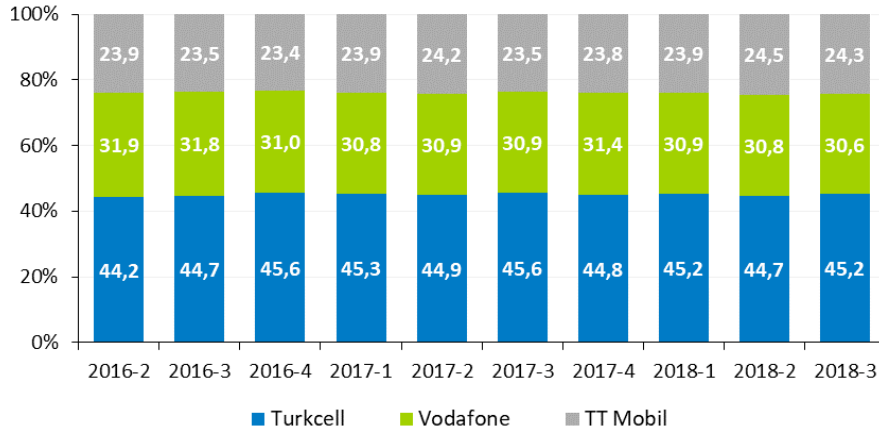
0,1 puan arttığı, TT Mobil'in pazar payının 0,2 puan azaldığı, Vodafone'un pazar payının ise 0,1 puan arttığı görülmektedir.

Şekil 4-25 Mobil İşletmecilerin Toplam Gelire Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-26'da mobil işletmecilerin abonelerinden elde ettikleri gelire göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla abonelerden elde edilen gelire göre Turkcell'in pazar payının %45,2, Vodafone ve TT Mobil'in pazar paylarının ise sırasıyla %30,6 ve %24,3 seviyelerinde olduğu görülmektedir.

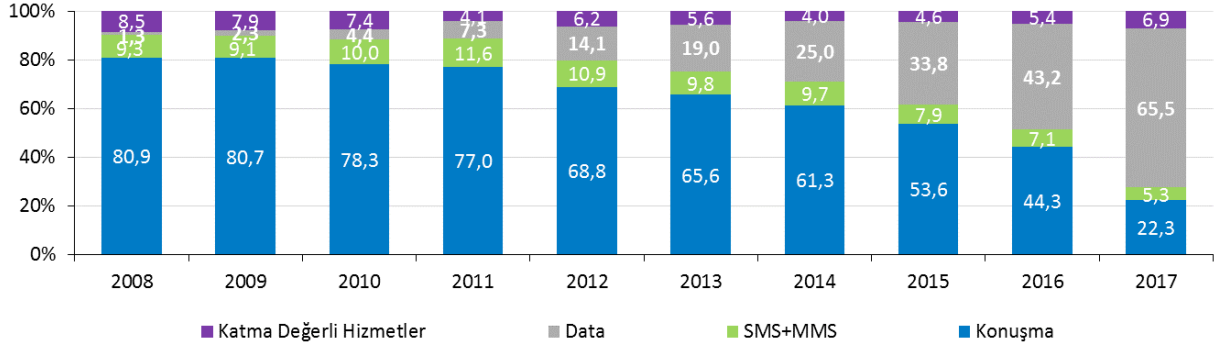
Şekil 4-26 Mobil İşletmecilerin Abonelerden Elde Ettikleri Gelire Göre Pazar Payları, %*

* Mobil işletmecilerin abonelerden elde ettikleri gelir bilgileri, işletmecilerin Kurumumuza sunmuş oldukları üçer aylık ortalama ARPU rakamlarının abone sayıları ile çarpılması (x3) sonucu hesaplanmıştır.

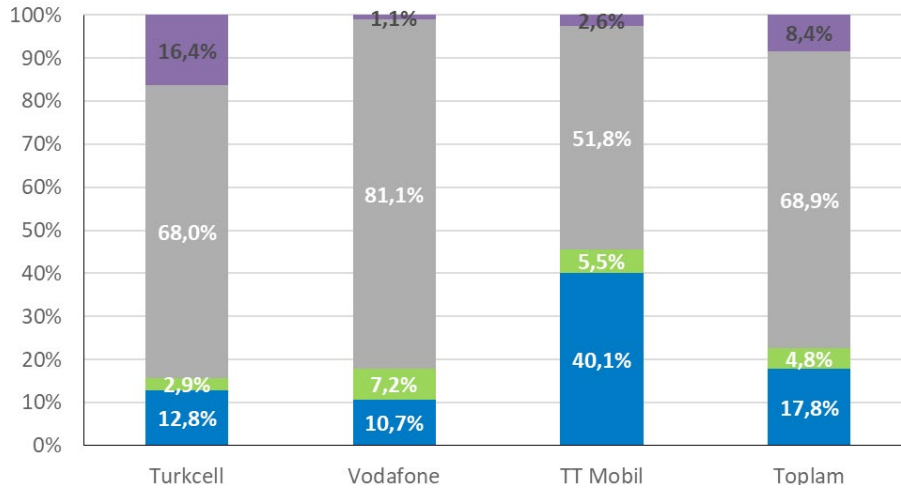
Şekil 4-27'de mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren toplam gelirlerine ait hizmet bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekilden görüleceği üzere, 2008 yılında mobil işletmecilerin gelirlerinin %80,9'unu konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2017 yılında %22,3'e gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,3 iken 2017 yılında %65,5'e yükselmiştir. SMS ve MMS gelirleri ise 2017 yılında toplam gelirin %5,3'ünü oluşturmaktadır.

Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-28’de her bir mobil işletmecinin 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla konuşma gelirleri Turkcell’in gelirlerinin %12,8’ini, Vodafone’un gelirlerinin %10,7’sini ve TT Mobil’in gelirlerinin %40,1’ini oluşturmaktadır. SMS ve MMS gelirleri Turkcell’in gelirlerinin %2,9’unu, Vodafone’un gelirlerinin %7,2’sini ve TT Mobil’in gelirlerinin %5,5’ini oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Turkcell’de %68, Vodafone’da %81,1 ve TT Mobil’de %51,8’lik paya sahiptir.¹⁷

Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, %

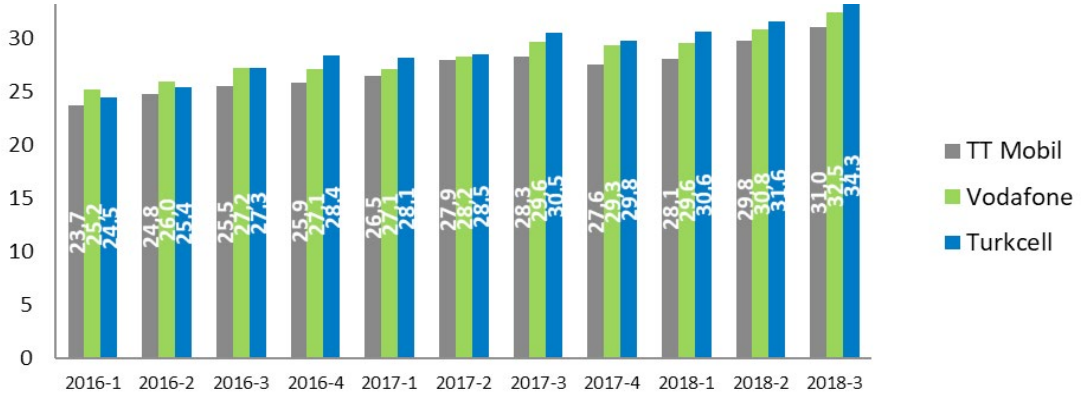
4.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” bilgisi, bir işletmecinin ortalama olarak bir ayda; bir aboneden ne kadar gelir elde ettiğinin, diğer bir ifade ile abonelerin ortalama olarak mobil hizmetlere bir ayda ne kadar harcama yaptığının en belirgin göstergelerinden biridir. Şekil 4-29’da Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2016 yılından itibaren üç aylık ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla Turkcell için abone başına aylık gelir 34,3 ₺, Vodafone için 32,5 ₺, TT Mobil için ise 31 ₺’dir.

17 2014-3. Çeyrek itibarıyla M2M gelirleri veri gelirlerine dâhil edilmiştir.

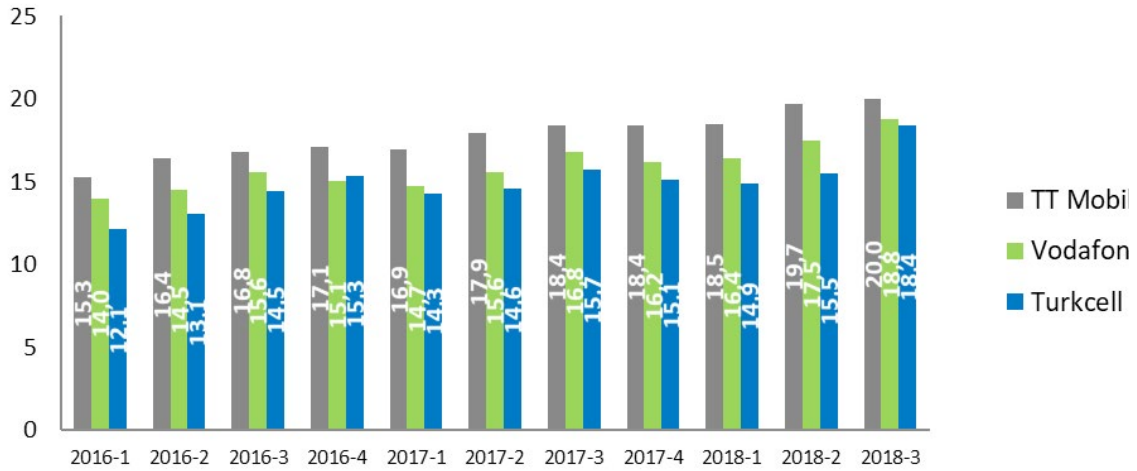
TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ
ÜÇ AYLIK PAZAR VERİLERİ RAPORU - 2018 Yılı 3. Çeyrek

Şekil 4-29 Mobil ARPU, ₺

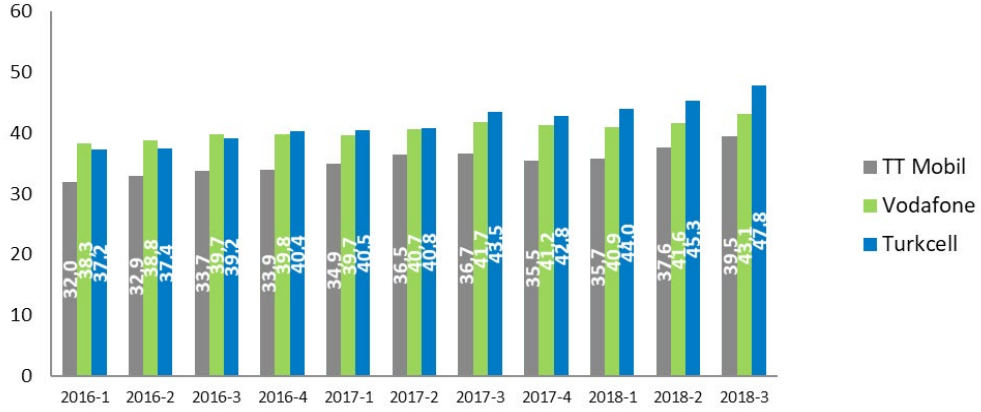
Şekil 4-30'da 2018 yılı üçüncü üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Turkcell'in ön ödemeli ARPU'sunun 18,4 ₺, Vodafone'un 18,8 ₺ ve TT Mobil'in 20 ₺ olduğu görülmektedir.

Şekil 4-30 Ön Ödemeli Mobil ARPU, ₺

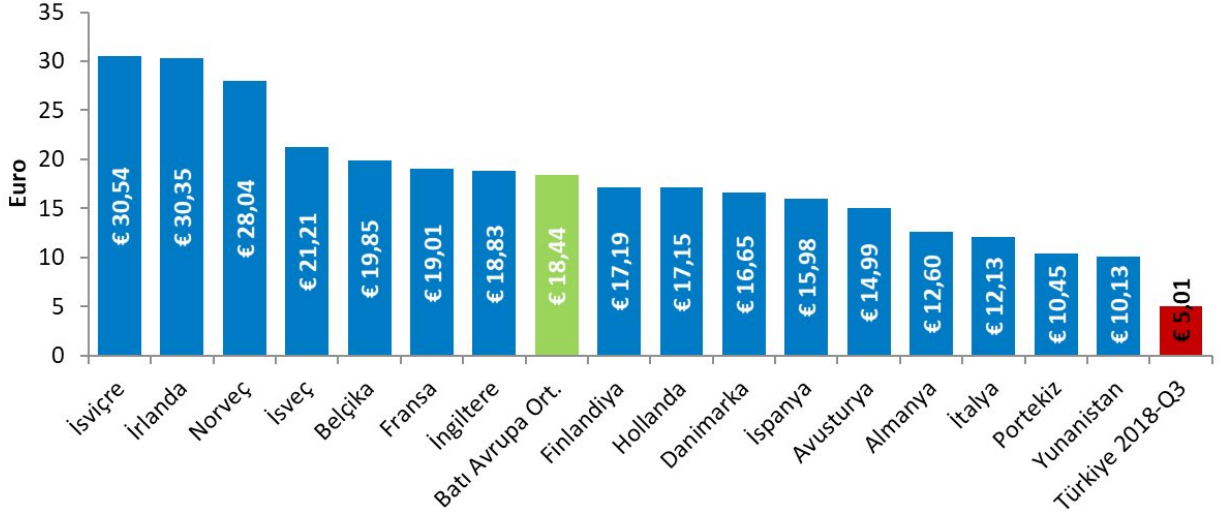
Şekil 4-31'de ise 2018 yılı üçüncü çeyreği için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Turkcell'in faturalı ARPU'su 47,8 ₺ olurken, Vodafone'un 43,1 ₺, TT Mobil'in 39,5 ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-31 Faturalı Mobil ARPU, ₺

Şekil 4-32’de bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye’nin mobil ARPU rakamları kıyaslanmaktadır. Şekilde incelenen Avrupa ülkelerinde ortalama ARPU 18,44 Avro iken Türkiye’de 2018 yılı üçüncü çeyrek için 5,01 Avro’dur.

Şekil 4-32 Türkiye ve AB’de Mobil ARPU, €*

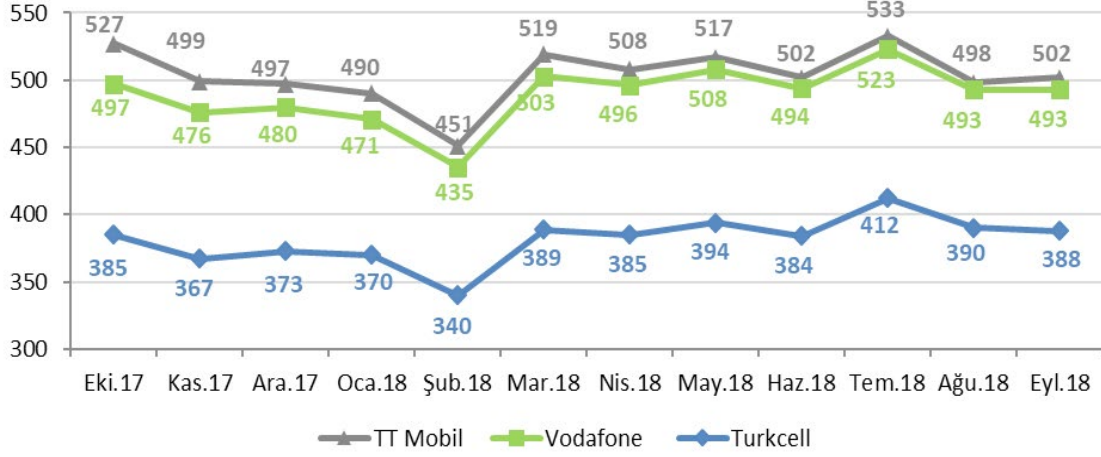
Kaynak: GSMA Intelligence 2018-3. Çeyrek, BTK.

* Türkiye için mobil ARPU değeri, üç işletmecinin ARPU değerlerinin ağırlıklı ortalaması esas alınarak hesaplanmıştır. Avro Kuru her çeyrek için ilgili aylardaki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası günlük döviz satış kurlarının ortalaması kullanılarak hesaplanmıştır. 2018-Q3 için 1 Avro = 6,50185 ₺’dir.

4.9 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir gösterge olup bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4-33’te mobil işletmecilerin 2017 yılı Ekim ayından itibaren gerçekleşen MoU değerleri aylık bazda verilmektedir. Eylül 2018 itibarıyla Turkcell’in MoU değeri 388 dakika, Vodafone’un 493 dakika ve TT Mobil’in ise 502 dakika olarak gerçekleşmiştir.

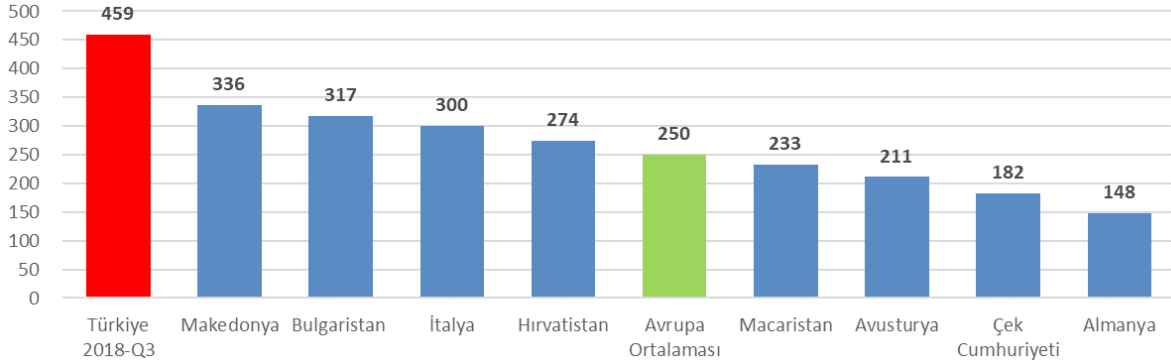
Şekil 4-33 Mobil İşletmeci Bazında MoU Değerleri, dk/ay*

* MoU değerleri aktif kullanıcıların görüşme süresi ortalamasını dakika olarak veren bir değer olduğu için değerler toplam hat sayısından ses hizmetine açık olmayan mobil hatlar (M2M hatları ve mobil bilgisayardan internet hatları gibi yalnızca veri iletmek amaçlı kullanılan hatlar) düşülerek hesaplanmaktadır.

Şekil 4-34'te bazı Avrupa ülkelerinin ortalama mobil telefon kullanım süreleri ile Türkiye'deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. 2018 yılı üçüncü çeyreğinde 459 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, yer verilen Avrupa ülkelerine kıyasla mobil telefonla en fazla görüşme yapan ülke olmuştur.

Şekil 4-34 AB ve Türkiye'de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, dk/ay*

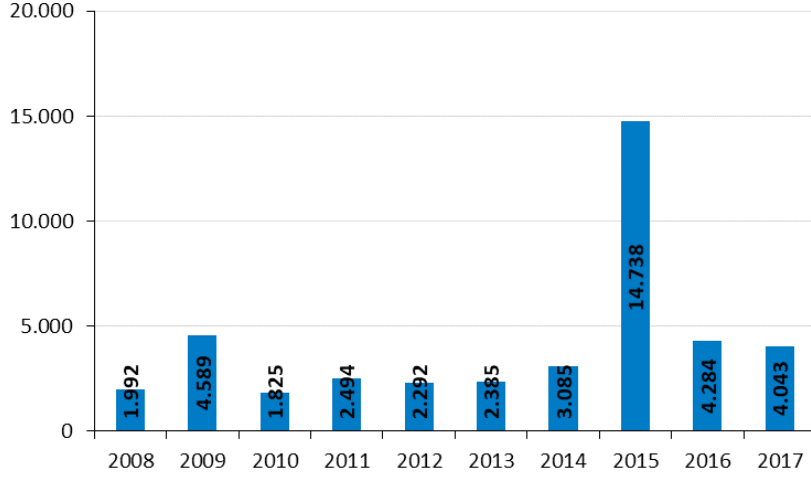

Kaynak: GSMA Intelligence 2018-2. Çeyrek, BTK. GSMA Intelligence'in MoU verileri Kurumumuza göre bir çeyrek sonradan gelmektedir.

4.10 Mobil Yatırım

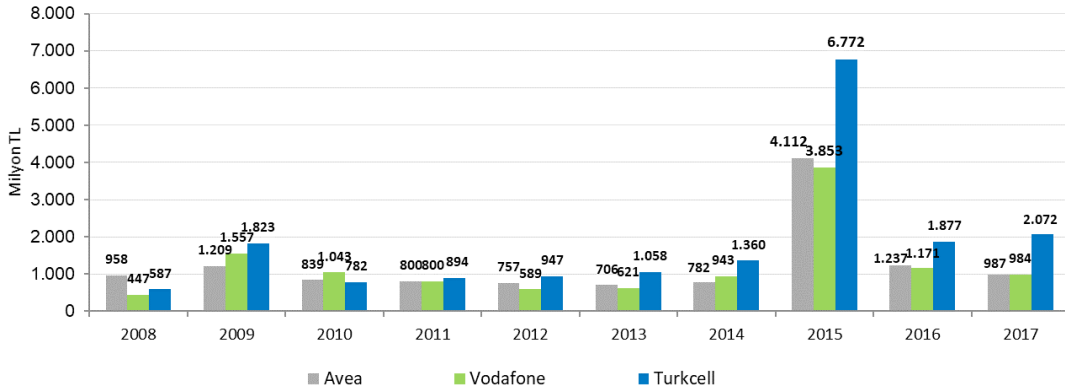
Şekil 4-35'te üç mobil işletmecinin 2008-2017 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. 2015 yılı, 4,5G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımlar bakımından yaklaşık 14,7 milyar ₺ ile en fazla yatırım yapılan yıl olmuştur. 2017 yılı toplam yatırımı ise 4 milyar ₺ civarındadır.

Şekil 4-35 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

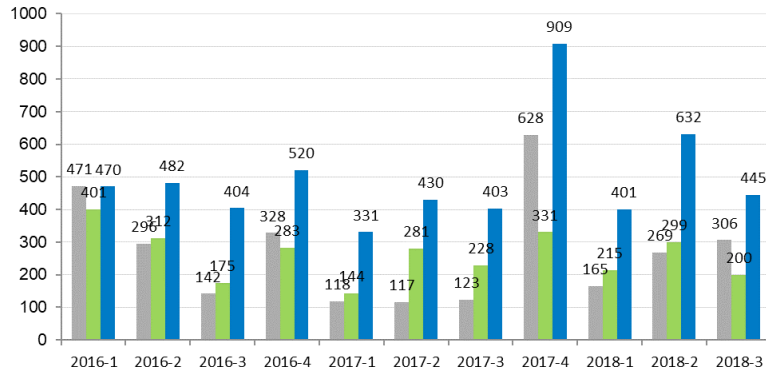
Şekil 4-36'da mobil işletmecilerin gerçekleştirdikleri yıllık yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2017 yılında Vodafone 984 milyon ₺, TT Mobil 987 milyon ₺, Turkcell 2.072 milyon ₺ yatırım yapmıştır.¹⁸

Şekil 4-36 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

Şekil 4-37'de, üçer aylık çeyrek dönemler itibarıyla mobil işletmecilerin yatırım miktarları gösterilmektedir. Buna göre, 2018 yılı üçüncü çeyreğinde Turkcell 445 milyon ₺, Vodafone 200 milyon ₺ ve TT Mobil 306 milyon ₺ düzeyinde yatırım gerçekleştirmiştir.

Şekil 4-37 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon ₺

18 IMT Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme İhalesindeki Avea'nın 954.678.101 Avro, Turkcell'in 1.623.460.082 Avro ve Vodafone'un 777.974.460 Avro tutarındaki ihale bedelleri, 26 Ekim 2015 tarihli döviz kuru üzerinden ₺'ye dönüştürülerek 2015-4'üncü dönem yatırım tutarlarına dahil edilmiştir.

5. DİĞER HİZMETLER

5.1 Altyapı İşletmeciliği Hizmeti

Türkiye’de Eylül sonu itibarıyla bildirim kapsamında yetkilendirilmiş 134 adet ve kullanım hakkı kapsamında yetkilendirilmiş 12 adet altyapı işletmecisi bulunmaktadır. Dönemler itibarıyla alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir. Çizelgede yer alan uzunluklar işletmecilerin kendi altyapılarının yanı sıra kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 71.563 km’dir. Türk Telekom’un ise 273.712 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 124.802 km’si omurga, kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

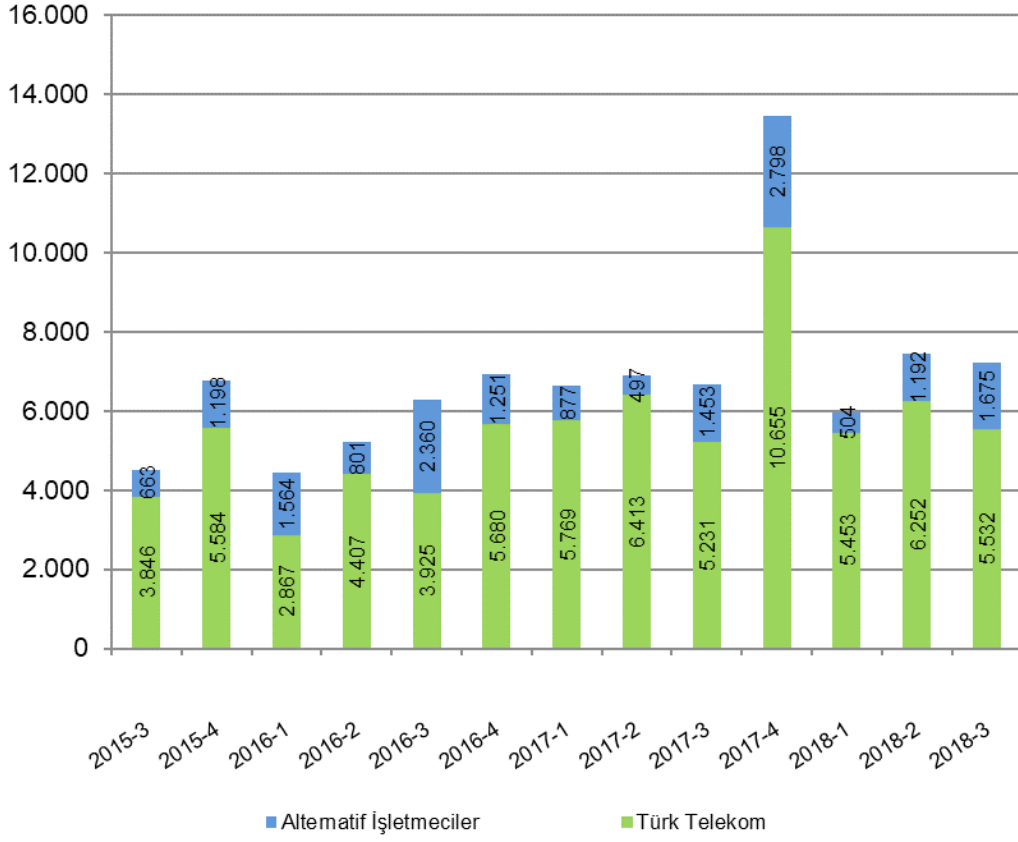
Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları

Dönemi	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kiralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
2016-3	45.734	15.583	49.311	12.006	61.317
2016-4	47.009	15.558	50.062	12.505	62.567
2017-1	48.210	15.234	50.234	13.210	63.444
2017-2	48.734	15.207	50.469	13.472	63.941
2017-3	50.355	15.040	51.314	14.081	65.394
2017-4	51.499	16.694	53.655	14.537	68.193
2018-1	52.387	16.309	53.626	15.070	68.696
2018-2	53.333	16.555	54.320	15.569	69.888
2018-3	54.833	16.730	55.311	16.252	71.563

Şekil 5-1’de, Türk Telekom ve altyapı işletmecilerinin çeyrek dönemler itibarı ile bir önceki döneme göre tesis ettikleri fiber uzunluklarına yer verilmektedir.

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ
ÜÇ AYLIK PAZAR VERİLERİ RAPORU - 2018 Yılı 3. Çeyrek

Şekil 5-1 İşletmecilerin Fiber Uzunluklarının Bir Önceki Döneme Göre Artışı, (km)

Çizelge 5-2’de 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla altyapı işletmecilerinin altyapı hizmetinden elde ettikleri net satış gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. Bu verilere göre ilk beş işletmecinin pazar payı %95’e yaklaşmıştır.

Çizelge 5-2 Alternatif Altyapı İşletmecilerinin Pazar Payları

İşletmeciler	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti Net Satışlarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline	50,2
Vodafone Net	23,6
Kule Hizmetleri	11,4
TT İnt (MTCTR Memorex)	6,2
T-Systems	1,9
İş Net	1,6
BT Bilişim	1,2
Equant İstanbul	1,1
AT&T Global	0,9
TurkNet	0,5
Diğer	1,4
TOPLAM	100,00

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin gelir bilgilerine yer verilmektedir. İşletmecilerin son üç aylık dönemde altyapı hizmetinden elde ettikleri toplam gelir 635 milyon ₺ seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Alternatif Altyapı İşletmeciliği Hizmetlerine İlişkin Gelirler

Dönemi	Gelir, ₺
2016-3	377.799.702
2016-4	435.922.689
2017-1	432.430.611
2017-2	465.952.713
2017-3	499.435.500
2017-4	568.397.069
2018-1	598.959.294
2018-2	620.107.043
2018-3	634.988.133

5.2 Kablolu Yayın Hizmeti

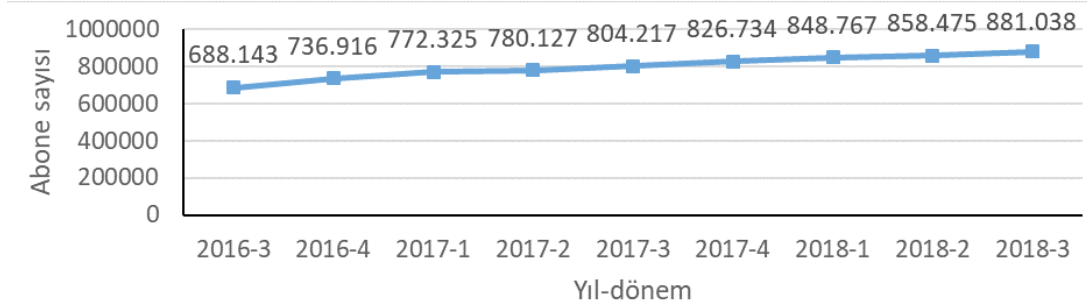
2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Kurumumuz tarafından Kablolu Yayın Hizmeti (KYH) sunmak üzere yetkilendirilen 16 işletmeci bulunmaktadır. Görev Sözleşmesi kapsamında kablolu yayın hizmeti sunan Türksat'ın 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam kablo TV abone sayısı 1.227.372 olup Teledünya markasıyla sunulan sayısal kablo TV abone sayısı 1.064.342 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, kablo telefon hizmetinden yararlanan 462.537 Türksat abonesi bulunmaktadır. KYH sunmak üzere yetkilendirilen diğer işletmecilerden TTNNet 701.549, Superonline ise 581.417 aboneye sadece IPTV hizmeti sunmaktadır (Çizelge 5-4).

Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı
2016-1	1.163.041	653.177	36.205	618.784
2016-2	1.151.323	664.095	40.567	701.532
2016-3	1.159.638	688.143	68.477	751.420
2016-4	1.187.934	736.916	126.388	831.905
2017-1	1.204.267	772.325	207.856	922.514
2017-2	1.195.358	780.127	265.807	980.945
2017-3	1.206.083	804.217	369.958	1.034.303
2017-4	1.214.524	826.734	498.369	1.105.906
2018-1	1.221.538	848.767	494.897	1.174.838
2018-2	1.216.953	858.475	483.241	1.226.860
2018-3	1.227.372	881.038	462.537	1.282.966

Kablo internet abone sayısının seyri Şekil 5-2'de gösterilmekte olup önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %2,6 artış gösteren kablo internet abone sayısı 881.038'e yükselmiştir.

Şekil 5-2 Kablo İnternet Abone Sayısı, bin

5.3 Uydu Haberleşme Hizmeti

Uydu haberleşme hizmetleri sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeciler 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 11.050 aboneye uydu yer istasyonları üzerinden hizmet sunmaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgilerine Çizelge 5-5'te, söz konusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına ise Çizelge 5-6'da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelir 2018 yılı üçüncü çeyreği için yaklaşık 207 milyon ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2017-3	10.480	121.326.199
2017-4	10.664	135.623.252
2018-1	10.695	201.896.007
2018-2	10.927	167.120.937
2018-3	11.050	207.100.819

Bu alanda hizmet sunan işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat'ın payının % 30 olduğu, onu sırasıyla Eser Telekom, İş Net Superonline ve BT Telekom'un izlediği görülmektedir.

Çizelge 5-6 Uydu Haberleşme Hizmeti İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

İşletmeci	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2*	2018-3
Türksat	34,0	34,0	30,4	30,0	30,0
Eser Telekom	14,2	14,9	15,9	16,2	16,4
İş Net	16,3	16,5	16,3	16,0	15,8
Superonline	18,9	18,4	18,7	15,7	15,7
BT Telekom	-	-	5,9	5,9	5,9
Diğer	16,6	16,2	12,8	16,2	16,2

* Bir işletmecinin geriye dönük olarak bilgi güncellemesi nedeni ile bu döneme ilişkin dağılım güncellenmiştir.

5.4 Uydu Platform Hizmeti

Uydu platform hizmeti sunmak üzere yetkilendirilen işletmecilerden Digital Platform Teknoloji Hizmetleri AŞ (Digitürk), Demirören TV Digital Platform İşletmeciliği AŞ (D-Smart), Platformturk Dijital Platform Hizmetleri AŞ (Filbox) ve TTNET AŞ (Tivibu) isimli işletmeciler aktif olarak faaliyet göstermektedir. Söz konusu işletmecilerin abone ve kullanıcı sayıları; “imzalanan abonelik sözleşmesi sayısı”, “imzalanan abonelik sözleşmesi ile hizmet alan kullanıcı sayısı” ve “ödemeli TV abone sayısı” olmak üzere üç alt kırılım halinde yurtiçi ve yurtdışı ayırımında Çizelge 5-7’de gösterilmektedir. Ayrıca, uydu platform hizmetleri kapsamında elde edilen aylık dönemsel gelirler ile bağlantı/kurulum, hat tesisi, iptal, nakil vb. işlemlerden elde edilen gelirlerin toplamına da yurtiçi/yurtdışı ayırımında Çizelge 5-8’de yer verilmektedir.

Çizelge 5-7 Abone ve Kullanıcı Sayıları*

			2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
DİGİTÜRK	Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	2.286.606	2.270.538	2.246.752	2.208.934	2.187.903
		Kullanıcı Sayısı	2.626.326	2.610.073	2.585.585	2.549.764	2.528.768
		Ödemeli TV Abone Sayısı	2.604.153	2.589.596	2.572.030	2.536.119	2.515.677
	Yurtdışı	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	69.469	66.468	64.774	63.087	63.419
		Kullanıcı Sayısı	276.199	124.964	121.959	120.117	120.099
	D-SMART	Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	968.272	965.126	969.175	982.996
Kullanıcı Sayısı			1.008.994	1.006.232	1.010.656	1.025.492	1.032.798
Ödemeli TV Abone Sayısı			936.006	932.075	935.122	947.860	954.994
Yurtdışı		Abonelik Sözleşmesi Sayısı	4.569	4.362	4.312	4.316	4.177
		Kullanıcı Sayısı	4.569	4.362	4.312	4.316	4.177
FİLBOX		Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi/ Kullanıcı/	54.180	56.113	57.879	59.514
	Ödemeli TV Abone Sayısı						
TİVİBU	Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi/ Kullanıcı/	461.018	567.221	632.933	783.485	898.311
		Ödemeli TV Abone Sayısı					

* Tabloda geçen "Abonelik Sözleşmesi Sayısı", abonelerle imzalanan sözleşme sayısını, "Kullanıcı sayısı", imzalanan abonelik sözleşmesi sayısı ile abonelik sözleşmeleri kapsamında kullanıcı sayısının belirttiği ve belirtilen bu kullanıcıların ayrı ayrı faturalandırıldığı kullanıcı sayısının toplamını, "Ödemeli TV Abone Sayısı" da işletmeciler ile ekonomik anlamda ilişki halinde bulunan ücretli tüketici (abone) sayılarını ifade etmektedir.

Çizelge 5-8 Uydu Platform Hizmeti Gelirleri, ₺

	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Yurtiçi Toplam Gelir	51.494.196	67.760.649	60.937.774	64.513.903	84.670.219
Yurtdışı Toplam Gelir	746.229,02	714.671	714.955	622.962	644.840

5.5 GMPCS Hizmeti

2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla yetkilendirilmiş 11 işletmeciden 6 tanesi aktif olarak GMPCS mobil telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-9'da yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam abone sayısı 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 6.234'tür. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir bu dönemde yaklaşık 4,1 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetine İlişkin Abone Sayısı ve Gelirler

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2017-3	6.880	2.650.027
2017-4	6.956	4.262.675
2018-1	6.918	3.832.800
2018-2	6.586	6.623.069
2018-3	6.234	4.065.084

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Teknomobil'in pazar payının %77,3, Globalstar'ın pazar payının %16,7 ve Mobilkom'un pazar payının %2,9 olduğu görülmektedir (Çizelge 5-10).

Çizelge 5-10 GMPCS İşletmecilerinin Pazar Payları, %

İşletmeci	2017-3	2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Teknomobil	79,1	79,3	79,9	78,7	77,3
Globalstar	16,7	16,5	15,5	16,1	16,7
Mobilkom	2,5	2,5	2,6	2,8	2,9
Diğer	1,7	1,7	2,0	2,4	3,1

5.6 Rehberlik Hizmeti

Rehberlik hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmecilerden 11 adedi aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2018 yılı üçüncü çeyreğinde toplam çağrı sayısı 2.396.175 olup toplam çağrı süresi 3.576.350 dakikadır. 2018 yılı üçüncü çeyreğinde 3.026.955 adet isim ile sorgulama, 894.676 adet de numara ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 14.342.745 adedinde bireysel numara ve 1.432.131 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır.¹⁹ Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 9,6 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 5-11).

Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri²⁰

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir (₺)
2017-3	3.447.740	5.313.670	7.358.399	1.326.678	5.652.094	2.656.795	11.337.534
2017-4	2.909.663	4.395.344	5.851.621	443.446	5.709.845	1.482.552	8.778.536
2018-1	2.693.803	3.983.369	4.084.577	989.536	3.988.712	1.665.728	8.587.139
2018-2	2.732.820	3.905.903	3.979.326	993.064	3.861.316	1.516.284	9.511.389
2018-3	2.396.175	3.576.350	3.026.955	894.676	14.342.745	1.432.131	9.618.422

Çizelge 5-12’de rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom’un çağrı sayısına göre pazar payı %83,9 olup onu sırasıyla 11818 Rehberlik, Plus Telekom, Jan İletişim, Callturk ve Mega Telekom izlemektedir.

19 Numara ile sorgulamada bireysel/kurumsal numara ayrımı yapamayan işletmecilerin verileri bireysel numara sorgulama olarak kabul edilmiştir.

20 2015 yılı ilk çeyrekte itibaren, numara ve isim ile sorgulama bilgilerinde, kullanıcıların telefonla, SMS’le veya internetle sorgulama sayıları dikkate alınmıştır.

Çizelge 5-12 Rehberlik Hizmeti İşletmecilerinin Pazar Payları

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 – 11810 - 11888)	83,9	1,37
11818 Rehberlik (11818-11820)	10,1	2,48
Pluss Telekom (11870 – 11890 – 11899)	4,3	1,43
Jan İletişim (11833 - 11860)	1,1	1,65
Callturk (11858)	0,3	2,10
Mega Telekom (11881-11883)	0,3	2,13

5.7 Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti (OKTH)

2018 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile kullanım hakkı kapsamında ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 68'dir. OKTH işletmecilerinin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-13'te yer verilmekte olup, toplam abone sayısı 3.131, kullanıcı sayısı 118.312 ve bu hizmetlerden elde edilen gelir yaklaşık 7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir, (₺)
2017-3	2.926	121.323	7.437.956
2017-4	2.878	119.856	7.896.112
2018-1	2.955	116.064	8.445.152
2018-2	2.969	116.596	6.680.157
2018-3	3.131	118.312	6.987.176